

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

60. gadagājums
2017. gada 18. janvāris

Saturs

I Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi

REZOLŪCIJAS

Reģionu komiteja

118. plenārā sesija 2016. gada 15.-16. jūnijā

2017/C 017/01	Rezolūcija par ES 2017. gada budžeta projektu	1
2017/C 017/02	Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija “Eiropas Reģionu komitejas ieguldījums Eiropas Komisijas 2017. gada darba programmā”	4
2017/C 017/03	Rezolūcija “Europe Direct informācijas centru (EDIC) stāvoklis”	11

ATZINUMI

Reģionu komiteja

118. plenārā sesija 2016. gada 15.-16. jūnijā

2017/C 017/04	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Tērauda rūpniecība: kā saglabāt ilgtspējīgu nodarbinātību un izaugsmi Eiropā”	13
2017/C 017/05	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Daudzgaļu finanšu shēmas (DFS) vidusposma pārskatīšana” . . .	20
2017/C 017/06	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Pārtikas izšķērdēšana”	28
2017/C 017/07	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Vardarbīgas radikalizācijas un ekstrēmisma apkarošana: preventīvie mehānismi vietējā un reģionālajā līmenī”	33

2017/C 017/08	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “ES risinājumi demogrāfijas problēmai”	40

III *Sagatavošanā esoši tiesību akti*

REĢIONU KOMITEJA

118. plenārā sesija 2016. gada 15.-16. jūnijā

2017/C 017/09	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Priekšlikumi tiesību aktiem, ar ko groza direktīvas par atkritumu apsaimniekošanu”	46
2017/C 017/10	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “ES paplašināšanās stratēģija 2015.–2016. gadā”	60

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

REĢIONU KOMITEJA

118. PLENĀRĀ SESIJA 2016. GADA 15.-16. JŪNIJĀ

Rezolūcija par ES 2017. gada budžeta projektu

(2017/C 017/01)

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA,

- ņemot vērā iepriekšējos atzinumus par ES 2014. gada, 2015. gada un 2016. gada budžeta projektiem,
 - ņemot vērā Komitejas atzinumu “Daudzgaļu finanšu shēmas (DFS) starpposma pārskatīšana”;
 - tā kā budžeta procedūra ES 2017. gada budžetam sakrīt ar daudzgaļu finanšu shēmas (DFS) starpposma pārskatu/pārskatīšanu, ko paredz 2. pants Padomes 2013. gada 2. decembra Regulā (ES, Euratom) Nr. 1311/2013, ar ko nosaka DFS 2014.–2020. gadam;
1. uzsver ES 2017. gada budžeta lielo nozīmi Savienības mērķu un prioritāšu noteikšanā un īstenošanā, lai sekmētu izaugsmi, veicinātu nodarbinātību un radītu jaunas darbvietas, vienlaikus stiprinot efektīvu ES kohēziju un konkurētspēju ar nolūku risināt jaunas problēmas;
 2. norāda, ka ES gada budžets saskaras ar vairākām strukturālām DFS nepilnībām:
 - ierobežoti resursi visā DFS, bet it īpaši 3. un 4. kategorijā,
 - pašu resursu sistēma, kas galvenokārt ir balstīta uz dalībvalstu iemaksām, kuru pamatā ir NKI,
 - plašāks “satelītinstrumentu” izmantojums, kas, no vienas puses, palielina budžeta elastīgumu, taču, no otras puses, arī apdraud ES budžeta vienotību un Eiropas Parlamenta veikto demokrātisko kontroli,
 - atceltas neizlietotās apropriācijas, kas ir neatgriezeniski zaudētas, nevis pārnestas uz nākamo gadu kā rezerve neparedzētām vajadzībām;
 3. pamatojoties uz Komisijas 2016. gada izaugsmes pētījumu, atkārtoti uzsver, ka ES budžetam jāpalīdz veicināt ekonomikas atlabšanu un novērst pēc krīzes joprojām būtisko ieguldījumu nepietiekamību, kas kaitē konkurētspējai un apdraud ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju;
 4. uzsver, cik liela nozīme ir Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondiem), Eiropas Stratēģisko investīciju fondam (ESIF), programmām “Apvārsnis 2020”, Erasmus+, MVU finansējuma programmām un citām rīcībpolitikām un programmām, kas stimulē ES ekonomikas attīstību; aicina Komisiju turpināt palielināt ieguldījumus pētniecībā, inovācijā un infrastruktūrā;
 5. norāda, ka dalībvalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām bieži ir vienām pašām jārod risinājumi saistībā ar daudzajiem cilvēkiem, kas ir devušies bēgļu gaitās un uz kuriem attiecas integrācijas pasākumi, un tās saņem ļoti ierobežotu finansējumu un/vai nepietiekamu koordināciju no valsts/Eiropas iestāžu puses. Finanšu resursi būtu jāpadara tieši pieejami vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai tās varētu pildīt savas saistības migrācijas un integrācijas jomā, kā arī jānodrošina tām ātra piekļuve valstu un ES fondiem; ierosina sniegt dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām arī praktiskas vadlīnijas par iespējamiem finansējuma avotiem;

6. būtu jāpalīdz arī izcelsmes valstu un apkārtnējo reģionu, tajā skaitā "tranzīta zonu", vietējām un reģionālajām pašvaldībām pārvaldīt migrantu plūsmas, jo bez ES atbalsta partnervalstu vietējās un reģionālās pašvaldības nespēs nodrošināt pienācīgus dzīves apstākļus un ekonomikas attīstības pamatu izcelsmes valstīs; šajā sakarā, ņemot vērā nolīgumus ar trešām valstīm par efektīvu robežkontroli, migrācijas plūsmas samazināšanu, sadarbību atgriešanās jomā un cilvēku kontrabandas apkarošanu, atbildīgā DFS pārskatīšanā vajadzētu paredzēt lielāku finansiālo un operatīvo atbalstu, tostarp izmantojot jaunus un inovatīvus finansējuma avotus;
7. aicina budžeta lēmējinstītūciju apsvērt, vai būtu jānodrošina tieši pieejami finanšu resursi Eiropas lauksaimniekiem, kurus kopš pašreizējās DFS sākuma skārušas dažādas krīzes (piemēram, cenu svārstības), it īpaši piena, gaļas, augļu un dārzeņu nozarēs; norāda uz to ārkārtas pasākumu ietekmi uz budžetu, kas, reaģējot uz minētajām krīzēm, veikti kopumā par EUR 500 miljoniem no 2016. gada budžeta un par EUR 300 miljoniem no 2015. gada budžeta; vērš uzmanību uz pašreizējo krīzes situāciju vairāku dalībvalstu lauksaimniecības nozarē;
8. atgādina, ka Eiropas Komisija 2016. gadā pārskatīs visu dalībvalstu kopējos piešķirumus kohēzijas politikas mērķim "Ieguldījumi izaugsmei un nodarbinātībai" 2017.–2020. gadam un, pamatojoties uz jaunākajiem statistikas datiem, koriģēs kopējos piešķirumus, un vienlaikus uzsvē, ka 2017. gadā jānodrošina pietiekami budžeta līdzekļi šo korekciju finansēšanai;
9. aicina Eiropas Komisiju, dalībvalstis un reģionus izmantot šīs korekcijas kā elastīgu instrumentu, lai risinātu jaunus problēmjautājumus kohēzijas politikas ietvaros, jo DFS 7. pantā noteikts, ka šīs korekcijas jāveic, ņemot vērā īpaši grūto situāciju krīzes skartajās dalībvalstīs;
10. norāda: agrīna analīze liecina, ka no programmām "Apvārsnis 2020" un "Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)" finansētajos projektos notiek strauja saistību uzņemšanās un īstenošana un ka budžeta samazinājums negatīvi ietekmē abas minētās programmas; aicina budžeta lēmējinstītūciju ikgadējā budžeta procedūrā 2017. gadam kompensēt budžeta samazinājumu programmām "Apvārsnis 2020" un EISI saistībā ar ESIF izveidi;
11. atgādina, ka ar ikgadējo budžeta procedūru var tikai īslaicīgi novērst finanšu trūkumu un nepieļaut plaisas starp saistībām un maksājumiem palielināšanos un ka šiem jautājumiem būtu jāpievēršas visaptverošā DFS vidusposma pārskatīšanā;
12. pauž nožēlu, ka ir samazināts Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentā pieejamais finansējums ieguldījumiem enerģētikā, uzsvē, ka no šīs prioritārās pozīcijas nebūtu jāturpina pārcelt summas uz citām pozīcijām. RK iesaka, īstenojot EISI, enerģētikas jomā nodrošināt labāku ģeogrāfisko līdzsvaru, lai ne tikai ES dienvidaustrumu reģioni un tās kaimiņvalstis, bet ģeogrāfiski līdzsvarotākā veidā arī citi reģioni varētu gūt labumu no uzlabotiem starpsavienojumiem, kas ir ļoti svarīgi, lai nodrošinātu labi funkcionējošu iekšējo enerģijas tirgu visā Eiropas Savienībā;
13. uzskata, ka Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva ir viena svarīgākajām politiskajām prioritātēm, jo ar Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondu) atbalstu tas ir konkrēts atbalsta instruments jauniešiem, lai viņi varētu iekļauties darba tirgū; tāpēc mudina no Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvai laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam piešķirtās budžeta līnijas 3,2 miljardu EUR apmērā paredzēt 2017. gada budžetā pietiekamas saistību un maksājumu apropriācijas;
14. uzsvē to, ka pēc sākotnējās aizkavēšanās ESI fondu īstenošana norisinās aizvien ātrāk, tāpēc aicina ES 2017. gada budžetā palielināt maksājumu apropriācijas, lai turpmāk izvairītos no maksājumu neizpildes; aicina Komisiju regulāri uzraudzīt neizpildītās saistības (RAL) un izveidot agrīnas brīdināšanas mehānismu;
15. ierosina 2017. gada budžetā paredzēt, ka Eiropas Parlaments veic vairākus izmēģinājuma projektus, lai noskaidrotu vajadzības un izaugsmes potenciālu saistībā ar trūkstošo savienojumu izveidi pārrobežu reģionu transporta infrastruktūrā;
16. uzsvē, ka tad, ja nākotnē radīsies jaunas neparedzētas maksājumu vajadzības, tās būtu jāfinansē ar jaunām maksājumu apropriācijām, nevis pārvietojot esošos resursus;

17. norāda, ka ES budžetam jābūt vērstam uz rezultātiem, un tādēļ atbalsta visus Eiropas Komisijas centienus vienkāršot finanšu regulu, rast labāku papildinājumu dažādajiem ES finansējuma instrumentiem un nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus visām ES rīcībpolitikām un programmām saistībā ar noteikumiem par valsts atbalstu, publisko iepirkumu un ziņošanas prasībām; uzsver, ka ES budžets jāpārvalda, izmantojot teritoriālu daudzlīmeņu pārvaldības pieeju;
18. uzsver, ka ES budžetam jābūt balstītam uz teritoriālu daudzlīmeņu pārvaldības pieeju, lai ES fondi un politika nodrošinātu labākus rezultātus, izmantojot vietējo un reģionālo īpatnību priekšrocības;
19. atgādina, ka COP 21 2015. gada decembra nolīgumā noteikts, ka līdzekļu devējām valstīm jāatbalsta jaunattīstības valstis ar 100 miljardiem ASV dolāru gadā, taču pirms COP 22, kas notiks Marrākešā, ir jāvienojas par kopēju metodoloģiju atskaitēm par finansējumu klimata pārmaiņu jomā. Šajā saistībā RK aicina Komisiju nākt klajā ar konsolidētu ES tiesisko regulējumu par finansējumu klimata pārmaiņu jomā un iekļaut to 2017. gada budžeta projektā, ņemot vērā, ka ES ir arī piekritusi, ka vismaz 20 % no daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam, proti, EUR 180 miljardi, būtu jāizlieto ar klimata pārmaiņām saistītai darbībai;
20. visbeidzot, norāda, ka daudzas vietējās un reģionālās pašvaldības nesen ir ieviesušas dzimumu dimensiju budžeta plānošanā, un aicina Eiropas Komisiju 2017. gada budžeta projektā ņemt vērā ietekmi uz dzimumu dimensiju;
21. uzdod Komitejas priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Eiropas Komisijai, Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropadomes priekšsēdētājam.

Briselē, 2016. gada 15. jūnijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija “Eiropas Reģionu komitejas ieguldījums Eiropas Komisijas 2017. gada darba programmā”

(2017/C 017/02)

Iesniegušas politiskās grupas PSE, PPE, ALDE, EA un ECR

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA,

- ņemot vērā 2015. gada 4. jūnija rezolūciju par tās prioritātēm 2015.–2020. gadam un 2015. gada 4. decembra rezolūciju par Eiropas Komisijas darba programmu 2016. gadam un 2012. gada februāra RK un Eiropas Komisijas sadarbības protokolu,
- ņemot vērā subsidiaritātes principu un proporcionalitātes principu, uzskata, ka ir svarīgi, lai Komisija turpinātu darbos paust savu apņemšanos ievērot šos principus, īstenojot integrētu un daudzlīmeņu politikas pieeju, kā arī sagaida vietējo un reģionālo pašvaldību arvien ciešāku iesaistīšanos ES lēmumu pieņemšanas procesā,

Nodarbinātība, izaugsme, ieguldījumi un kohēzijas politika

1. aicina Komisiju drīzumā izstrādāt jaunu ilgtermiņa ES ilgtspējīgas attīstības stratēģiju (Eiropas ilgtspējas stratēģiju) līdz 2030. gadam, pamatojoties uz stratēģijas “Eiropa 2020” vidusposma pārskatīšanu un centieniem sasniegt Apvienoto Nāciju Organizācijas izvirzītos ilgtspējīgas attīstības mērķus;
2. uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību lomu, novēršot šķēršļus investīcijām, kā uzsvērts 2016. gada ziņojumos par valstīm un konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos, un to, ka visiem pārvaldības līmeņiem būtu jāsadarbojas, lai apzinātu un likvidētu šādus šķēršļus savās valstīs;
3. mudina Komisiju un EIB veikt turpmākus pasākumus ar mērķi nodrošināt Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) un Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondu), kā arī pārējo ES finansēto programmu savstarpēju komplementaritāti un papildināmību; atkārtoti aicina iesaistīt RK Investīciju plāna īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā, jo īpaši attiecībā uz investīciju platformu popularizēšanu un ESIF reālās ietekmes analīzi saistībā ar trūkstošo investīciju nodrošināšanu reģionālajā un vietējā līmenī;
4. uzsver, ka Eiropas Komisijai – sadarbībā ar Eiropas Investīciju banku – būtu jāprecizē, kāda ir reģionālo attīstību veicinošu banku un citu finanšu iestāžu loma topošajā investīciju platformu sistēmā, kas jāveido kā Investīciju plāna Eiropai īstenošanas instruments ⁽¹⁾;
5. uzsver, ka vienkāršošana ir vajadzīga, lai palielinātu ESI fondu programmu ietekmi un sekmētu to labāku izmantošanu, un ierosina ātri noteikt vairākus vienkāršošanas pasākumus pašreizējam plānošanas periodam; vienlaikus ierosina pastiprināt darbu, lai pamatīgi pārskatītu kohēzijas politikas īstenošanas sistēmu nākamajam plānošanas periodam, pastiprinot augsta līmeņa grupas vienkāršošanas jautājumos darbu un uzsākot visaptverošu daudzlīmeņu dialogu, jo īpaši ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām;
6. ierosina plašāk izvērst ESI fondu izdevumu atbrīvojumu no valsts atbalsta noteikumiem;
7. atzinīgi vērtē “Pārrobežu pārskatīšanu” ar mērķi likvidēt juridiskos un administratīvos šķēršļus pārrobežu sadarbībai un rosina Komisiju 2017. gadā nākt klajā ar konkrētiem pasākumiem minēto šķēršļu likvidēšanai, ņemot arī vērā ES prezidentvalsts Luksemburgas priekšlikumu par Eiropas Pārrobežu konvenciju par īpašiem noteikumiem pierobežas reģionos; aicina Komisiju stingri uzraudzīt Direktīvas 2011/24/ES par pacientu tiesību piemērošanu pārrobežu veselības aprūpē īstenošanu nolūkā novērst tās iespējamus trūkumus;

⁽¹⁾ ECON-VI/007.

8. izsaka nožēlu par to, ka vairāku ES programmu un iniciatīvu vidusposma pārskatīšana, kas būtu jāpabeidz 2017. gada trešajā ceturksnī, nav saskaņota ar pašreizējās daudzgadu finanšu shēmas (DFS) vidusposma pārskatu/pārskatīšanu; tāpēc mudina Komisiju līdz 2017. gada 1. jūlijam pabeigt pārskatīšanu un pāriet pie visaptveroša priekšlikuma attiecībā uz nākamo DFS, kas jāiesniedz līdz 2018. gada 1. janvārim; izsaka cerību, ka minēto programmu pārskatīšanas dēļ netiks novilcināta likumdošanas priekšlikumu pieņemšana attiecībā uz nākamo DFS;
9. uzsver, cik būtiski ir īstenot ES pilsētvides attīstības programmu, par ko vienojās valstu un valdību vadītāji, partnerībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt, ka ES pilsētvides attīstības programma ir saskaņā ar ES labāka regulējuma programmu, aicina ES pilsētvides attīstības programmu atspoguļot Komisijas 2017. gada darba programmā un ierosina, ka 2017. gada darba programmā jāiekļauj baltās grāmatas par ES pilsētvides attīstības programmas īstenošanu sagatavošana;
10. lūdz Komisiju tās 2017. gada darba programmā iekļaut 2050. gada teritoriālā redzējuma izstrādi. Uzsver, ka ir vajadzīgs jauns teritoriālais redzējums, jo 1999. gada Eiropas Telpiskās attīstības perspektīvas nolīgums ir jāatjaunina, kā uzsvērts 2015. gada 27. novembra ministru sanāksmes par teritoriālo kohēziju un pilsētvides politiku secinājumos;
11. aicina Komisiju vērst centienus uz transporta sastrēgumu likvidēšanu un pienācīgu pārrobežu savienojumu nodrošināšanu, jo īpaši risinot jautājumu par trūkstošajiem pārrobežu transporta savienojumiem vietējā un reģionālajā līmenī. Ir jānodrošina pietiekams finansējums, jo īpaši neliela mēroga infrastruktūrām ar pārrobežu nozīmi; sagaida, ka Eiropas Komisija iesniegs konkrētu priekšlikumu un termiņu attiecībā uz pārrobežu multimodālo braucieni plānošanas sistēmu un sadarbībspējīgu integrētu transporta biļešu pārdošanas sistēmu ieviešanu;
12. atkārtoti aicina Eiropas Komisiju publicēt zaļo grāmatu par mobilitāti ģeogrāfisku un demogrāfisku problēmu skartos reģionos;
13. rosina Komisiju atsākt debates par tematu "IKP un ne tikai" un apsvērt nepieciešamību un iespējas izstrādāt papildu rādītājus, kas atspoguļo ekonomikas veikumu, labklājību un ilgtspējīgu attīstību;
14. iesaka Eiropas Komisijai izstrādāt "kvalifikācijas un prasmju obligātā minimuma garantiju", ko atzīst un apstiprina visās dalībvalstīs, tomēr neskarot dalībvalstu atbildību par mācību saturu un izglītības sistēmas organizāciju saskaņā ar LESD 165. pantu, un izsaka cerību, ka neformālās un ikdienējās mācīšanās atzīšanas kārtība tiks ieviesta ne vēlāk kā 2018. gadā; uzsver, ka darbaspēka prasmes jāpielāgo tirgus vajadzībām, Komisijas 2017. gada darba programmā pienācīgi ņemot vērā jauniešu bezdarbnieku apmācības vajadzības;
15. aicina Komisiju izstrādāt ES līmeņa stratēģiju demogrāfisko problēmu risināšanai, stratēģijas "Eiropa 2020" vidusposma pārskatīšanā iekļaut pamatiniciatīvu demogrāfijas jomā un uzsākt savlaicīgu dialogu ar RK par to reģionu jauno definīciju, kuros ir būtiska un pastāvīga demogrāfiska atpalicība;
16. sagaida, ka Komisija 2017. gada sākumā iesniegs tiesību akta priekšlikumu par Eiropas sociālo tiesību pilāru ar mērķi novērst asimetriju starp ekonomiskajām brīvībām un sociālajām tiesībām;
17. mudina Eiropas Komisiju izstrādāt tiesisku regulējumu, kurā būtu ietvertas kopējas definīcijas, kas piemērojamas dažādiem Eiropas sociālās ekonomikas dalībnieku veidiem, piemēram, kooperatīvo sabiedrību, nodibinājumu, savstarpējo sabiedrību un apvienību definīcijas, lai dotu iespēju sociālās ekonomikas uzņēmumiem darboties uz juridiski droša pamata un līdz ar to izmantot iekšējā tirgus un pārvietošanās brīvības priekšrocības;
18. mudina Komisiju ierosināt jaunu stratēģiju par dzimumu līdztiesību un sieviešu tiesībām 2016.–2020. gadam un nākt klajā ar tiesību akta priekšlikumu pārskatīt Padomes Direktīvu 92/85/EEK par grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu;
19. aicina Komisiju, iesaistot Reģionu komiteju un dalībvalstis, sagatavot otro ziņojumu par Eiropas stratēģiju invaliditātes jomā (2010–2020) un analizēt šīs stratēģijas tālāku attīstīšanu;

20. aicina Komisiju risināt jautājumu par "pastkastītes uzņēmumiem";
21. ir paredzējusi sekmēt Eiropas kultūras mantojuma gadu 2018. gadā, sniedzot zināšanas par kultūras mantojumu plašākai auditorijai vietējā līmenī;
22. uzsver, ka ir vajadzīga atjaunināta Eiropas tūrisma stratēģija, un norāda, ka Reģionu komiteja šajā sakarā ir sākusi izstrādāt atzinumu "Tūrisms – ES reģionālās sadarbības virzītājspēks", un par šo atjaunināto Eiropas stratēģiju iesniegs Eiropas Komisijai priekšlikumus;
23. aicina Komisiju sistemātiskāk ņemt vērā lauku dimensiju visās ES politikas jomās un izstrādāt balto grāmatu par lauku apvidiem, kas varētu kalpot kā sākumpunkts lauku attīstības politikai laikposmam pēc 2020. gada;
24. aicina Komisiju veicināt jūras nozaru turpmāku izaugsmi, izmantojot jaunu visaptverošu plānu attiecībā uz jūras nozaru ekonomikas attīstību Eiropā, jo īpaši pamatojoties uz kopēju Eiropas stratēģiju par piekrastes kartēšanu un jūras datiem ar mērķi palīdzēt attīstīt jūras nozaru ekonomiku, uzlabojot datu pieejamību un vienlaikus novēršot sadrumstalotību un izmantojot pārrobežu sinerģijas. Aicina izveidot arī zināšanu un inovāciju kopienas jūras nozaru ekonomikā;
25. aicina Komisiju tās politikas jomās un finansējuma piešķiršanā integrēt pret katastrofām noturīgu ieguldījumu principu. Aicina Komisiju, apspriežoties un sadarbojoties ar vietējām, reģionālajām un valsts pārvaldes struktūrām un ieinteresētajām personām, izstrādāt pamatnostādnes par to, ko Sendai pamatprogramma katastrofu riska mazināšanai nozīmē Eiropai un kā to varētu vislabāk īstenot;

Ilgspējīga attīstība

26. aicina Komisiju pilnībā īstenot aprites ekonomikas rīcības plānu un izvērtēt vajadzību 2017. gadā nākt klajā ar nepieciešamajiem priekšlikumiem, tostarp vērienīgu stratēģiju par plastmasu aprites ekonomikā, tiesību aktiem, ar ko nosaka minimālās kvalitātes prasības atkārtoti izmantojamam ūdenim, kā arī ar jaunām iniciatīvām būvniecības un ēku nojaukšanas nozarē;
27. aicina Komisiju veikt teritoriālās ietekmes novērtējumus attiecībā uz visiem esošajiem un vides jomā saistošajiem mērķiem;
28. mudina Komisiju pārskatīt ES klimata mērķus un to īstenošanai vajadzīgos līdzekļus saskaņā ar vispārējiem mērķiem, kas pieņemti Parīzes COP21; atgādina Komisijai tās sākotnējo ieteikumu par siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu līdz 2030. gadam par 50 % salīdzinājumā ar pagājušā gadsimta 90. gadu sākuma līmeni; uzskata, ka attiecībā uz visiem jauniem mērķiem būtu jāveic teritoriālās ietekmes novērtējums un ka nevajadzētu ierobežot dalībvalstu tiesības noteikt savu energoresursu struktūru;
29. aicina Komisiju ieviest praksē globālā klimata nolīguma 15. preambulu, kurā atzīts tādas daudzlīmeņu pārvaldības pieejas nozīmīgums, kas ietver ne tikai pilsētas, bet arī reģionus;
30. prasa iesaistīt Komiteju ES enerģētikas infrastruktūras forumā, lai RK varētu pārstāvēt vietējo un reģionālo pašvaldību viedokli politikas izstrādē attiecībā uz ieguldījumiem enerģētikas infrastruktūrā, jo īpaši decentralizētās enerģijas ražošanas, tostarp mikrorāžošanas un sadales, jomā;
31. prasa jau politikas plānošanas procesa agrīnā posmā iesaistīt Komiteju ES direktīvu par energoefektivitāti, atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un elektroenerģijas tirgus struktūru pārskatīšanā;
32. aicina Komisiju nākt klajā ar konkrētākām iniciatīvām koģenerācijas un centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes tīklu jomā, lai vēl vairāk samazinātu CO₂ emisijas un uzlabotu energoapgādes drošību;

33. uzskata, ka Komisijai vajadzētu izvirzīt vērienīgākus mērķus attiecībā uz atjaunojamo energoresursu enerģijas politiku, papildus atbalstot, pielāgojot un paplašinot Pilsētas mēru pakta modeli gan ES, gan ārpus tās, kā arī palīdzot pārveidot pilsētu pārvaldību, rīcību klimata politikas jomā un iedzīvotāju konsekventāku un ilgtspējīgāku iesaisti;

34. aicina pilnībā īstenot Eiropas Savienības 7. vides rīcības programmu 2014.–2020. gadam un mudina Komisiju iesniegt priekšlikumu ES direktīvai, ar ko nosaka atbilstības nodrošināšanas noteikumus attiecībā uz ES vides *acquis* ⁽²⁾;

35. aicina līdz 2020. gadam pilnībā īstenot ES bioloģiskās daudzveidības stratēģiju un tādēļ rosina Komisiju 2017. gadā nākt klajā ar tās ilgi aizkavējušos iniciatīvu, kuras mērķis ir nepieļaut bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu pakalpojumu neto zudumu; atkārtoti prasa Komisijai nepārskatīt dabas direktīvas, bet gan drīzumā nākt klajā ar paziņojumu, kurā iekļauti konkrēti pasākumi minēto direktīvu labākas īstenošanas atbalstam ⁽³⁾;

36. aicina Komisiju nākt klajā ar paziņojumu par ilgtspējīgu pārtiku, izveidojot saskaņotu ES mēroga politikas ietvaru, lai risinātu jautājumus saistībā ar lauksaimniecības ilgtspēju, pārtikas ražošanas un piegādes ķēdi un tirdzniecības aspektiem, un atgādina Eiropas Komisijai par savu iepriekšējo aicinājumu izvirzīt konkrētākus mērķus attiecībā uz pārtikas atkritumu apjoma samazināšanu par 30 % līdz 2025. gadam ⁽⁴⁾. Atkārtoti pauž arī aicinājumu ieviest jaunu logotipu un noteikt vienotu simbolu un identifikācijas shēmu vietējiem produktiem;

37. aicina Komisiju publicēt jaunu stratēģiju alkohola jomā 2016.–2025. gadam, kuras pamatā būtu jaunākās zinātnes atziņas, kurā ņemtas vērā pārmaiņas sabiedrībā un atbalstītas programmas, kas jau uzsāktas valstu, reģionālajā un vietējā līmenī;

Iekšējais tirgus un konkurence

38. atbalsta Eiropas Parlamenta aicinājumu iekļaut vienotā tirgus pilāru Eiropas pusgadā, vienlaikus ieviešot sistēmu regulārai uzraudzībai un novērtēšanai;

39. atzinīgi vērtē gaidāmos PVN vienkāršošanas pasākumus, kuri paredzēti MVU, un Jaunuzņēmumu iniciatīvu, kas būs konkrēti soļi reglamentējošā un administratīvā sloga samazināšanai MVU; uzsver, ka vēl ievērojami jāvienkāršo regulējums, jo īpaši attiecībā uz MVU piekļuvi publiskajam iepirkumam un MVU līdzdalību ESI fondu finansētos projektos;

40. atzinīgi vērtē to, ka Komisija pievērš uzmanību kopīgošanas vai sadarbīgajai ekonomikai, bet atkārtoti pauž pārliecību, ka visās saistošā regulējuma iniciatīvās vienmēr būtu jāizmanto nozaru pieeja un tajās kā kritērijs regulējuma pamatnostādņu izstrādei jāņem vērā attiecīgās iniciatīvas mērogs;

41. uzskata, ka Komisijai vairāk jāiedziļinās ievērojamajās finansējuma problēmās, ar ko saskaras vispārējas nozīmes pakalpojumi (VNP), un tādēļ aicina Komisiju izvērtēt, kāda ir ES tiesību aktu teritoriālā ietekme uz vispārējas nozīmes pakalpojumu sniegšanu, īpašu uzmanību pievēršot valsts atbalsta un publiskā iepirkuma noteikumiem, un izmantot visas esošās vienkāršošanas iespējas, tostarp ES finanšu instrumentu vienkāršošanu; ņemot vērā iepriekš minēto, sagaida, ka ar to pienācīgi apspriedīsies par “*Almunia* paketes” 2017. gada pārskatīšanu attiecībā uz vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu finansēšanu;

42. ierosina pēc Komisijas pašlaik veiktā Direktīvas par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem publiskā iepirkuma jomā novērtējuma pabeigšanas pārskatīt minēto direktīvu ar mērķi novērst trūkumus, kas izriet, raugoties no vietējo un reģionālo pašvaldību perspektīvas;

Ekonomiskā un monetārā savienība un Eiropas pusgads

43. atkārtoti aicina Eiropas Komisiju un Eiropas Parlamentu pieņemt rīcības kodeksu, ar ko nodrošina vietējo un reģionālo pašvaldību strukturētu iesaisti Eiropas pusgadā, un par šo jautājumu aņņemas iesaistīties dialogā ar Eiropas Komisiju;

44. atkārtoti aicina Komisiju izvērtēt, kā jaunie noteikumi par Eiropas integrēto ekonomisko norēķinu sistēmu (ESA 2010) ietekmē vietējo un reģionālo pašvaldību spēju veikt ieguldījumus;

⁽²⁾ COR-2015-05660.

⁽³⁾ COR-2015-02624.

⁽⁴⁾ RK rezolūcija “Ilgspēja pārtikas jomā”.

45. mudina Komisiju iesaistīt Reģionu komiteju, gatavojot balto grāmatu par ekonomiskās un monetārās savienības reformu, kurā būtu jāpievēršas ekonomiskās un monetārās savienības konkurētspējai un sociālajai dimensijai;

Digitālais vienotais tirgus, pētniecība un inovācija

46. uzskata, ka digitālā vienotā tirgus viena no galvenajām problēmām ir ilgtspējīgas datu ekonomikas izveide, arī rūpnieciskā kontekstā (rūpniecība 4.0); iesaka radīt apstākļus, kas atvieglos visu teritoriju pieslēgšanu platjoslas pakalpojumiem, un strādāt ar Komisiju un Eiropas Investīciju banku, lai izmantotu finansējuma un atbalsta shēmas IKT infrastruktūrai, un aicina Eiropas Komisiju digitālā vienotā tirgus veidošanas gaitā regulāri ziņot par panākumiem digitālās plaisas pārvarēšanā, it īpaši reģionālā un vietējā līmenī;

47. aicina Komisiju iesniegt priekšlikumus, kuru mērķis būtu labāk izmantot ES finansētās pētniecības programmas, uzlabojot sinerģiju starp programmas "Apvārsnis 2020", Eiropas strukturālo un investīciju fondu un ESIF finansējumu un stiprinot saites ar pārdomātas specializācijas stratēģijām reģionālajā līmenī; ierosina īpašu uzmanību pievērst programmas "Apvārsnis 2020" finansējuma ietekmei uz izaugsmi un, veicot starpposma novērtējumu, pievērsties "inovācijas plaisas" mazināšanai;

48. ierosina RK ciešu iesaisti bioekonomikas stratēģijas pārskatīšanā 2017. gadā;

49. uzsver, ka jaunu ES instrumentu, piemēram, Eiropas Inovācijas padomes, ieviešanā, kā arī tādu iniciatīvu kā Atklātie dati un Atklātā inovācija īstenošanā ir jāņem vērā reģionālā dimensija un jāveicina inovācijas plaisas mazināšana;

ES tirdzniecības politika

50. prasa Komisijai, lai katra nozīmīga iniciatīva tirdzniecības politikas jomā būtu papildināta ar teritoriālās ietekmes novērtējumiem, un uzskata, ka ar jauniem tirdzniecības nolīgumiem nevajadzētu ieviest jaunus ierobežojumus vietējām un reģionālajām pašvaldībām attiecībā uz vispārējas nozīmes pakalpojumu sniegšanu;

51. aicina Komisiju sistemātiski veikt *ex post* novērtējumus, lai izvērtētu tirdzniecības nolīgumu pozitīvo un negatīvo saimniecisko, vides, sociālo un teritoriālo ietekmi;

52. lai risinātu problēmas saistībā ar tirdzniecības politikas veidošanas pārredzamību ES dalībvalstu līmenī, aicina Komisiju nākt klajā ar pamatnostādņēm par to, kā tiek formulēti tirdzniecības politikas mērķi pirms sarunu uzsākšanas, proti, posmā, kurā 28 dalībvalstis nosaka pilnvarojumu;

Tiesiskums, pamattiesības un migrācija

53. mudina Komisiju tieslietu jomā atbalstīt stimulēšanas veidus, kas palīdz valstīm uzlabot aizturēto personu ieslodzījuma apstākļus, kas veicina izlīguma procesa krimināllietās izveidi un kas ir vērsti uz atjaunojošo justīciju, apcietinājuma alternatīvu izmantošanu un apmācību programmām, kas ļauj izklūst no sociālās vides, kuras pamatā ir prettiesiskums un noziedzība;

54. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas vēlmi risināt problēmas, ko rada patvēruma meklētāju, bēgļu un ekonomisko migrantu bezprecedenta pieplūdums Eiropā, un uzskata, ka priekšlikumi par Dublinas sistēmas reformu ir svarīgs solis šajā virzienā; sagaida, ka 2017. gadā tomēr sekos konkrēti priekšlikumi veidot visaptverošu ES migrācijas un patvēruma politiku, kas balstīsies uz pamattiesību un starptautisko saistību, kā arī solidaritātes principa ievērošanu;

55. aicina Komisiju sadarbībā ar dalībvalstīm turpināt meklēt savstarpēju kompromisu attiecībā uz drošu izcelsmes valstu kopēju Eiropas sarakstu un sadarboties ar tām izcelsmes valstīm un tranzīvalstīm, kas uzskatāmas par drošām, nolūkā īstenot efektīvu un operatīvu atgriešanas politiku, pilnībā ievērojot cilvēktiesības un starptautiskās saistības;

56. mudina Komisiju ierosināt izveidot mehānismus, kas ļautu patvēruma meklētājiem pieteikties humanitārajām vīzām no valstīm ārpus ES, tādējādi ļaujot viņiem likumīgi ieceļot ES;

57. atzīst migrācijas nozīmīgo ieguldījumu Eiropas ekonomikas izaugsmē un prasa ņemt vērā šo aspektu Eiropas pusgadā, jo īpaši saistībā ar izdevumiem migrantu integrācijas nodrošināšanai;

58. uzskata, ka svarīgāk nekā jebkad agrāk ir saglabāt Šengenas zonu, un mudina Komisiju kopā ar dalībvalstīm darīt visu iespējamo, lai atgūtu sistēmai nepieciešamo stabilitāti; atgādina, ka Šengenas nolīguma par brīvu pārvietošanos pāri robežām darbības apturēšanai ir būtiskas sekas, kas izpaužas kā fiziska kontrole un var radīt smagas ekonomiskas sekas, tomēr neatrisinot migrācijas spiediena radītās problēmas;

59. mudina Komisiju piešķirt lielāku finansējumu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai tās varētu efektīvāk pildīt savu svarīgo uzdevumu, atbalstot patvēruma meklētāju, bēgļu un migrantu integrāciju;

60. uzskata, ka Eiropas strukturālo un investīciju fondu labāka sadale reģionālā un vietējā līmenī ir nosacījums, kas vajadzīgs, lai atbalstītu integrācijas politikas pasākumus. Šajā sakarā aicina nodrošināt vairāk resursu, kā arī labāku sadali un vislielāko efektivitāti šo resursu izmantošanā ar mērķi risināt ar patvēruma meklētājiem, bēgļiem un migrāciju saistītos jautājumus turpmākajos gados;

61. aicina Komisiju 1) atbalstīt vietējās un reģionālās pašvaldības stratēģiju izstrādē vietējā, reģionālajā un valstu līmenī, lai apkarotu radikalizāciju; 2) turpināt apkopot un publikot rokasgrāmatā paraugprakses piemērus par to, kā nepieļaut radikalizēšanos; 3) atbalstīt pilsētu savstarpēju sadarbību radikalizācijas problēmas novēršanā;

62. pauž bažas saistībā ar grūtībām kontrolēt nepavadītu nepilngadīgo klātbūtni un risku, ka viņi var kļūt par cilvēku tirdzniecības un izmantošanas upuriem; uzstājīgi aicina īstenot iekļaušanas un apmācības programmas, kas jo īpaši paredzētas nepilngadīgajiem, kā arī uzņemšanā iesaistīt nepilngadīgo izcelsmes kopienas, kuras jau ir iesaņķņojušās uzņēmējvalstī, un tādējādi nodrošināt nepilngadīgajiem iespēju dzīvot ģimenē vai ģimenei līdzīgos apstākļos;

Stabilitāte un sadarbība ārpus Eiropas Savienības

63. uzsver, ka, īstenojot pārskatīto EKP, augsta prioritāte piešķirama iniciatīvām, kas atbalsta decentralizācijas procesus, mērķsadarbību un spēju veidošanu vietējā līmenī; rosina Komisiju atjaunot Vietējās administrācijas atbalsta instrumentu (LAF) un piemērot to arī visās kaimiņvalstīs, kā arī atkārtoti izvirza priekšlikumu pārskatītās EKP īstenošanā iekļaut Eiropas kohēzijas politikas metodoloģiju, konceptus un instrumentus;

64. saistībā ar ikgadējiem progresa ziņojumiem paplašināšanās jomā mudina Komisiju sīkāk izskatīt decentralizācijas procesus, kā arī vietējo pašvaldību stāvokli paplašināšanās procesā iesaistītajās valstīs;

65. uzsver, ka ES vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jāsniedz atbilstošs ieguldījums attīstības sadarbībā, lai sasniegtu noturīgus rezultātus, tostarp saistībā ar turpmāko darbu pēc ANO konferences par mājokļiem un ilgtspējīgu pilsētattīstību (*Habitat III*);

66. aicina Komisiju pievērst īpašu uzmanību bēgļu aizsardzībai viņu izcelsmes reģionos, uzskatot to par būtisku aspektu to cilvēku augošā skaita pārvaldībā, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība. Šajā sakarā atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu izveidot jaunu satvaru partnerattiecībām ar trešām valstīm, kuras uzņem ļoti daudzus bēgļus; šīm valstīm ir nepieciešams attīstīt ilgtspējīgas uzņemšanas spējas un nodrošināt noturīgas perspektīvas tuvu mājām miljoniem cilvēku, kuri bēg no karadarbības un vajāšanas. Šajā sakarā atzīst, ka ir vajadzīgs Ārējo investīciju plāns ieguldījumu mobilizēšanai trešās valstīs, un aicina pilnībā iesaistīt šajā procesā Eiropas reģionālās un vietējās pašvaldības. Vietējās un reģionālās pašvaldības būtu jāmudina palīdzēt uzņemošajām partnerstrukturām ārpus ES, sniedzot tehnisku palīdzību un iestājoties par strukturētāku pieeju bēgļu aizsardzībai;

Pilsoniskums, pārvaldība un labāka tiesību aktu izstrāde

67. atkārtoti aicina vienkāršot un pilnveidot Eiropas pilsoņu iniciatīvas, kas ir vienīgais tiešas līdzdalības instruments ES līmenī, tiesisko regulējumu;

68. vērs Komisijas uzmanību uz Komitejas veiksmīgo darbību decentralizētas komunikācijas par ES jautājumiem organizēšanā ciešā sadarbībā ar vietējiem un reģionālajiem plašsaziņas līdzekļiem, pilsonisko sabiedrību un ES iestādēm, un mudina Eiropas Komisiju pastiprināt centienus šajā jomā jau laikus pirms Eiropas vēlēšanām 2019. gadā;

69. aicina Komisiju izstrādāt "pārmērīgas reglamentēšanas" ES mēroga standarta definīciju nolūkā nodrošināt juridisko noteiktību attiecībā uz ES tiesību aktu īstenošanu un piemērošanu un ierobežot pārmērīgu birokrātiju;
70. prasa nodrošināt lielāku pārredzamību, efektivitāti un sadarbību starp ES iestādēm saskaņā ar jauno iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu un iekļaut RK visos likumdošanas procesa posmos, lai Komiteja pilnībā varētu izmantot savu potenciālu likumdošanas ciklā un konsultācijās;
71. uzsver labo sadarbību ar Komisiju 2015. un 2016. gadā veiktā Teritoriālās ietekmes novērtējuma (TIN) izmēģinājuma posmā; balstoties uz šo labo sadarbību, RK aicina Komisiju ieviest TIN kā standartpraksi to tiesību aktu ietekmes novērtēšanā, kam potenciāli varētu būt asimetriska teritoriāla ietekme, un plašākajā labāka regulējuma programmā;
72. sagaida vēl ciešāku sadarbību ar Eiropas Komisiju un Eiropas Parlamentu subsidiaritātes uzraudzībā un subsidiaritātei veltītajā konferencē 2017. gadā;
73. uzdod Komitejas priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Eiropas Komisijai, Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropadomes priekšsēdētājam.

Briselē, 2016. gada 15. jūnijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Rezolūcija “Europe Direct informācijas centru (EDIC) stāvoklis”

(2017/C 017/03)

Iesniegušas politiskās grupas PSE, PPE, ALDE, EA un ECR

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA,

- ņemot vērā Reģionu komitejas 2012. gada 16. februāra rezolūciju par *Europe Direct* informācijas centriem (EDIC) (CoR 84/2012),
- ņemot vērā Reģionu komitejas 2014. gada 3. decembra atzinumu par tematu “Eiropas un tās iedzīvotāju saiknes atjaunošana. Nepieciešamība nodrošināt plašāku un efektīvāku saziņu vietējā līmenī” (COR-2014-04460),
- 1. norāda, ka ES saskaras ar būtiskām politiskām un ekonomiskām problēmām. Tā kā vēl aizvien ir vērojams demokrātijas deficīts un iedzīvotāju vilšanās par Eiropas Savienību aizvien palielinās, visiem Eiropas politikas dalībniekiem kopīgi jācenšas ES iedzīvotājus vairāk iesaistīt Eiropas projektā un nodrošināt Eiropas politikas leģitimitāti;
- 2. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir labas iespējas palīdzēt uzlabot iedzīvotāju saikni ar Eiropas politikas dalībniekiem un informēt Eiropas vadītājus par iedzīvotāju tiešajām vajadzībām. Tāpēc lielāka nozīme būtu jāpiešķir decentralizētam Eiropas komunikācijas procesam;
- 3. aņņemas pastiprināt sadarbību ar EDIC centriem saskaņā ar Komitejas komunikācijas stratēģiju 2015.–2020. gadam;
- 4. atgādina, ka *Europe Direct* tīklam, ko pašlaik veido 518 informācijas centri dažādās dalībvalstīs, ir svarīga loma decentralizētā Eiropas komunikācijas stratēģijā. Tas ir viens no svarīgākajiem Eiropas Komisijas instrumentiem, kas dod iespēju iedzīvotājus vietējā un reģionālajā līmenī informēt par dažādu Eiropas politikas jomu nozīmi viņu ikdienas dzīvē;
- 5. atzinīgi vērtē pašreizējos centienus novērtēt Eiropas Komisijas sistēmu, ar kuru nosaka EDIC saturiskos un tehniskos aspektus, ar mērķi sagatavoties 2018.–2023. gada finansēšanas periodam un noteikt jaunus EDIC pamatnosacījumus;
- 6. uzskata, ka būtiska nozīme ir EDIC centieniem dibināt sakarus ar ES iestādēm un citiem Eiropas Komisijas informācijas tīkliem, un uzsver, ka šie centri darbojas kā vidutāji starp iestādēm un teritoriju, vietējo iestāžu un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju vajadzībām;
- 7. norāda, ka pašreizējā krīzes situācijā EDIC darbs kļūst aizvien nozīmīgāks un sarežģītāks. Ņemot vērā daudzās problēmas, ar kurām saskaras ES, jācenšas izmantot visu EDIC potenciālu un nostiprināt šo centru lomu Eiropas Savienības komunikācijas procesā. Vienlaikus jānodrošina līdzsvarots ģeogrāfiskais sadalījums, un nedrīkst samazināt pašlaik atbildīgo struktūru skaitu vietējās un reģionālajās pašvaldībās;
- 8. uzskata, ka EDIC darbu nākotnē var nodrošināt, padziļinot jau esošo sadarbību un palielinot Eiropas Savienības piešķirto finansējumu;
- 9. ierosina pašreizējā daudzgadu shēmā ievērojami palielināt finanšu resursus, kas informācijas centriem paredzēti nākamajam finansēšanas periodam. Būtu divreiz jāpalielina vienotas likmes maksājums, ko uz katru EDIC piešķir pamatinformācijas sniegšanai, un jāpalielina standarta vienreizējie maksājumi dažādo moduļu finansēšanai, vienlaikus nodrošinot, ka EDIC cenšas paaugstināt efektivitāti un iespējami lietderīgi izmantot savus resursus. Visbeidzot, paredzot lielākus finanšu resursus izmēģinājuma moduļiem, pavērsies iespēja reaģēt uz krīzes situācijām. Tādējādi varētu absorbēt izmaksu pieaugumu, piemēram, saistībā ar algām un īres maksām;
- 10. pauž cerību, ka finansēšana tiks uzlabota, jo *Europe Direct* informācijas centriem tiek izvirzītas augstākas prasības. Tādēļ finansējuma apmērs būtu būtiski jāpalielina;
- 11. uzsver: tā kā EDIC darbība sniedz sabiedrisku labumu, tie arī turpmāk jāatbrīvo no pievienotās vērtības nodokļa maksāšanas;
- 12. uzsver, ka ievērojami būtu jāsamazina administratīvais slogs;

13. apstiprina, ka Eiropas Komisijas pasākumi, kuru mērķis ir decentralizēta komunikācija par Eiropu, principā sasniedz attiecīgās mērķauditorijas. Tomēr Eiropas Komisijas prioritātes tikai daļēji atbilst iedzīvotāju vajadzībām dažādās Eiropas politikas jomās. Jo abstraktāks jautājums, jo mazāk to iedzīvotāji uzskatīs par nozīmīgu politisku jautājumu. Tādēļ īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, lai risinātu Eiropas politikas jautājumus, kas skar iedzīvotāju ikdienas dzīvi;
14. uzskata, ka būtu lietderīgi stiprināt EDIC saikni ar vietējā vai reģionālā līmeņa apvienību tīkliem, lai apzinātu iedzīvotāju intereses dažādās jomās un tādējādi ar Eiropu saistīto informāciju varētu pielāgot viņu prasībām, veidojot divvirzienu komunikācijas kanālu;
15. norāda, ka moduļu sistēma kopumā ir uzskatāma par pozitīvu. Tomēr ir nepieciešamas vairākas izmaiņas, piemēram, jāpalielina dažādo moduļu elastīgums;
16. aicina Eiropas Komisiju informācijas centriem dot iespēju plānotos pasākumus pielāgot gan Komisijas komunikācijas prioritātēm, gan vietējām vajadzībām. Lai Eiropas projektam būtu nākotne, Eiropas politikas dalībniekiem ir jākomunicē ar iedzīvotājiem tādā veidā, lai viņi Eiropu atkal uzskatītu par kopēju mājvietu, par kopīgu vērtību un miera kopienu, par sociālās un kultūras attīstības un tiesiskuma virzītājspēku. Pateicoties tam, ka EDIC informāciju piedāvā tuvu iedzīvotājiem, šie centri var radīt saikni starp abām pusēm un iedzīvotāju vidū veicināt pozitīvu Eiropas uztveri;
17. jaunā 2018.–2023. gada finansēšanas perioda uzsākšanu aicina papildināt ar informatīvu kampaņu, kurā tiktu skaidrota *Europe Direct* modeļa pievienotā vērtība un atspoguļots gan EDIC ikdienas darbs, gan ar ES saistītie pasākumi, ko šie centri veic vietējā un reģionālajā līmenī, tādā veidā papildinot ierasto informāciju par augsta līmeņa sanāksmēm, kas iedzīvotājiem nerada vienotu Eiropas projekta kopainu;
18. ierosina, ka moduļu sistēmai vajadzētu būt atvērta reģionālām prioritātēm, formātiem un grupām, kas līdz šim nav noteikti kā mērķi, un īpaši ierosina pieejamos moduļus izmantot elastīgi. Mērķis ir komunikāciju pēc iespējas pielāgot vietējiem apstākļiem. Jaunajā uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus vajadzētu paredzēt iespēju iesniegt projektus reģionālajā līmenī, lai komunikāciju varētu iespējami labāk pielāgot vietējām vajadzībām. Tādā veidā tiktu stiprināta partnerība starp dažādām iestādēm, kas palīdz nodrošināt atbilstošus sabiedriskos pakalpojumus attiecīgajā teritorijā, rūpīgāk izstrādātas un aktuālas komunikācijas stratēģijas, kā arī strukturētākas attiecības ar ieinteresētajām personām un citiem Eiropas tīkliem. Būtu lietderīgi paredzēt iespēju daļēji izmantot tādas partnerības veidus, kas balstās uz publiskā un privātā sektora sadarbību (tā rīkotos turklāt rosināja arī Eiropas Komisija, plānojot ES fondu izmantošanu 2014.–2020. gadā). Šādiem projektiem vajadzētu nodrošināt atbilstošu finansējumu, kam jābūt atkarīgam no to iedzīvotāju skaita, kurus aptver attiecīgais projekts, un no publisko kontaktpunktu skaita;
19. aicina rast arī iespēju finansēt informācijas centru sadarbības pasākumus, lai dažādu reģionu centriem būtu vieglāk gan dalīties paraugpraksē dažādās jomās, gan izmantot sinerģijas, īpaši tad, ja tiem ir viena un tā pati mērķauditorija ar līdzīgām iezīmēm un vajadzībām;
20. nobeigumā uzsver, ka EDIC darbs ir būtisks vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas vislabāk pārzina vietējās un reģionālās ieinteresētās personas un iedzīvotājiem svarīgos tematus. Tās var precīzi noteikt, kāda veida informācija un kādas metodes palīdzēs sasniegt iedzīvotājus un viņus uzrunāt. Tāpēc Eiropas komunikācijā pašvaldībām ir būtiska loma, un tā būtu jāstiprina, arī ciešāk sadarbojoties ar Eiropas iestādēm;
21. atbalsta Komisijai izteikto Eiropas Parlamenta aicinājumu nodrošināt atbilstošus un visaptverošus norādījumus Eiropas pilsoņu iniciatīvu organizatoriem⁽¹⁾;
22. aicina Eiropas Komisiju paplašināt sadarbību starp dažādu veidu Eiropas tīkliem, lai nodrošinātu labāku informāciju un komunikāciju ar iedzīvotājiem, sniedzot plašāku atbilžu klāstu uz viņu pieprasījumiem.

Brisele, 2016. gada 16. jūnijā

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Skatīt Eiropas Parlamenta 2015. gada 28. oktobra rezolūciju par Eiropas pilsoņu iniciatīvu (2014/2257(INI)).

ATZINUMI

REĢIONU KOMITEJA

118. PLENĀRĀ SESIJA 2016. GADA 15.-16. JŪNIJĀ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Tērauda rūpniecība: kā saglabāt ilgtspējīgu nodarbinātību un izaugsmi Eiropā”

(2017/C 017/04)

Ziņotāja:	Isolde RIES (DE/PSE), Zāras landtāga priekšsēdētāja pirmā vietniece
Atsauces dokuments:	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai “Tērauda rūpniecība: kā saglabāt ilgtspējīgu nodarbinātību un izaugsmi Eiropā”
	COM(2016) 155 final

VISPĀRĪGAS PIEZĪMES

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Eiropas Savienības tērauda nozares nozīme un vispārējie nosacījumi

1. uzsver, ka ES tērauda nozarei ir bijusi un ir liela nozīme Eiropas integrācijas procesā un ka tā ir viens no svarīgajiem pamatiem labklājībai, pievienotajai vērtībai, ieguldījumiem un nodarbinātībai Eiropā. Ar 330 000 nodarbinātajiem un 500 ražošanas vietām 23 dalībvalstīs šī nozare Eiropas Savienībai ir stratēģiski nozīmīga. 2014. gadā šī rūpniecības nozare saražoja apmēram 169 miljonus tonnu tērauda jeb 10 % no pasaules tērauda produkcijas un veidoja kopējo apgrozījumu EUR 166 miljardu apmērā, kas atbilst 1,3 % no ES iekšzemes kopprodukta;
2. norāda, ka, neraugoties uz ražošanas un darbvieta samazināšanos pēdējās desmitgadēs, tērauda rūpniecība joprojām ir būtisks faktors Eiropas reindustrializācijas procesā. Komisijas 2014. gada 22. janvāra paziņojumā “Eiropas rūpniecības atdzimšana” noteiktais mērķis – līdz 2020. gadam rūpniecības nozares daļu iekšzemes kopproduktā palielināt līdz 20 % – ir sasniedzams tikai tad, ja tērauda rūpniecība ir konkurētspējīga;
3. norāda, ka tērauda rūpniecībai ir intensīva savstarpējā ekonomiskā saikne ar augšupējām un pakārtotajām nozarēm. Kopā ar izejvielu piegādātājiem, piemēram, kalnrūpniecību, enerģētiku, transporta nozari un pakalpojumu nozares uzņēmumiem, kā arī pircējiem, piemēram, metālrūpniecību, transportlīdzekļu rūpniecību un būvniecības nozari, tērauda rūpniecība veido tālejošus pievienotās vērtības tīklus un kopas;
4. īpaši uzsver, ka tērauda rūpniecības turpmākā attīstība tieši un netieši ietekmēs reģionālo un vietējo attīstību un ka konkurētspējīga un ilgtspējīga tērauda rūpniecība turklāt ir priekšnosacījums ekonomikas atveseļošanās un izaugsmes procesiem daudzos Eiropas reģionos; norāda, ka tērauda ražošanas nozare ir arī svarīgs netiešās nodarbinātības avots, jo tai ir nozīmīga loma daudzu citu rūpniecības nozaru darbībā;
5. norāda uz faktu, ka Eiropas tērauda rūpniecība ir neatņemama starptautisku izejvielu, iepirkumu un noieta tirgu daļa un šajā ziņā tā ir atkarīga no godīgiem konkurences apstākļiem;
6. uzsver, ka tērauda rūpniecības uzņēmumi paši par sevi ir energoietilpīgi un ka enerģijas izmaksas veido aptuveni 40 % no darbības izmaksām. Tāpēc šai rūpniecības nozarei noteikti nepieciešama lēta un droša energoapgāde;

7. uzsver tērauda rūpniecības devumu enerģētikas pārkārtošanas un klimata aizsardzības izvēšanā. Piemēram, vējturbīnu un īpaši efektīvu spēkstaciju būvniecībā un elektrotransportlīdzekļu ražošanā nevar iztikt bez novatoriskiem tērauda izstrādājumiem. Lai gan tērauda ražošana ir ievērojams CO₂ emisiju avots, inovatīvi tērauda izstrādājumi ļauj ietaupīt sešas reizes lielāku CO₂ emisijas apjomu nekā tas emisijas apjoms, kas rodas to ražošanā;
8. atgādina, ka tērauda rūpniecībai ir stratēģiska nozīme dzelzceļa infrastruktūru izveidē visā Eiropas kontinentā, un nozīmīgs ir arī tās ieguldījums vietējo dzelzceļa transporta tīklu izveidē, kas var būtiski atstālogot autotransportu, jo īpaši domājot par dzīves un vides kvalitātes uzlabošanu lielpilsētu teritorijās;
9. uzsver, ka Eiropā esošajiem tērauda ražotājiem ražošana jāveic iespējami rentablāk un resursu izmantošanas ziņā efektīvāk un ar nepārtrauktiem ieguldījumiem jānodrošina tās atbilstība jaunākajam tehnikas līmenim. Ilglaicīga konkurētspēja ir atkarīga arī no to spējas izstrādāt revolucionāras tehnoloģijas tādās jomās kā, piemēram, energoefektivitāte. Taču vienlīdz svarīgi ir, lai ES un tās dalībvalstis, pieņemot lēmumus, vienmēr ņemtu vērā ietekmi uz tērauda rūpniecības konkurētspēju attiecīgās valsts un starptautiskā mērogā un ilgtermiņa ekonomisko ietekmi;
10. konstatē, ka tērauda rūpniecībai, lai nodrošinātu tālāku pastāvēšanu, ir jāturpina pierādīt, ka tā ar inovācijām un nekaitīgumu videi ir gatava risināt nākotnes problēmas. Tas, piemēram, ietver aktīvu devumu vides un klimata aizsardzībā, kā arī vides un klimata aizsardzības politikas tehnisko standartu konsekventu ievērošanu kapitālieguldījumu atjaunošanas gadījumā;
11. uzsver Eiropas tērauda rūpniecības augstos sociālos standartus un tās centienus aizsargāt klimatu un vidi;
12. konstatē, ka, pārstrādājot tēraudu, tiek ietaupītas izejvielas un enerģija, samazinātas siltumnīcefekta gāzu emisijas un stiprināta aprites ekonomika. Īpaši jāuzsver, ka tērauds kā materiāls ir simtprocentīgi pārstrādājams. Ņemot vērā mērķi izveidot konkurētspējīgu un ilgtspējīgu aprites ekonomiku, kā arī faktu, ka Eiropas Savienībai ir pozitīva metāllūžņu tirdzniecības bilance, būtu jāturpina attīstīt tērauda atkārtotu izmantošanu un pārstrādi. Turklāt jaunu tērauda šķirņu, ferosakausējumu, liešanas un ražošanas metožu izstrādāšanai ir ievērojams tirgus potenciāls;
13. uzsver, ka Eiropas tērauda rūpniecība ar modernākajām tehnoloģijām un augsti kvalificētiem speciālistiem rada izcilus sasniegumus tērauda jomā un vienlaikus īpašu uzmanību velta pētniecībai un produktu izstrādei, kas orientēta uz klientu prasībām. Novatorisku un kvalitatīvu augstvērtīgu produktu izstrāde sekmē uzņēmumu konkurētspējas nodrošināšanu un uzlabošanu;
14. apliecina, ka modernā tērauda ražošana lielā mērā ir atkarīga no augsti kvalificēta darbaspēka, kurš spēj rast progresīvus risinājumus, un no pastāvīgas šī darbaspēka profesionālās izaugsmes; norāda, ka "Jaunu prasmju programma" nodrošinās pastāvīgus ieguldījumus cilvēkresursos, tostarp pārkvalificēšanās un kvalifikācijas paaugstināšanas politikā. Tā labvēlīgi ietekmēs daudzas tautsaimniecības nozares, tostarp tērauda rūpniecību;
15. atbalsta Eiropas tērauda nozarē notiekošos centienus nodrošināt lielāku iespēju vienlīdzību visiem darbiniekiem. Piemēram, pēdējo 10 gadu laikā tērauda nozarē ir palielinājies sieviešu īpatsvars, un tagad atkarībā no attiecīgā amata un ES dalībvalsts tas ir starp 6 % un 25 %. Tērauda nozares uzņēmumi pēdējo divu gadu laikā dažādās dalībvalstīs ir sākuši arī virkni iniciatīvu, lai tērauda nozarei piesaistītu sievietes;
16. atzīmē, ka tērauda rūpniecībai ES ir vadošā pozīcija attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību un tā nodrošina pasaulē augstākos standartus rūpnieciskajai higiēnai darba vietā. ES līmenī tiek plaši diskutēts par paraugprakses apmaiņu attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību darba vietā. Turklāt ES tērauda rūpniecība iesaistās intensīvā sociālajā dialogā ES līmenī;
17. uzsver, ka izglītībā un arodmācībā, it īpaši mācekļu apmācībā, pastiprināti jāpievēršas digitālajām prasmēm un tehnoloģijām; uzsver, ka ražošanas procesu digitalizācijas apstākļos pieaug uzdevumu sarežģītība un nodarbinātajiem ir vajadzīga labāka kvalifikācija⁽¹⁾;

(¹) CDR 1319/2014 "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "ES kvalitātes sistēma pārmaiņu un pārstrukturēšanās prognozēšanai".

18. uzsver: tā kā ražošanas procesi tiek digitalizēti, pieaug uzdevumu sarežģītība un no nodarbinātajiem tiek prasītas labākas abstraktās domāšanas un problēmu risināšanas spējas. Turklāt darbiniekiem pašiem jābūt atbildīgiem par sava darba organizēšanu, un viņiem jāpiemīt augstam kompetences līmenim starpdisciplinārā un pašregulētā darbībā, kā arī komunikācijā;

19. norāda, ka jaudas pārpalikums visā pasaulē, zemu cenu fāzes, augstas enerģijas cenas, kā arī nodevas un maksājumi par enerģijas nesējiem, gaidāmā ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas reforma, kā arī konkurenci kropļojošs dempings, ko īsteno ārpus ES esoši tērauda ražotāji, rada ievērojamu slogu Eiropai kā tērauda rūpniecības vietai. Neapstrādāta tērauda ražošana un Eiropas tērauda nozares daļas pasaules tirgū samazinās, kā rezultātā tiek īstenoti pielāgošanās procesi, kas ietekmē uzņēmumu darbību un nodarbinātību;

20. ar bažām vēro dzelzs un tērauda ražošanas uzņēmumu slēgšanas vai jaudas samazināšanas postošo sociālo un saimniecisko ietekmi uz vietējām un reģionālajām kopienām un norāda, ka vajadzīgi pasākumi minēto kopienu atjaunošanas un izaugsmes atbalstam;

21. piekrīt, ka ES stratēģija tērauda rūpniecības turpmākai attīstībai ir lietderīga un mērķtiecīga. Šai ziņā ir būtiski reģionālās un vietējās pašvaldības iesaistīt saskaņošanas un lēmumu pieņemšanas procesos un ņemt vērā tā brīža vietējos apstākļus un uzņēmumu specializāciju;

22. atbalsta tādu ES rūpniecības politiku, kas būtu virzīta uz tērauda rūpniecības konkurētspējas un konkurenci atbilstošu pamatnosacījumu saglabāšanu un kas dotu iespēju saglabāt esošos tērauda rūpniecības uzņēmumus un darbvietas un tos nākotnē paplašināt;

23. līdzīgi kā Komisija savā Enerģētikas ceļvedī 2050. gadam, uzskata, ka enerģētikas nozares radīto CO₂ emisiju samazināšana un scenārijs, kurā liela daļa enerģijas nāk no atjaunojamiem avotiem, ilgtermiņā izmaksu ziņā būs izdevīgāks nekā līdzšinējās politikas turpināšana, un ka kodolenerģijas, kā arī no fosilā kurināmā iegūtās enerģijas izmaksas ar laiku, iespējams, turpinās augt, savukārt no atjaunojamiem enerģijas avotiem iegūtās enerģijas izmaksas varētu pazemināties; šajā saistībā atzīst dalībvalstu centienus paredzēt pienācīgu kompensāciju par nesamērīgi lielu finansiālu slogu, kas starptautiskai konkurencei pakļautajai tērauda rūpniecībai rodas atjaunojamo energoresursu attīstīšanas gaitā; tomēr mudina Eiropas līmenī nodrošināt, lai nacionālie kompensācijas mehānismi, it īpaši valsts atbalsta jomā, neizraisītu konkurences kropļojumus ES vienotajā tirgū;

24. norāda: pirms tiek veikti pārstrukturēšanas pasākumi, jāpalīdz no tērauda rūpniecības lielā mērā atkarīgām pašvaldībām paplašināt savas tautsaimniecības daudzveidību; vietējās tautsaimniecības struktūras dažādošanā it īpaši būtu jātiecas radīt sinerģiju starp ilgtspējīgu rūpniecību un pakalpojumiem, un to varētu veicināt arī ar nodokļu stimuliem;

ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas reforma

25. atzinīgi vērtē to, ka Eiropadome savos 2014. gada 23. un 24. oktobra secinājumos cenšas panākt līdzsvaru starp mērķiem, no vienas puses, samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un, no otras puses, nodrošināt Eiropas rūpniecības konkurētspēju;

26. tomēr norāda, ka Eiropadome nolēma koeficientu maksimālo pieļaujamo emisiju robežvērtību samazināšanai palielināt no 1,74 % 3. tirdzniecības periodā 2013.–2020. gadā līdz 2,20 % 4. tirdzniecības periodā 2021.–2030. gadā, kas, neskatoties uz to, ka turpinās uz kritērijiem pamatota emisijas kvotu bezmaksas piešķiršana, varētu izraisīt būtisku kvotu nepietiekamību un tādējādi radīt papildu slogu tērauda nozarei, kāds nav konkurentiem valstīs bez emisiju tirdzniecības;

27. uzskata, ka ir būtiski izveidot emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu globālā līmenī, lai nodrošinātu Eiropas uzņēmumu konkurētspēju un izvairītos no oglekļa emisiju pārvirzes, novēršot izolāmo kvotu turpmāku pieaugumu. Papildu garantijas varētu būt saskaņoti netiešo izmaksu (piemēram, elektroenerģijas izmaksu) kompensācijas mehānismi vai kritēriji, kuru pamatā ir precīzi un atjaunināti dati;

28. šajā saistībā norāda, ka čuguna kritēriji kvotu piešķiršanai tērauda rūpniecībā jau 3. tirdzniecības periodā 2013.–2020. gadā ir aptuveni 10 % zem fiziski un tehniski iespējamā. Arī plāvas kritērijs nav lietpratīgi noteikts, jo tas ietver arī granulu ražošanas iekārtas; sadale jāveic, pamatojoties uz pašreizējo stāvokli un pilnībā ņemot vērā elektrības ražošanu no domnu gāzēm, kas rodas tērauda nozarē, un šī sadale attiecīgi jāpielāgo tehniskajam progresam. Vienlaikus kvotas ir jāpiešķir dinamiski visā ražošanas ciklā;

29. atzinīgi vērtē to, ka Komisija savlaicīgi pirms Eiropas emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas 4. tirdzniecības perioda sākuma ir iesniegusi priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai sekmētu emisiju izmaksefektīvu samazināšanu un investīcijas mazoglekļa risinājumos;

30. šajā saistībā cer, ka visiem iesaistītajiem savlaicīgi tiks radīta skaidrība par turpmākajiem ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas pamatnosacījumiem;

31. vienlaikus uzskata, ka ir nepieciešama intensīva saskaņošana un diskusijas ar visām ieinteresētajām personām par ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas reformu;

32. tomēr ar bažām konstatē, ka Komisijas iesniegtajā direktīvas priekšlikumā nav pietiekami ņemta vērā Eiropadomes vēlme nodrošināt rūpniecības starptautisko konkurētspēju, jo tieši Eiropas tērauda rūpniecībai būs gaidāms būtisks un pastāvēšanu apdraudošs izmaksu slogs;

33. tāpēc aicina direktīvas priekšlikumu tālākajā likumdošanas procedūrā būtiski pārstrādāt un šajā saistībā – saglabājot ES emisijas kvotu tirdzniecības efektivitāti, kā arī samērīgi sadalot slogu starp visām ekonomikas jomām – iekļaut īpaši šādus nosacījumus:

- principiāli atteikties no papildu sloga uzlikšanas efektīvākajām rūpnīcām,
- paredzēt turpmākus stimulus tehniskajai attīstībai un ietekmes uz vidi samazināšanai, izmantojot reālus, kā arī tehniski un ekonomiski sasniedzamus kritērijus, kas pamatoti uz 10 % efektīvākajām rūpnīcām,
- nosakot kritērijus, pilnībā ņemt vērā emisijas, kas rodas, ražojot elektrību no domnas gāzēm,
- neveikt kritēriju standarta samazināšanu un atteikties no korekcijas koeficienta,
- nepasliktināt elektrības cenas kompensāciju energoietilpīgām nozarēm un iespēju kompensēt visas netiešās izmaksas, turklāt ES līmenī būtu jānosaka vismaz atsaucis kritēriji, lai nepieļautu konkurences izkropļojumus ES vienotajā tirgū,
- energoietilpīgās rūpniecības izejvielu iekļaušana regulējumā, lai izvairītos no pārceļšanas uz ārvalstīm,
- iedalītā daudzuma pielāgošana mainīgiem ražošanas līmeņiem;

34. uzskata, ka uz elektrības cenu pārnesto siltumnīcefekta gāzu emisiju izmaksu pilnīgs izlīdzinājums ir būtisks, lai pretotos iespējamai CO₂ emisiju pārvirzei. Tā kā līdz šim dalībvalstis ir varējušas izvēlēties dažādas metodes šā izlīdzinājuma panākšanai, nav izslēgti konkurences kropļojumi. Tāpēc Eiropas Komisijai būtu jāapdomā, vai izlīdzinājums turpmāk būtu jānosaka vai arī jāpiespē ES līmenī;

35. īpaši atzinīgi vērtē to, ka starptautiskā kopiena klimata aizsardzības konferences ietvaros Parīzē pirmoreiz starptautiskajās tiesībās saistoši ir apliecinājuši mērķi samazināt globālo sasilšanu līdz 2 °C un īstenot nopietnus centienus, lai globālo temperatūras paaugstināšanos samazinātu līdz 1,5 °C. Galvenā doma, ka gadsimta otrajā pusē jānosie dz starptautiska siltumnīcefekta gāzes neitralitāte, vēl ir jākonkretizē attiecībā uz to, kāda būs ietekme uz ražojošās nozares attīstību. Saglabātā iespēja attīstīt un vienoties par tirgus mehānismiem starptautiskai un rentabīlai emisiju tirdzniecībai sniedz iespēju samazināt vai novērst klimata aizsardzības pasākumu radītus konkurences izkropļojumus;

ES ārējā tirdzniecība

36. atzīst, ka vienlīdzīgu konkurences nosacījumu trūkums, negodīga ārpus ES esošu uzņēmumu ārējās tirdzniecības prakse, kā arī negodīga valstu ārējās tirdzniecības politika nopietni apdraud Eiropas tērauda rūpniecību;

37. tādēļ uzskata, ka ES ārējās tirdzniecības politika, tostarp tirdzniecības aizsardzības instrumenti, ir obligāti līdzekļi, ar kuriem nodrošināt Eiropas tērauda rūpniecības starptautisku konkurētspēju, un atbalsta Parlamenta aicinājumu par ES tirdzniecības aizsardzības instrumentu vispārēju reformu, lai no ES sistēmas izslēgtu t.s. "PTO+ elementus" un jo īpaši garantētu ES rūpniecībai vienlīdzīgus konkurences apstākļus ar Ķīnu ⁽²⁾;

38. ar bažām konstatē, ka pašlaik pasaules tērauda rūpniecībā konstatēts 452 miljonu tonnu jaudas pārpalikums un ka tieši Ķīnas tērauda rūpniecības jaudas pārpalikums bieži izraisa importu ES par dempinga cenām, kas, ja nav efektīvu ES tirdzniecības politikas pretpasākumu, tieši vai netieši apdraud visas Eiropas tērauda rūpniecības pastāvēšanu, kā arī daudzas darbavietas;

39. aicina izveidot mehānismu, kas varētu darboties trešās valstīs ar mērķi uzraudzīt veidu, kā darbojas otrreizējo izejvielu (metāllūžņu) apstrādes iekārtas galamērķa valstīs, lai novērstu eksportu uz tām trešām valstīm, kuras neapsaimnieko atkritumus videi nekaitīgā veidā;

40. aicina ES iestādes atļaut Komisijai lietot nestandarta metodoloģiju antidempinga un antisubsidēšanas izmeklēšanā attiecībā uz Ķīnas importu saskaņā ar Ķīnas pievienošanās PTO protokola 15. iedaļu, kamēr Ķīna neizpilda visus piecus ES kritērijus, kas nepieciešami tirgus ekonomikas statusa atzīšanai. Komiteja ar bažām norāda, ka līdz ar iespējamo tirgus ekonomikas statusa piešķiršanu Ķīnas Tautas Republikai 2016. gada decembrī gandrīz nebūtu iespējami efektīvi antidempinga pasākumi, jo tad mainītos dempinga starpības aprēķināšanas metodika. Vienlaikus uzsver, ka nav prasības, lai PTO dalībvalstis automātiski piešķirtu Ķīnai TES 2016. gadā;

41. šajā saistībā atgādina, ka Ķīna pašlaik atbilst tikai vienam no pieciem ES kritērijiem tirgus ekonomikas statusa atzīšanai. Pie tehniskajiem kritērijiem pieskaitāmi uzņēmumu lēmumi, kas tiek pieņemti, reaģējot uz tirgus apstākļiem, uzņēmumu grāmatvedības atbilstība starptautiskajiem grāmatvedības standartiem, tas, ka nav ievērojama izkropļojumu attiecībā uz uzņēmumu ražošanas izmaksām un finanšu situāciju, kuri izrietētu no agrākās sistēmas bez tirgus ekonomikas, tiesību akti par bankrotu un īpašuma tiesībām, kas garantē juridisku noteiktību un stabilitāti, kā arī valūtas konvertēšana atbilstīgi valūtas kursam tirgū;

42. tādēļ aicina Komisiju tās pētījumā par ekonomiskajām un sociālajām sekām, kas radīsies, piešķirot Ķīnai tirgus ekonomikas statusu, nogaidīt ietekmēto ekonomikas nozaru atzinumus un censties panākt ciešu saskaņošanu ar citām svarīgām PTO dalībvalstīm, piemēram, ASV, pirms pieņemt lēmumu par tirgus ekonomikas statusu;

43. gadījumā, ja Ķīnai tiks piešķirts tirgus ekonomikas statuss, aicina radīt līdzvērtīgus un efektīvus instrumentus godīgas tirdzniecības aizsargāšanai. Šajā sakarā būtu arī jāapsver iespēja turpmāk ES antidempinga pamatregulā vairs konkrēti nenorādīt ārpus tirgus ekonomikas valstis, bet gan paredzēt šai regulā vispārēju regulējumu attiecībā uz ārpus tirgus ekonomikas valstīm. Analogās valsts metodoloģiju tādējādi varētu aizstāt ar citu metodoloģiju, tomēr tirgus ekonomikas esamības pierādīšanas pienākums arī turpmāk būtu jāatstāj ārpus tirgus ekonomikas valstīm;

44. gadījumā, ja Ķīnai tiks piešķirts tirgus ekonomikas statuss, aicina radīt līdzvērtīgus un efektīvus instrumentus godīgas tirdzniecības aizsargāšanai;

45. atzinīgi vērtē to, ka Komisija 2016. gada februārī ir noteikusi pagaidu antidempinga maksājumus auksti velmēta sloksņu tērauda importam no Krievijas un Ķīnas;

⁽²⁾ Sk. Eiropas Parlamenta 2016. gada 12. maija rezolūciju "Ķīnas kā tirgus ekonomikas statuss" (2016/2667 (RSP)).

46. tomēr pauž nožēlu, ka Komisija Ķīnas tērauda izstrādājumu gadījumā arī piemēro “mazākā maksājuma noteikumu” un tādējādi ir uzlikusi pagaidu antidempinga maksājumus, kas ir mazāki par aprēķinātajām dempinga starpībām;
47. uzskata, ka, piemērojot šo noteikumu, tiek nodrošināta pārāk maza aizsardzība Eiropas tērauda rūpniecības konkurētspējai;
48. atgādina, ka PTO nosacījumos nav paredzēts šāds noteikums un citos reģionos, piemēram, ASV, tas arī netiek praktizēts;
49. tādēļ uzskata, ka ir svarīgi tirdzniecības aizsardzības instrumentu reformas gaitā atcelt “mazākā maksājuma noteikumu”, it īpaši jaudas pārpalikuma gadījumā;
50. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija, kā paziņots rīcības plānā, 2016. gada 28. aprīlī ir nolēmusi no jauna ieviest iepriekšējās uzraudzības sistēmu attiecībā uz tādu tērauda produktu importu Eiropas Savienībā, kuriem ir vajadzīga importa licence tērauda produktu importam Eiropas Savienībā, lai paredzētu īstermiņa tirgus attīstības tendences un palīdzētu Komisijai pienācīgi vērsties pret negodīgu importu, ar iespēju ierosināt lietas gadījumos, kad importa tendences draud radīt kaitējumu ES ražotājiem;
51. atzinīgi vērtē Komisijas centienus, izmantojot jau spēkā esošos ES tērauda izstrādājumu tirdzniecības aizsardzības instrumentus, palīdzēt īstenot noteikumus par godīgu starptautisku konkurenci un tādējādi sniegt ieguldījumu Eiropas tērauda rūpniecības konkurētspējas nodrošināšanai;
52. tomēr vienlaikus uzskata, ka ES antidempinga procedūras, īpaši salīdzinājumā ar procedūrām PTO dalībvalstīs, aizņem pārāk ilgu laiku un tādējādi cieš Eiropas tērauda rūpniecības konkurētspējas aizsardzības efektivitāte;
53. tāpēc prasa apsvērt iespēju ES tirdzniecības aizsardzības instrumentu reformas ietvaros pievērsties arī ES antidempinga procesu paātrināšanai;
54. atbalsta Komisijas centienus sarunu un pārrunu ceļā starptautiskajā līmenī virzīt jautājumu par visā pasaulē vienādiem konkurences nosacījumiem;
55. sagaida, ka Padome iekļaus nodaļas par enerģiju un izejvielām katra jauna brīvās tirdzniecības nolīguma (BTN) pilnvarojumā;
56. aicina Komisiju iekļaut Reģionu komiteju kā Eiropas vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvi 2015. gada maijā izveidotajā augsta līmeņa grupā energoietilpīgo nozaru jautājumos, lai tādējādi nodrošinātu, ka jau pārstāvētie dalībnieki ņem vērā reģionālā un vietējā līmeņa intereses un potenciālu;

Papildu pasākumi ES tērauda nozares konkurētspējas nodrošināšanai

57. apstiprina, ka ES atbalsta programmas ieguldījumu veikšanai jaunā aprikojumā, pētniecībā un attīstībā, kā arī prasmēs un tālākizglītībā var sniegt būtisku devumu, lai nodrošinātu konkurētspēju, ievērotu vides un klimata aizsardzības normas, kā arī darbinieku tiesības tērauda nozarē;
58. norāda uz Ogļu un tērauda pētniecības fonda (RFCS), Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondu), kā arī Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) mērķiem, kas ļauj atbalstīt pētniecības un inovācijas projektus tērauda nozarē, tostarp izmantojot iespējamo savstarpējo sinerģiju un koordinējot rīcību. Tomēr norāda, ka ESIF iespējas tērauda nozarē ir visai ierobežotas, jo tirgus apstākļi pašreizējo zemo tērauda cenu dēļ nevar garantēt pienācīgus ienākumus no ieguldījumiem. Vērtīgu ieguldījumu, ņemot vērā stingros ES tērauda atbalsta režīmus, var sniegt arī sadarbība starp reģionālajām un vietējām pašvaldībām, kam ir specifiskas ar tēraudu saistītas prioritātes;
59. norāda uz to, cik svarīgi ir publiskie ieguldījumi programmas “Apvārsnis 2020” līdzekļi Eiropas līmenī, lai tērauda rūpniecībā rosinātu progresīvas inovācijas un uzlabotu nozares vides efektivitāti un energoefektivitāti;
60. ņemot vērā īpatnības tērauda nozarē, kurā nepieciešama gan pētniecība, gan strukturāli pasākumi, pauž cerību, ka programmas “Apvārsnis 2020” pētniecības projektu izvērtēšanā lielāks punktu skaits tiks piešķirts projektiem, kuros ir paredzēta Eiropas partnerība un struktūrfondu izmantošana, lai tādējādi nodrošinātu efektīvāku integrāciju starp dažādām Eiropas programmām;

61. uzsver kvalifikācijas un nodarbinātības līmeņa saglabāšanas mērķi konkurētspējīgākas ES tērauda rūpniecības kontekstā un uzsver Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonda (EGPF) nozīmi attiecībā uz sociālajiem papildu pasākumiem, kad rūpniecības pārstrukturēšanas situācijā iespējamas darbinieku atlaišanas, jo gadījumos, kad tiek atlaisti vairāk nekā 500 darba ņēmēji, kas strādā vienā uzņēmumā (tajā skaitā piegādātāji un pakārtotie uzņēmumi), vai arī vienā vai vairākos blakusesošos reģionos darbu zaudē daudzi vienas rūpniecības nozares darba ņēmēji, no šā fonda var saņemt līdz pat 60 % no to projektu izmaksām, kuri atlaistajiem darbiniekiem palīdz atrast jaunu darbu vai nodibināt savu uzņēmumu; tomēr pauž šaubas, vai 2014.–2020. gadam paredzētais maksimālais gada budžets 150 miljonu EUR apjomā būs pietiekams problēmu risināšanai;

62. uzsver, ka pieredzes un zināšanu tālāk nodošana jaunajai darbinieku paaudzei ES tērauda rūpniecībā jau ir ļoti nozīmīga, un ar mērķtiecīgiem pasākumiem izglītībā, apmācībā un tālākizglītībā būtu jāstiprina darbinieku prasmes un rūpnieciskā zinātība;

63. uzskata par nepieciešamu visās tērauda rūpniecības ražošanas vietās izveidot un turpināt attīstīt resursu ziņā efektīvas aprites ekonomikas sistēmas, lai ar blakusproduktu un pārstrādāta tērauda pastiprinātu izmantošanu varētu uzlabot rūpnīcu konkurētspēju; tas atbilst arī Komisijas rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku paredzētajam rūpnieciskās simbiozes noteikumam palielināt tērauda apstrādes rezultātā radušos atkritumu izmantošanu.

Briselē, 2016. gada 15. jūnijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Daudzgažu finanšu shēmas (DFS) vidusposma pārskatīšana”

(2017/C 017/05)

Ziņotājs: Luc VAN DEN BRANDE (BE/PPE),

Flandrijas un Eiropas sadarbības aģentūras (VLEVA) pārvaldības padomes priekšsēdētājs

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

DFS pārskatīšana: vispārīgas piezīmes

1. uzskata, ka daudzgažu finanšu shēma (DFS) vispirms ir politikas instruments, kas paredzēts Eiropas stratēģisko mērķu noteikšanai un īstenošanai, un, tā kā DFS nodrošina finansējumu Eiropas Savienības darbībai, tās pārskatīšana notiek galvenokārt politisku, nevis tehnisku debašu veidā;
2. uzsver: daudzgažu finanšu shēmai ir svarīga nozīme, nodrošinot, lai ES ilgtermiņa izdevumi būtu prognozējami un veikti saskaņā ar savstarpēji saskaņotu kopējo politiku. Šie vispārējie principi ir būtiski svarīgi reģionālajām un vietējām pašvaldībām un citiem ES finansējuma saņēmējiem;
3. atzīmē, ka DFS ir īpaši svarīga reģionālajām un vietējām pašvaldībām, jo tām ir būtiska loma ES politikas mērķu īstenošanā; šajā saistībā norāda, ka reģioni un vietējās pašvaldības ir tieši un/vai netieši iesaistītas 75 % ES budžeta līdzekļu pārvaldībā un izmantošanā;
4. pauž nožēlu, ka maksimālie apjomi, kas noteikti pašreizējā DFS, pirmo reizi ir mazāki nekā iepriekšējā, tāpēc Eiropas Savienība ir spiesta uzņemties lielāku atbildību ar mazākiem finanšu resursiem; atkārtο iepriekšējos atzinumos ⁽¹⁾ paustās bažas par DFS noteiktajiem maksimālajiem apjomiem;
5. atkārtoti norāda, ka ES politikas efektivitāte ir atkarīga no tā, vai tiek pareizi piemērots daudzlīmeņu pārvaldības princips, ko uzskata par struktūrfondu pārvaldības vispārēju principu ⁽²⁾ un kas nozīmē, ka visi pārvaldības līmeņi atbilstīgi savai kompetencei efektīvi sadarbojas, lai sasniegtu politikas mērķus; šajā saistībā brīdina par programmu dalītās pārvaldības apmēra samazināšanos un mēģinājumiem centralizēt fondus Eiropas līmenī; norāda, ka ES politikas pasākumu efektivitāte ir atkarīga arī no teritoriālas pieejas, kas iesaista dažādus pārvaldes līmeņus, tautsaimniecības nozares un ieinteresētās personas, lai sadarbojoties risinātu problēmas, ar kurām saskaras attiecīgās ģeogrāfiskās teritorijas;
6. konstatē, ka Eiropas Savienībā nepārtraukti samazinās ieguldījumu līmenis, kas Eiropas Savienībā rada ieguldījumu iztrūkumu, kuru Komisija lēš līdz 370 miljardu euro apmērā salīdzinājumā ar vēsturisko normu. Komiteja atbalsta Komisijas centienus sekmēt šīs plaisas novēršanu, ciešāk sadarbojoties arī ar privāto sektoru un mēģinot piesaistīt vairāk privātā kapitāla, t. i., izmantojot Investīciju plānu Eiropai un Eiropas Stratēģisko investīciju fondu (ESIF);
7. atzinīgi vērtē Komisijas nodomu 2016. gada rudenī nākt klajā ar priekšlikumu tiesību aktam par pastiprinātu ESIF laikposmam pēc 2018. gada un uzskata, ka ar šo priekšlikumu būtu īpaši jācenšas panākt Eiropas strukturālo un investīciju fondu un Eiropas Stratēģisko investīciju fondu (ESIF) sinerģiju. Šajā saistībā Komiteja rosina Komisiju noteikt skaidrus kritērijus, kas ļauj noteikt ESIF finansēto projektu nodrošināto papildu lietderību, un novērst ESIF finansēto projektu ģeogrāfisko nelīdzsvarotību, pārrobežu projektu trūkumu un ilgtspējīgu ar infrastruktūru saistītu ieguldījumu nepietiekamību tādās jomās kā platjoslas tīklu veidošana, energoefektivitātes paaugstināšana un transports. Komiteja arī uzsver, ka obligāts priekšnosacījums ir DFS pārskatīšana, kuras gaitā tiek palielināts budžets tajās pozīcijās, kas, iespējams, veidos pastiprināta ESIF (ESIF 2.0) finansiālo pamatu;

⁽¹⁾ CDR275-2013_00_00_TRA_AC (23-24).

⁽²⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, uz kuriem attiecas vienotais stratēģiskais satvars, un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (SEC(2011) 1141 final, SEC(2011) 1142 final).

8. uzskata, ka jāpārbauda, vai ir iespējams palielināt investīcijas, pielāgojot investīciju klauzulu, kas ļauj dalībvalstīm noteiktos apstākļos īslaicīgi novirzīties no vidēja termiņa mērķa vai Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) ietvaros apstiprinātās fiskālās korekcijas. Investīcijās *inter alia* varētu iekļaut summas, ko dalībvalstis piešķir ES līdzfinansētiem projektiem saskaņā ar struktūrpolitiku un kohēzijas politiku, tostarp Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu, un no Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF);

9. atzinīgi vērtē centienus palielināt privātā sektora ieguldījumus un tos sasaistīt ar publiskajiem ieguldījumiem, lai radītu darbvietas un veicinātu izaugsmi Eiropas reģionos un vietējās pašvaldībās;

10. vērs uzmanību uz to, ka pašreizējā DFS jau ir izsmēlusi savas iespējas, dažās jomās sasniedzot maksimālos apjomus un izmantojot tik daudz elastības instrumentu, cik pašreiz ir iespējams;

11. uzsver, ka ir jāveic visaptveroša DFS vidusposma pārskatīšana. Ir ļoti vajadzīga patiesa DFS noteikto maksimālo apjomu un DFS regulas īpašo noteikumu vidusposma pārskatīšana. To veicot, ir jāņem vērā pārskatīšanas laikā konstatētie fakti un jānodrošina Eiropas Savienībai dzīvotspējīga budžeta sistēma, lai tā ļautu pievērsties politiskajām prioritātēm un uzdevumiem;

12. norāda, ka gadījumā, ja tiks noteiktas jaunas prioritātes, iestādēm būs jāuzņemas atbildība par finansējuma nodrošināšanu jauniem uzdevumiem, vai nu skaidri nosakot politikas jomas, kas vairs nebūs starp ES prioritātēm, vai arī piekrītot palielināt DFS noteiktos maksimālos apjomus;

13. atgādina iestādēm, ka resursu nepietiekamība nedrīkst būt par iemeslu ES kopējo prioritāšu samazināšanai;

14. aicina iestādes pabeigt DFS pārskatīšanu pēc iespējas ātrāk, lai Komisijai būtu pietiekami daudz laika sagatavot priekšlikumus daudzgadu finanšu shēmai pēc 2020. gada; minētie priekšlikumi jāiesniedz līdz 2018. gada 1. janvārim;

DFS pārskatīšana: konkrēti ieteikumi

15. jau iepriekš brīdina – lai gan saprot steidzamās vajadzības –, ka dažu finansēšanas mehānismu un ieguldījumu fondu izmantošana nevar būt iegansts ES iniciatīvu (daļējai) nošķiršanai no ES budžeta, tādējādi izvairoties no Eiropas Parlamenta īstenotas demokrātiskas kontroles un uzticot to pārvaldību dalībvalstīm;

Politiskās prioritātes un uzdevumi DFS cikla otrajā pusē

16. uzsver, ka DFS cikla otrajā pusē uzmanība būtu jāpievērš šādām politiskajām prioritātēm un uzdevumiem, kuriem ir tieša vai netieša ietekme uz Eiropas iedzīvotāju labklājību:

— nodarbinātības, izaugsmes un konkurētspējas veicināšana – ESIF tika izveidots, nevis pārskatot DFS maksimālos apjomus, bet gan pārdaļot pašreizējo programmu finansējumu (samazinot programmas “Apvārsnis 2020” finansējumu par EUR 2,2 miljardiem un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta finansējumu par EUR 2,8 miljardiem). DFS pārskatīšanas laikā šīm programmām būtu jāsaņem kompensācija par minētajiem samazinājumiem, kas tika veikti saistībā ar ESIF,

— dažādu ES programmu savstarpējās sinerģijas palielināšana, lai veicinātu publiskās un privātās investīcijas reģionos un pilsētās, it īpaši saistībā ar ES teritoriālās kohēzijas mērķi. Tā atkārtoti aicina izmantot holistisku teritoriālo redzējumu attiecībā uz pilsētu un lauku teritorijām kā savstarpēji papildinošām funkcionālajām teritorijām,

— bezdarba, un jo īpaši jauniešu bezdarba, problēmas risināšana – šai nolūkā Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva ir jāturpina vismaz līdz 2020. gadam, īpašu uzmanību pievēršot jauniešu integrācijai darba tirgū,

— ilgtermiņa bezdarbnieku integrācija darba tirgū,

— destabilizācijas un ārējo krīžu cēloņu novēršana,

- migrantu un bēgļu krīzes risināšana – pašreizējā DFS 3. pozīcijā pieejamie resursi nav pietiekami, lai tuvākajos gados šo problēmu atrisinātu. Attiecīgais DFS maksimālais apjoms ir jāpalielina, lai nodrošinātu migrantu uzņemšanu un integrāciju, par ko galvenokārt ir atbildīgas vietējās un reģionālās pašvaldības; jaunā DFS dod iespēju palielināt tos resursus, kas paredzēti, lai īstenotu Eiropas programmas migrācijas jomā prioritātes,
- iekšējās drošības garantēšana un cīņa pret terorismu – šim nolūkam varētu paredzēt DFS maksimālā apjoma palielinājumu 3. pozīcijā,
- sociālās aizsardzības veicināšana saskaņā ar EMS sociālās dimensijas īstenošanas mērķi. Sociālā aizsardzība ir viens no valstu sociālā miera un ekonomikas izaugsmes priekšnoteikumiem,
- demogrāfisko problēmu risināšana, pirmām kārtām labāk izsekojot ar demogrāfiju saistītos izdevumus, jo īpaši ESI fondos un ESIF,
- to dažādo krīzes situāciju risināšana, ar ko Eiropas lauksaimnieki saskārušies kopš pašreizējās DFS sākuma;

Ar ESIF saistīto budžeta samazinājumu kompensēšana

17. norāda, ka raksturīgs piemērs budžeta darbības traucējumiem ir programma “Apvārsnis 2020” un Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI): lai gan ir veikti budžeta samazinājumi jaunizveidotā Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) labā, plaisa starp mērķiem un visam 2014.–2020. gada plānošanas periodam pieejamo piešķirumu ir milzīga;

18. atzīmē, ka, no otras puses, programmas “Apvārsnis 2020” un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta finansētajiem projektiem ir būtiska Eiropas pievienotā vērtība;

19. uzskata, ka ir pārāgri vērtēt, vai ESIF izveides dēļ varētu būt samazinājies kopējais finansējums Eiropas pētniecības un infrastruktūras projektiem;

20. atkārtoti norāda, ka programma “Apvārsnis 2020” un EISI ir jāpastiprina, izmantojot ikgadējo budžeta procedūru, lai pēc iespējas kompensētu ESIF sarunās apstiprinātos samazinājumus un šiem instrumentiem ļautu sasniegt to attiecīgos mērķus, kas tika apstiprināti tikai nedaudz vairāk kā pirms diviem gadiem;

Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva

21. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas un budžeta iestādes veiktos pasākumus, proti, piešķirt Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas finansējumu jau sākumposmā 2014. un 2015. gadā, jo tas ir skaidrs apliecinājums, ka jauniešiem visvairāk skartajos reģionos šī iniciatīva ir ļoti svarīga;

22. aicina turpināt Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu, vispusīgi novērtējot tās rezultātus un veicot attiecīgus pielāgojumus, lai novērstu pašreizējos īstenošanas šķēršļus, tostarp paredzot jaunas saistību apropriācijas no 2017. gada;

23. aicina iestādes pildīt savas saistības, ko tās uzņēmušas sarunās par ES budžetu 2016. gadam, un aicina Eiropas Komisiju izdarīt secinājumus, ņemot vērā Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas novērtēšanas rezultātus, un attiecīgā gadījumā izvirzīt priekšlikumus iniciatīvas turpināšanai līdz 2020. gadam;

24. lai turpinātu Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu, Komiteja aicina Komisiju, pārskatot DFS, pieņemt ārkārtas iniciatīvu ar mērķi sekmēt ilgtermiņa bezdarbnieku integrāciju darba tirgū;

Elastība

25. atbalsta DFS un gada budžetu elastību, lai varētu reaģēt negaidītu notikumu vai jaunu izaicinājumu gadījumā, taču brīdina šajā jomā neizvirzīt pārmērīgas prasības. Lielāka elastība nav risinājums problēmai saistībā ar finanšu resursiem, kas nav pietiekami, lai sasniegtu Eiropas mērķus;

26. aicina Eiropas Komisiju novērtēt visus elastības noteikumus DFS regulā, lai likvidētu jebkādas ierobežojumus, kas varētu kavēt to pilnīgu izmantošanu, un uzlabotu to piemērošanas rezultātus;

27. vēlreiz norāda Eiropas Komisijai un budžeta iestādei, ka pastāv vairākas sarežģītības un īstenojamības ziņā atšķirīgas iespējas un ka tās ir lietišķi jāapspriež bez jebkādam aizdomām un aizspriedumiem;

28. norāda, ka, novērtējot lielākas elastības un paredzamības iespējas, pamatnosacījumos attiecībā uz dalībvalstīm un ekonomikas dalībniekiem ir jāsauglabā labticības un stabilitātes princips, vienlaikus ņemot vērā no atsevišķām kategorijām iepriekš veikto pārdali;

29. uzskata, ka iepriekšminētās iespējas varētu būt šādas:

- lielāka elastība resursu pārdalē, sākotnēji starp instrumentiem un pozīcijām,
- elastības instrumenta izmantošanas vienkāršošana 2013. gada 2. decembra lēmumu nolīguma 12. punkta nozīmē, jo tā izmantošanu apgrūtina lēmumu pieņemšanas procedūras,
- vienkāršota procedūra izdevumu maksimālā apjoma koriģēšanai un palielināšanai neparedzētu apstākļu vai politisko prioritāšu izmaiņu gadījumā,
- DFS noteikto maksimālo apjomu palielināšana gan attiecībā uz maksājumu, gan arī saistību apropriācijām tā, lai tās atspoguļotu ES politiskās un budžeta prioritātes,
- kā pēdējais līdzeklis – neparedzēto izdevumu rezerves palielināšana no pašreizējiem 0,03 % no NKI uz augstāku likmi;

30. norāda Padomei, ka maksājumu apropriācijas, kas paredzētas īpašajiem instrumentiem (elastības instrumentam, ES Solidaritātes fondam, Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fondam, kā arī rezervei, kas paredzēta palīdzībai ārkārtas gadījumos), būtu jāaprēķina papildus DFS noteiktajiem maksimālajiem apjomiem, kā tas tiek darīts saistību gadījumā;

31. norāda, ka kohēzijas politikas finansējums nav piemērots, lai būtiski un pietiekami elastīgi risinātu pašreizējās krīzes, un trīs no iemesliem ir, piemēram, finansējuma plānošana ilgtermiņā, koncentrēšanās uz strukturālajām investīcijām un tematiskā koncentrācija; aicina Eiropas Komisiju nākt klajā ar priekšlikumiem šīs problēmas atrisināšanai ārpus kohēzijas politikas budžeta;

32. lai gan valstīm iepriekš piešķirtais finansējums, tostarp kohēzijas politikas ietvaros, vidusposma pārskatīšanas rezultātā netiks samazināts, aicina Eiropas Komisiju savā priekšlikumā sniegt precīzu algoritmu tam, kā šogad saskaņā ar DFS regulas 7. pantu tiks koriģēts kohēzijas politikas finansējums un kā tas ietekmēs pašreizējos elastības mehānismus⁽³⁾;

Neizpildītie maksājumi

33. norāda, ka gadījumā, ja minētās bažas apstiprināsies, 2014.–2020. gada DFS radīs vēl lielāku iztrūkumu ES budžetā⁽⁴⁾; maksājumu apropriāciju trūkuma dēļ Komisija nespēs pildīt savas saistības. Tā ir īpaši satraucoša tendence⁽⁵⁾;

34. uzsver, ka neizpildītajiem maksājumiem ir negatīva ietekme uz reģioniem un dažādām ieinteresētajām personām, tādām kā ES budžeta līdzekļu saņēmēji, piemēram: risks zaudēt ieguldījumus, darbības samazināšanās, izstāšanās no projektiem, īstermiņa aizdevumi un kavējumi darbības programmu īstenošanā. Turklāt finansējuma zemās stabilitātes dēļ tas vājina iespējamo atbalsta saņēmēju ieinteresētību;

35. brīdina par pašreiz neizpildītajiem maksājumiem un Eiropas Komisijas pārāk optimistiskajiem pieņēmumiem par to samazināšanos 2016. gada beigās;

⁽³⁾ Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 90. panta 5. punktu Komisija pārskata dalībvalstu atbilstību atbalsta saņemšanai no Kohēzijas fonda, pamatojoties uz Savienības NKI rādītājiem par ES 27 valstīm attiecībā uz 2012.–2014. gada laikposmu, un pēc tam tiek pārrēķināts valstīm piešķirtais finansējums, šo korekciju kopējai neto ietekmei nepārsniedzot EUR 4 miljardus (kā noteikts DFS regulā).

⁽⁴⁾ Pašreizējā DFS sākās ar "parādu" no iepriekšējās shēmas EUR 23,4 miljardu apmērā, un 2014. gada beigās šis uzkrājums attiecībā uz 2007.–2013. gada kohēzijas programmām sasniedza vēl nepieredzētu līmeni – EUR 24,7 miljardus.

⁽⁵⁾ CDR275-2013_00_00_TRA_AC.

36. norāda, ka viens no elementiem, kas veicina to samazināšanos, ir kohēzijas politikas programmu apgūšanas līmenis 2007.–2013. gada plānošanas periodā. Pašreizējais apgūšanas līmenis ir aptuveni 88,9 % (galīgie maksājuma pieprasījumi nav ietverti), un tas noteikti nesasnies 100 %, kad faktiski būs apmaksāti visi galīgie maksājuma pieprasījumi. Tādējādi nozīmīga kohēzijas politikas programmu daļa tiks atcelta, kam savukārt būs negatīva ietekme uz ES ekonomisko, teritoriālo un sociālo kohēziju;

37. pauž bažas, ka daži aspekti var veicināt jaunu neizpildītu maksājumu uzkrāšanos DFS cikla otrajā pusē un tādējādi apdraudēt vai aizkavēt maksājumus visām ieinteresētajām personām. Tie ir šādi: pašreizējais maksimālais maksājumu apjoms no 2018. gada tiks samazināts vēl vairāk, lai kompensētu neparedzēto izdevumu rezerves izmantošanu 2014. gadā; daļa no 2014. un 2015. gada maksājumu apropriācijām tiek izmantota neizpildīto maksājumu veikšanai; saskaņā ar papildu saistību shēmu attiecībā uz migrāciju 2015. un 2016. gadā no ESI fondiem ir paredzēts izmantot EUR 2 miljardus maksājumiem Grieķijai, nepaliekot maksājumu apropriācijas un nepastiprinot maksājumus;

38. pauž bažas par ESI fondu darbības programmu novēloto pieņemšanu un risku, ka DFS cikla otrajā pusē un jo īpaši beigās var uzkrāties jauni nesamaksāti rēķini. Tāpēc aicina Eiropas Komisiju nākt klajā ar maksājumu plānu kohēzijas politikai līdz 2014.–2020. gada plānošanas perioda beigām, lai nodrošinātu, ka ir pieejami pietiekami līdzekļi, lai veiktu maksājumus dalībvalstīm;

39. aicina atcelt pārpalikuma atmaksāšanu dalībvalstu budžetos un atskaitījumus no dalībvalstu nākamā gada iemaksām ES budžetā;

Uz rezultātiem vērstis budžets un ekonomikas pārvaldība

40. norāda, ka, apspriežot pašreizējo DFS, iestādes pienācīgi nenovērtēja neparedzētu krīžu iespējamās sekas un to, ka tām būtu bijusi jāievieš lielāka elastība daudzgadu finanšu shēmā. Viena no atbildēm uz šo jautājumu līdzās lielākai elastībai var būt uz pierādījumiem un rezultātiem balstīta budžeta veidošana;

41. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas iniciatīvu sagatavot "uz rezultātiem vērstu budžetu", koncentrējoties uz to, kā un kādās jomās tiek izmantots budžets, kā tiek novērtēts budžeta līdzekļu izlietojums un kā tiek paziņoti rezultāti; tas ļautu arī paredzēt to dalībvalstu un reģionu prēmēšanas kritērijus, kas vislabāk pārvalda resursus;

42. aicina uzlabot Eiropas Komisijas sniegtos finanšu pārskatus. Tas īpaši nozīmē atjauninātus ziņojumus, kas tiek sniegti regulāri un standartizētā veidā un ietver attiecīgos galvenos rādītājus par visiem DFS instrumentiem/pozīcijām;

43. pauž pārliecību, ka ES izdevumiem ir jābūt ciešāk saistītiem ar dalībvalstu ekonomikas politikas uzdevumiem un ES ekonomikas politikas koordināciju; aicina Eiropas Komisiju nodrošināt efektīvāku saikni starp ES resursiem un ekonomikas politikas koordināciju Eiropas Savienībā, lai ieguldījumi vairāk atbilstu ekonomikas, nodarbinātības un fiskālās politikas prasībām. Šī pieeja būtu iepriekš pienācīgi jāanalizē saistībā ar tās sasniegumiem kohēzijas politikas jomā, lai nepieļautu, ka dalībvalstu makroekonomikas politikas dēļ cieš reģioni un to iedzīvotāji, kuri izjūt valsts līmenī īstenotās rīcības sekas;

Eiropas pievienotā vērtība

44. norāda, ka Eiropas pievienotās vērtības jēdziens vēl ir pienācīgi jāapspriež, ņemot vērā Eiropas reģionu un vietējo pašvaldību īpašās vajadzības un intereses;

45. iesaka izstrādāt kopīgus novērtēšanas standartus, ko izmantot, lai, pamatojoties uz rezultātiem, novērtētu, kādu pievienoto vērtību Eiropai sniedz no ES budžeta līdzfinansētās darbības. Par skaidru vērtēšanas kritēriju, ar ko novērtēt šādu pievienoto vērtību, jānosaka subsidiaritāte, jo ir tādi ES ieguldījumi, kuri sava apjoma dēļ ir labāk īstenojami, izmantojot ES programmas, savukārt citiem labāks efekts būtu tad, ja to pārvaldība tiek veikta vietējā vai reģionālā līmenī. Līdzās dažādu Eiropas programmu papildināmības salīdzināšanai šie standarti varētu kalpot par pamatu vai pamatojumu turpmākiem intervences pasākumiem, finanšu resursu sadalījumam starp programmām un mērķtiecīgākai politikai; iesaka Eiropas Komisijai par šo jēdzienu apspriesties ar Reģionu komiteju;

46. atzīmē, ka sarunās par nākamo DFS atsāksies nebeidzamā cīņa starp dalībvalstīm un Eiropas Komisiju par programmu tiešo vai dalīto pārvaldību. Lai gan dalībvalstis galvenokārt atbalsta iepriekšējus piešķirumus valstij, jo tos ir vieglāk pārvaldīt, saskaņā ar subsidiaritātes principu ir jāņem vērā arī vietējās un reģionālās vajadzības un pilnvaras. No otras puses, tikai stingri piemērojot papildināmības principu, tiks panākta Eiropas pievienotā vērtība; secina, ka dalīti pārvaldītās programmas, kā izrādījies, ir pareizā pieeja, lai šos spēkus apvienotu;

47. iesaka valsts līdzfinansējuma likmju skalu balstīt ne tikai uz dalībvalstu finansēšanas spējām, bet arī uz attiecīgā reģiona ekonomikas attīstības līmeni un ieguldījumu, ko ES izdevumi sniedz ES visaptverošo mērķu sasniegšanā, vai uz Eiropas pievienoto vērtību: augstākas ES līdzfinansējuma likmes par Eiropas prioritātēm un zemākas ES līdzfinansējuma likmes par galvenokārt valsts prioritātēm;

48. aicina pilnīgāk izmantot makroreģionālās stratēģijas un Eiropas teritoriālo sadarbību kā instrumentus, kas ļauj funkcionālām struktūrām sadarboties pāri administratīvajām robežām, lai apmierinātu Eiropas iedzīvotāju un uzņēmumu konkrētās vajadzības;

DFS pēc 2020. gada

Nākamās DFS darbības ilgums

49. saskaņā ar RK atzinumiem par 2014.–2020. gada DFS, kas pieņemti 2011.⁽⁶⁾ un 2012. gadā⁽⁷⁾, un par ES 2014. gada budžetu⁽⁸⁾ norāda uz lielo atbalstu pagarinātam desmit gadu budžeta periodam ar obligātu un būtisku vidusposma pārskatīšanu pēc pirmajiem pieciem gadiem;

50. uzskata, ka šī iespēja daudzgadu plānošanai atbilstu vislabāk, jo, no vienas puses, tā sniedz lielāku stabilitāti un paredzamību, jo īpaši attiecībā uz dalīti pārvaldītajām programmām kohēzijas politikas un lauku attīstības jomā, bet, no otras puses, vidusposma pārskatīšana nodrošinātu pietiekamu elastību;

51. norāda, ka atbalstītais 5 + 5 gadu DFS periods ļoti labi iekļautos Eiropas Parlamenta, Eiropas Komisijas un Eiropas Reģionu komitejas pilnvaru termiņā, nodrošinot uzlabotu nākamās DFS demokrātisko leģitimitāti un pārskatatbildību;

Pašu resursi

52. uzskata, ka demokrātiskai un atbildīgai Eiropas fondu pārvaldībai ir vajadzīga pašu resursu reforma, un pauž nožēlu, ka šajā jomā nav gūti vērā ņemami panākumi;

53. aicina nākamajā DFS ieviest jaunus pašu resursus, līdz ar to uz NKI balstītās dalībvalstu iemaksas ES budžetā lielākoties vairs nebūs vajadzīgas. Tas jāapsver DFS pārskatīšanas laikā, lai jaunu pašu resursu iniciatīvām nodrošinātu savlaicīgu politisku atbalstu un tās būtu piemērojamas nākamajā DFS;

54. uzsver Augsta līmeņa grupas pašu resursu jautājumos lielo nozīmi un aicina gaidāmajās diskusijās par jauniem ES pašu resursiem pienācīgi iesaistīt valstu parlamentus un vietējās un reģionālās pārvaldes iestādes;

Budžeta vienotība

55. aicina daudzgadu finanšu shēmā iekļaut pašreizējos īpašos instrumentus, tādus kā Eiropas Attīstības fonds, rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos, Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds, Eiropas Savienības Solidaritātes fonds un elastības instruments, lai garantētu ES budžeta demokrātisko leģitimitāti un pārskatatbildību;

56. norāda, ka Eiropas Savienībai būtu jākoncentrējas uz savām faktiskajām vajadzībām, nevis maksimālo apjomu 1 % apmērā no NKI, kas ir viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc dalībvalstis veido satelīta instrumentus ārpus ES budžeta un Eiropas Parlamenta demokrātiskās kontroles, lai risinātu problēmas, kuras ar šādu nepietiekami finansētu budžetu nav pārvaldāmas;

⁽⁶⁾ CdR 283/2011 fin.

⁽⁷⁾ CDR1777-2012_00_00_TRA_AC.

⁽⁸⁾ Skatīt 5. zemsvītras piezīmi.

Finanšu instrumenti

57. pirms Eiropas Komisija iesniedz priekšlikumu nākamajai DFS, aicina veikt padziļinātu analīzi par finanšu instrumentu izmantošanu pašreizējā DFS. Lai gan to unikālā loma privāto ieguldījumu piesaistīšanā un izaugsmes un darbvieta radīšanā nav noliedzama, ir vairākas jomas, kurās to izmantošana nav tik efektīva tikai tādēļ, ka trūkst tirgus iespēju;

58. uzsver, ka ir jāpanāk pareizais līdzsvars starp tradicionālajām dotācijām un novatoriskiem finanšu instrumentiem. Tas nozīmē plašāk izmantot finanšu instrumentus, kas praksē izrādījušies noderīgi, un pretējā gadījumā ieteikt alternatīvas. Kopumā finanšu instrumentu izmantošanai arī turpmāk dalībvalstīs vajadzētu būt fakultatīvai, jo īpaši kohēzijas politikas programmu gadījumā. Piemērota dotāciju kombinācija ar zemākām ES līdzfinansējuma likmēm par galvenokārt valsts prioritātēm un augstākas ES līdzfinansējuma likmes par Eiropas un reģionālajām prioritātēm, pastiprināta efektīvu finanšu instrumentu izmantošana un koncentrēšanās uz Eiropas pievienoto vērtību – tie visi kopā varētu būt līdzekļi, kā nodrošināt ES budžeta efektivitāti, sasniedzot labākus rezultātus ar mazākiem resursiem;

Procedūru vienkāršošana

59. secina, ka mūsdienu Eiropas Savienības lielākā problēma ir nevis ideju vai risinājumu trūkums, bet gan lēnā un neelastīgā lēmumu pieņemšana. Tāpēc procedūru vienkāršošanai un lielākai elastībai ir jābūt pirmajiem aspektiem, par ko jālemj, uzsākot sarunas par nākamo DFS;

60. atzinīgi vērtē sabiedrisko apspriešanu par Savienības vispārējam budžetam piemērojamās Finanšu regulas pārskatīšanu un vēlas sadarboties, lai, pamatojoties uz attiecīgajā jomā konstatētajām problēmām, izstrādātu priekšlikumus procedūru vienkāršošanai;

Īpaši jautājumi

61. uzsver, ka, veidojot jaunus Eiropas strukturālos un investīciju fondus nākamajam daudzgadu finanšu periodam, jāparedz līdztekus IKP izmantot arī citus rādītājus, kā minēts neseno pieņemtajā RK atzinumā "Teritoriālās attīstības rādītāji – IKP un ne tikai";

62. uzskata, ka nākamajā DFS lielāka uzmanība būtu jāpievērš lauku un vietējai attīstībai, arī paredzot īpašus pasākumus mazapdzīvotiem apgabaliem, jo ieguldījumi vietējās un lauku attīstības programmās uztur stabilu ekonomisko un sociālo struktūru un rada pierādītu pastiprinošu efektu, piešķirot iesaistītajiem reģioniem būtisku lomu investīciju pārvaldībā. Komiteja vēlreiz norāda: kaut arī fakti liecina, ka ienākumi no ieguldījumiem attālākos rajonos var būt augstāki nekā centrālajos rajonos, lēmumus par finansējuma sadali nevar pieņemt, balstoties tikai uz ekonomiskās efektivitātes kritēriju, un obligāti jāņem vērā politiskie un sociālie kritēriji. Būtu pilnīgāk jāizmanto Eiropas teritoriālās sadarbības programmas un tās ciešāk jāiekļauj visās kohēzijas politikas jomās, jo tām ir atzīta pievienotā vērtība kopīgas Eiropas identitātes veidošanā;

63. vēlas pievērst uzmanību programmas *LIFE* un tās pienācīga finansējuma nozīmei jaunajā DFS. Programma *LIFE* ir svarīgs instruments, kas palīdz finansēt un mobilizēt vietējo un reģionālo vides un klimata politiku un projektus ar Eiropas pievienoto vērtību. Ir pierādīta *LIFE* projektu svarīgā katalītiskā vērtība citu ES līdzekļu piesaistīšanā;

64. uzskata, ka lielāka uzmanība jāpievērš demogrāfisko pārmaiņu sekām Eiropas Savienībā. Šajā sakarā Komiteja aicina Komisiju izmantot daudzgadu finanšu shēmu laikposmam pēc 2020. gada, lai risinātu demogrāfiskās problēmas, jaunu instrumentu izstrādē un politisku lēmumu pieņemšanā ņemot vērā reģionālo un vietējo demogrāfisko stāvokli un tendences;

65. šajā sakarā atgādina, ka ir ne mazāk kā 20 atsevišķu ES instrumentu, ar ko ES budžetā finansē vietējo attīstību. Nav šaubu, ka esošie ESIF noteikumi par integrētu vietējo attīstību un vienoto stratēģisko satvaru nav pietiekami, lai izvairītos no pārklāšanās un lai patiešām nodrošinātu integrētu finansējumu no pieciem ESI fondiem. Tāpēc būtu jāapsver:

-
- vienkāršāks un konsolidētāks ES finansēšanas instruments, kas īpaši vērsts uz teritoriālo un vietējo attīstību,
 - labāka iespēja vietējām kopienām izstrādāt savas teritoriālās pieejas,
 - iespēja samazināt gan fondu pārvaldības vertikālos līmeņus, gan esošos horizontālos norobežojumus Komisijas un ministriju līmenī,
 - virzība uz tādu ziņošanu par darbību, kas balstīta uz rezultātiem, un uz atvieglotāku pārbaūžu režīmu.

Briselē, 2016. gada 15. jūnijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Pārtikas izšķērdēšana"

(2017/C 017/06)

Ziņotājs: Ossi MARTIKAINEN (FI/ALDE),

Lapinlahti vietējās pašvaldības padomes loceklis

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Ievads: pārskats par stāvokli pasaulē; terminoloģija

1. uzskata, ka pārtikas izšķērdēšana un atkritumi, kas rodas pārtikas ražošanā, pārstrādē, izplatīšanā un patēriņā, ir nopietna globāla problēma, kas būtiski kavē ekonomiskās, sociālās un ekoloģiskās attīstības mērķu sasniegšanu. Šo problēmu var risināt vienīgi ar plašu un apņēmīgu sadarbību dažādos pārvaldes līmeņos un politikas veidošanas jomās. Pasākumos pilnībā jāiesaista pilsoniskā sabiedrība un uzņēmēji;
2. uzskata, ka pašreizējais stāvoklis nav ilgtspējīgs ⁽¹⁾, jo:
 - dažādos ražošanas posmos iet zudumā viena trešdaļa lietošanai pārtikā paredzēto produktu (izejvielu, pusfabrikātu un gatavu produktu veidā),
 - 28 % pasaules aramzemes (1,4 miljardi hektāru) katru gadu ražo pārtiku, kas nonāk atkritumos,
 - dažādos procesa posmos neizmantoto produktu ietekme uz klimatu ir ekvivalenta 3,6 gigatonnām CO₂ (neņemot vērā emisijas, kas saistītas ar zemes izmantojuma maiņu),
 - izšķērdīgi ražošanas un patēriņa modeļi ir saistīti ar pasaules ūdens resursu būtisku zudumu, apdraud bioloģisko daudzveidību, jo tiek nevajadzīgi izcirstas aramzemei paredzētas platības vai tās kļūst neproduktīvas, noplicina augsni un iznīcina citus neatjaunojamus dabas resursus,
 - lielais pārtikas zuduma apjoms ražošanas ķēdē un gatavo produktu posmā mazina lauksaimniecības un pārtikas rūpniecības prestižu un deformē taisnīgu sadalījumu starp visiem ar pārtikas ražošanu saistītās vērtības ķēdes dalībniekiem – arī patērētāju līmenī; aplēsts, ka pārtikas izšķērdēšanas radītie finansiālie zaudējumi ir 1 triljons USD, vides izmaksas – 700 miljardi USD un sociālās izmaksas – 900 miljardi USD gadā;
3. ir izstrādājusi šo pašiniciatīvas atzinumu, lai atbalstītu un veicinātu visas starptautiskās sabiedrības, kā arī ANO un tās specializēto aģentūru centienus uzlabot pašreizējo stāvokli, proti, virzīties uz 2. un 12. ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM) (bada izskaušana un atbildīgs patēriņš un ražošana), kas paredz līdz 2030. gadam uz pusi samazināt pārtikas izšķērdēšanu ⁽²⁾;
4. uzskata, ka Eiropas Komisijas iniciatīvas attiecībā uz resursu izmantošanas efektivitāti un aprites ekonomiku arī paver labas iespējas izstrādāt projektus un tiesību aktus, lai uzlabotu pārtikas ražošanas un patēriņa ilgtspēju;

⁽¹⁾ Stāvokļa raksturojumā izmantoti dati no ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (FAO) ziņojuma *Food wastage footprint – Impacts on natural resources (2013)* ("Pārtikas izšķērdēšanas sekas – ietekme uz dabas resursiem (2013)").

⁽²⁾ It īpaši IAM 12.3 ("līdz 2030. gadam uz pusi samazināt pārtikas izšķērdēšanu pasaules mērogā uz vienu iedzīvotāju mazumtirdzniecības un patēriņa līmenī, kā arī samazināt pārtikas zudumus ražošanas un piegādes ķēdēs, tostarp zudumus pēc ražas novākšanas") un IAM 12.5 ("līdz 2030. gadam ievērojami samazināt atkritumu rašanos, izmantojot profilaksi, mazināšanu, pārstrādi un atkārtotu izmantošanu") izvirza par priekšnoteikumu programmas un pasākumus, kurus kopīgi izstrādājuši dažādi valdības līmeņi. IAM 2 ("likvidēt badu, panākt nodrošinātību ar pārtiku un pilnvērtīgu uzturu un veicināt ilgtspējīgu lauksaimniecību") sasniegšanu var veicināt visas vietējās un reģionālās pašvaldības vietējā un starptautiskā mērogā.

5. rosina Eiropas Komisiju rīkoties, lai šajā jomā Eiropas līmenī izstrādātu standarta terminoloģiju un definīcijas, un mudina Komisiju piedalīties starptautiskā dialogā, veidot to un arī nodrošināt, ka ES rīcībā tiek ņemti vērā starptautiski novērojumi un ieteikumi. Tas atvieglotu problēmu apzināšanu un salīdzināšanu, kā arī ļautu attiecīgos jautājumus ņemt vērā pašas ES tiesību aktos un sadarbībā ar ES tirdzniecības un attīstības partneriem⁽³⁾. Cita starpā Eiropas Savienība ir arī iekšējs tirgus, un tai ir kopēja lauksaimniecības politika, un tādēļ ir vajadzīgi kopīgi jēdzieni, procedūras un salīdzināmi rādītāji. Tas varētu būt pamats salīdzināmu kritēriju ieviešanai reģionālā un starpreģionālā līmenī ar mērķi samazināt un novērst pārtikas atkritumu rašanos;

Eiropas Savienības īstenotie politikas pasākumi

Eiropas Reģionu komiteja uzskata, ka Eiropas Savienības politikas pasākumi un ar dalībvalstīm kopīgi īstenotie politikas pasākumi paver plašas iespējas risināt pārtikas izšķērdēšanas problēmu.

6. Priekšlikums attiecībā uz *Atkritumu direktīvas* (Direktīva 2008/98/EK) pārskatīšanu liecina par mēģinājumu vēl vairāk ierobežot atkritumu radīšanu, tostarp pārtikas izmešanu atkritumos.

7. Īstenojot *kopējo lauksaimniecības politiku*, būtu jāpieliek lielākas pūles, lai nodrošinātu, ka par atsevišķām un patstāvīgām darbības jomām tiek uzskatīta gan resursu izmantošanas ziņā efektīva pārtikas ražošana, gan dabas un vides aizsardzības pasākumi. "Lauksaimnieciskā darbība, kuras vienīgais mērķis ir subsīdiju saņemšana," un ražošanas ierobežošana ir prakse, kurai raksturīga zema ražība un ražas nenovākšana, un tā ir izšķērdība, jo galarezultāts ir sliktis un ražošanā ieguldītie pūliņi ir izniekoti;

8. gan vietējā tirgū, gan starptautiskajā tirdzniecībā ar *tirdzniecības politiku un patērētāju aizsardzības politiku* būtu jāveicina tādu metožu un procesu ieviešana, kas rada mazāk atkritumu. Piemēram, mazumtirdzniecībā apstiprinātie iepakojuma izmēri un standarti, kas attiecas uz pārtikas produktu formu un lielumu, būtiski veicina uzturā lietojamās pārtikas izšķērdēšanu; sekmēt neiesaiņotu produktu pārdošanu, kurā izmanto vairākkārt lietojamu māsaimniecības taru, samazinot izmaksas patērētājam un motivējot viņu iegādāties sev vajadzīgo, nevis iepriekš noteiktu daudzumu, kas bieži vien ir pārmērīgi liels vai pievilcīgs lētuma dēļ;

9. ne visiem produktiem ir piemērota pārtikas derīguma termiņa noteikšana un marķējuma izmantošana ar mērķi *aizsargāt patērētāju tiesības un sabiedrības veselību*, un tādējādi uzturā lietojama pārtika tiek nevajadzīgi izmesta. Komisijai ir jāuzņemas nozīmīga funkcija centienos noskaidrot, vai ir iespējams izstrādāt pamatnostādnes par resursu efektīvāku izmantošanu, piemēram, attiecībā uz pārtikas produktu, kam beidzies derīguma termiņš, ziedošanu labdarības organizācijām un pārtikas bankām un izmantošanu lopu barošanai, ja tas nav pretrunā pārtikas nekaitīguma prasībām. Visas ieinteresētās personas, ražotāji, mazumtirgotāji un patērētāji ir jāizglīto, lai vairotu izpratni par derīguma termiņa marķējumu; ir nepieciešams, piemēram, ieviest lielāku skaidrību attiecībā uz norādi "ieteicams izlietot līdz", kas nenorāda uz pārtikas toksicitāti pēc paredzētā termiņa iestāšanās.

10. Īstenojot *attīstības politiku*, Eiropas Savienībai ir jāapvieno spēki ar citiem nozīmīgiem līdzekļu devējiem, lai nodrošinātu, ka tiek noslēgti reģionāli nolīgumi par sadarbību tautsaimniecībā un tirdzniecībā, un lai ieguldītu līdzekļus procesos, kas uzlabo patērētāju un rūpniecības saikni, infrastruktūrā un tehnoloģijās un it īpaši ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā tādās jomās kā dabas resursi un lauksaimniecība. Šajā saistībā noderīgs instruments var būt taisnīgas tirdzniecības programmas, tostarp vietējo un reģionālo pašvaldību atbalstītās programmas. Ir svarīgi uzlabot vietējo tirgu darbību un vietējo produktu piekļuvi tiem, tostarp nodrošinot ārējo izmaksu internalizāciju (piemēram, saistībā ar pārtikas pārvaldāšanu);

⁽³⁾ Ja tiek izmantotas atšķirīgas definīcijas un aprēķinu metodes, arī secinājumi var būt atšķirīgi. FAO jēdzienu "zudumā gājuši pārtika" ("food loss") definē kā visas cilvēku patēriņam paredzētās bet cilvēku neapēstās pārtikas kvantitātes vai kvalitātes samazinājumu, kas atspoguļojas pārtikas uzturvērtībā, ekonomiskajā vērtībā vai pārtikas nekaitīgumā, savukārt "atkritumos nonākusi pārtika" ("food waste") ir pārtikas zuduma daļa un attiecas uz drošas un uzturvielām bagātas cilvēku patēriņam paredzētās pārtikas izmešanu atkritumos vai alternatīvu (nepārtikas) izmantošanu. (FAO, 2014) http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/save-food/PDF/FLW_Definition_and_Scope_2014.pdf. FUSIONS (2014) ar jēdzienu "izniekotā pārtika" ("food spill") apzīmē visu pārtiku un neēdamo pārtikas daļu, kas neizmantota zudusi no pārtikas piegādes ķēdes.

11. pasākumi, kuru mērķis ir *atbalsts maznodrošinātiem cilvēkiem*, būtu jāturpina, sniedzot arī pārtikas palīdzību, un tiem būtu jāuzlabo palīdzības organizāciju un vietējo ražotāju, kā arī mazumtirgotāju un ēdināšanas uzņēmumu sadarbība, paredzot arī tādu pārtikas produktu tiešu pārdošanu par "simbolisku" cenu, kuru derīgums termiņš tuvojas beigām, vienlaikus garantējot to personu cieņu un privātumu, kuras saņem vai iegādājas pārtiku šādā veidā. Sadarbībai ar trešo sektoru būtu jāorientējas uz vietējo tīklu tuvumu un ziedojumiem vai piegādēm dzīvesvietā atsevišķo komūnu vai komūnu tīklu ietvaros, lai pēc iespējas izvairītos no ziedoto preču uzglabāšanas un izplatīšanas ar lieltirgotavu starpniecību plašos teritoriālos tīklos. Atkritumos izmestās pārtikas daudzums samazināsies, dažādojot pārtikas produktus un iekļaujot vietējos produktus un sezonas produktus šādās programmās ⁽⁴⁾.

12. *Publiskā iepirkuma* noteikumos varētu iekļaut normas, kuru mērķis ir ierobežot pārtikas izšķērdēšanu.

Vietējo un reģionālo pašvaldību priekšlikumi par praktiski īstenojamiem pasākumiem

Eiropas Reģionu komiteja

13. atgādina Eiropas Komisijai jau agrāk izteikto aicinājumu izvirzīt konkrētākus mērķus, lai līdz 2025. gadam atkritumos izmestās pārtikas apjomu samazinātu par 30 % ⁽⁵⁾, un rosina Komisiju izstrādāt vienotas stāvokļa novērtēšanas metodes, kas ļauj pārbaudīt, vai tiek sasniegti pārtikas izšķērdēšanas samazināšanas mērķi;

14. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas apņemšanos atbalstīt ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu, izmantojot atbilstošus pasākumus, iesaistot ieinteresētās personas, apmainoties ar vērtīgiem un sekmīgiem inovācijas piemēriem un veicot atbilstošu salīdzinošo novērtēšanu ⁽⁶⁾;

15. mudina Komisiju apsvērt iespēju izvirzīt individuālus atkritumu apjoma samazināšanas mērķus katram pārtikas ražošanas ķēdes posmam: ražošanai, apstrādei, tirdzniecībai un izplatīšanai, ēdināšanas nozarei, mājsaimniecībām un pārtikas atkritumu utilizācijai. Šie mērķi visi kopā varētu veidot vispārēju kopējo ES mērķi, kura sasniegšanai būtu piemērotas katras dalībvalsts izstrādātas programmas un mērķi, kas balstīti uz attiecīgās dalībvalsts raksturīgajām iezīmēm katrā konkrētajā posmā, līdzīgi kā, piemēram, klimata pārmaiņu ierobežošanas politikā. Lai pilnībā ņemtu vērā tehnisko, ekonomisko un vides kontekstu, konkrētās valstu programmas un plāni būtu jāizstrādā, sadarbojoties visiem pārvaldes līmeņiem;

16. iesaka Eiropas Komisijai izveidot Eiropas platformu, kas pulcētu dažādus pārvaldes līmeņus un attiecīgas ieinteresētās personas ar mērķi novērst un samazināt pārtikas izšķērdēšanu un uzlabot pārtikas atkritumu pārvaldības metodes; pauz ieinteresētību iesaistīties pasākumos, kas saistīti ar praktisko pasākumu salīdzinošo novērtēšanu un labas prakses piemēru popularizēšanu;

17. aicina Eiropas Komisiju popularizēt un sekmēt vienošanās noslēgšanu starp pārtikas produktu mazumtirdzniecības nozari un labdarības organizācijām ES dalībvalstīs (kā paraugu izmantojot iniciatīvu, kas tika īstenota Francijā, kurā nesen tika pieņemts tiesību akts, kas lielveikaliem neļauj izmest atkritumos kvalitatīvu pārtiku, kuras derīguma termiņš tuvojas beigām, kā arī iznīcināt nerealizēto pārtiku, kas ir derīga lietošanai uzturā). Pārtikas ziedošanas rokasgrāmatas pārtikas nozarei un labdarības organizācijām ir vajadzīgas arī tādēļ, lai precizētu atbildības jomas un mudinātu uzņēmumus integrēt pārdales mehānismus savu piegādes ķēžu darbības procesos. Līdzīgas procedūras būtu jāizveido arī citās pārtikas nozares jomās, piemēram, sabiedriskās ēdināšanas un tūrisma pakalpojumu jomā. Nekaitīguma un sabiedrības veselības jautājumi būtu jāvērtē katrā piemērošanas jomā, izmantojot kritērijus, kas īpaši pielāgoti šīm jomām;

18. aicina vietējās un reģionālās pašvaldības izveidot efektīvas sekundārās izplatīšanas ķēdes pārtikas produktiem, kas izņemti no primārās izplatīšanas ķēdes (līdzīgi pārtikas preču sociālo veikalu modelim), un nodrošināt nelabvēlīgā situācijā esošiem cilvēkiem piekļuvi pārtikai, kas joprojām ir lietojama uzturā; iesaka sniegt finansiālu atbalstu labdarības organizācijām un pārtikas bankām, lai palielinātu to darbības spējas;

19. vērs uzmanību arī uz zivju izmetumiem, kas ir viens no būtiskiem pārtikas atkritumu avotiem; aicina Eiropas Komisiju izstrādāt vispusīgu plānu (ieteikumus/pamatnostādnes) to zivju produktu pārstrādei un tirdzniecībai, kas iegūti piezvejas veidā. Šādā plānā varētu iekļaut ieteikumus par to, kā izmantot neplānotas nozvejas ceļā iegūtās zivis, kas ir derīgas lietošanai pārtikā;

⁽⁴⁾ RK atkārtoti uzsver savu nostāju attiecībā uz Eiropas Vistrūcīgāko personu atbalstīšanas fonda regulas saturu.

⁽⁵⁾ RK rezolūcija "Ilgspēja pārtikas jomā".

⁽⁶⁾ COM(2015) 614 final.

20. mudina vietējās un reģionālās pašvaldības, kas sniedz ēdināšanas pakalpojumus, izstrādāt pašām savas programmas, kuru mērķis ir novērst pārtikas atkritumu rašanos un efektīvi utilizēt radušos pārtikas atkritumus. Komiteja uzsver, ka prasība īstenot šādus pasākumus jāizvirza arī tiem uzņēmumiem, kam uzticēts sniegt ēdināšanas pakalpojumus iestādēm ⁽⁷⁾;

21. uzsver, ka ir svarīgi veicināt labas prakses apmaiņu plašā mērogā. Ar šo procesu pirmām kārtām vajadzētu popularizēt programmas, kas paredzētas vietējo ražotāju tirgto produktu vietējā patēriņa paplašināšanai īsas piegādes ķēdes ietvaros, kā arī ziedojumu veidā. Izmantojot labas prakses metodes un balstoties uz gūto pieredzi, ir iespējams veicināt piemērotu paņēmieni izvēli, jo tādējādi vietējām administratīvajām iestādēm tiek sniegts pietiekami daudz informācijas, lai tās varētu īstenot šādu attīstības programmu, un vienlaikus dot stimulu arī tām administratīvajām iestādēm, kuras nekādu darbību šajā virzienā vēl nav uzsākušas;

22. iesaka ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšanā (tostarp sabiedriskās ēdināšanas iestādēs, tūrisma infrastruktūrās, kā arī viesu namos, restorānos un citos līdzīga rakstura uzņēmumos) kā izejvielas, cik vien iespējams, izmantot vietējos un reģionālos produktus un sezonas produktus un atbalsta lobēšanu saistībā ar vietējās pārtikas lietošanu, lai saīsinātu ražošanas un patēriņa ķēdi; šāda rīcība mazinātu apstrādes posmu skaitu un tādā veidā arī dažādos posmos radīto atkritumu apjomu;

23. iesaka īstenot labas prakses kodeksu pārtikas, ēdināšanas un viesnīcu nozares uzņēmumos, kuri tiecas panākt optimālu produktu izmantošanu, lai pārtikas pārpalikumus izmantotu sociāliem mērķiem ar efektīvu sadales tīklu starpniecību un ar visām garantijām, lai tos varētu izmantot sociālās struktūras un nelabvēlīgos apstākļos nonākušās ģimenes;

24. rosina par pamatizglītības un citu izglītības pakalpojumu nodrošināšanu atbildīgās pašvaldības un vietējās iestādes mācību programmās iekļaut pārtikas izšķērdēšanas un izšķērdēšanas mazināšanas jautājumu, paredzot, piemēram, "tematiskās dienas", mācību apmeklējumus un skolēnu iepazīstināšanu ar pārtikas apsaimniekošanu attiecīgās mācību iestādes ēdnīcā, kā arī skolēnu un citu ēdināšanas uzņēmumu klientu iesaistīšanu ēdināšanas pakalpojumu pilnveidošanā. Ir svarīgi, lai pēc iespējas vairāk skolēnu un studentu mācību laikā gūtu visaptverošu priekšstatu par pārtikas ražošanas un patēriņa ietekmi uz ekonomiku un vidi un par sociāli un ētiski ilgtspējīgiem patēriņa ieradumiem;

informācijas un apmācības kampaņas par atbildīgu patēriņu jārīko ne tikai skolēniem, bet gan visiem patērētājiem, īpašu uzmanību tajās pievēršot produktu iegādei atbilstīgi faktiskajām vajadzībām un produktu uzglabāšanai;

25. atbalsta arī pārtikas atkritumu apjoma samazināšanas un to rašanās novēršanas jautājuma iekļaušanu mūzikas izglītības programmās, kurās iespējams izstrādāt dažādām vecuma grupām un dzīves posmiem pielāgotas mācību metodes un pieejas;

26. aicina pašvaldības un vietējās iestādes sadarbībā ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām rīkot kampaņas, lai vairotu izpratni, cik svarīga mājāsaimniecībās ir ēdienreizu plānošana;

27. uzsver to pilsoniskās sabiedrības organizāciju un dalībnieku no dažādiem reģioniem svarīgo lomu un iesaisti, kuri piedalās pārtikas izšķērdēšanas rezultātā pieejamo pārtikas produktu savākšanā un sadalē; uzskata, ka no subsidiaritātes viedokļa ir vajadzīga ciešāka sadarbība starp reģionālajām un vietējām pašvaldībām un organizācijām, kuras veic pārtikas izšķērdēšanas rezultātā pieejamo pārtikas produktu savākšanu un izplatīšanu;

28. iesaka vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas atbild par atkritumu apsaimniekošanu, izveidot atkritumu šķirošanas un pārstrādes sistēmas, skaidrāk norādīt pārtikas atkritumu īpatsvaru un padarīt savāktos datus visiem pieejamus, lai palīdzētu paaugstināt pārtikas atkritumu pārstrādes līmeni, piemēram, ražojot biogāzi un kompostu. Tas varētu arī pozitīvi ietekmēt vietējo ekonomiku, nodarbinātību un inovāciju;

⁽⁷⁾ Piemēram, EESK un RK ir pieņēmušas vides vadības noteikumus un sadarbojas, īstenojot praktiskus pasākumus, lai ar vietējo organizāciju atbalstu pārtikas pārpalikumu nodotu otrreizējai pārstrādei.

29. mudina visus RK locekļus savās vietējās reģionālajās pašvaldībās informēt par šā atzinuma mērķiem un īstenot savas pārtikas atkritumu samazināšanas un novēršanas programmas. Tā ir viena no efektīvākajām un ātrākajām metodēm, ko vietējās un reģionālās pašvaldības var tieši izmantot, lai panāktu ekoloģiski un ekonomiski ilgtspējīgu attīstību.

Briselē, 2016. gada 15. jūnijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Vardarbīgas radikalizācijas un ekstrēmisma apkarošana: preventīvie mehānismi vietējā un reģionālajā līmenī”

(2017/C 017/07)

Ziņotājs: Bart SOMERS (ALDE/BE), Mehelenas mērs un *Open VLD* priekšsēdētājs Flāmu parlamentā

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

IEVADS

1. atzinīgi vērtē Eiropas Parlamenta rezolūcijas projektu par vardarbīgas radikalizācijas un teroristu organizāciju veiktās ES pilsoņu vervēšanas novēršanu, kā arī Ārlietu komitejas un Kultūras un izglītības komitejas atzinumus;
2. uzsver, ka cīņa ar terorismu un vardarbīgas radikalizācijas un teroristu organizāciju veiktās ES pilsoņu vervēšanas novēršana joprojām ir galvenokārt dalībvalstu kompetencē, taču, lai efektīvi risinātu šīs problēmas, būtiska nozīme ir arī sadarbībai vietējā, Eiropas un starptautiskā līmenī; pauž sašutumu par jaunākajiem terora aktiem, ko veikuši radikalizēti un nežēlīgi indivīdi, un izsaka visdziļāko līdzjūtību visiem upuriem un viņu draugiem un ģimenēm; uzsver: šie notikumi vēlreiz skaidri parāda, ka ir steidzami nepieciešama Eiropas un starptautiska sadarbība cīņā pret vardarbīgu radikalizāciju un starptautisko terorismu; pauž pārliecību, ka ir nepieciešama daudz lielāka izlūkošanas datu apmaiņa un sadarbība starp visiem drošības līmeņiem un tiesībsargāšanas dienestiem, kā arī starp sociālās jomas dalībniekiem, pilsonisko sabiedrību un dažādiem pārvaldības līmeņiem, lai aizsargātu atvērtas sabiedrības vērtības un novērstu vardarbību;
3. uzsver, ka nav pieļaujams vai pieņemams jebkāda veida paralēlu sabiedrību modelis, kas būtu pretrunā šīm vērtībām;
4. mudina Eiropas un valstu iestādes pēc iespējas apmainīties ar izlūkdatiem ar vietējām iestādēm, neapdraudot drošību;
5. uzskata, ka ir jānovērš vardarbīga radikalizācija, jo tā apdraud Eiropas iedzīvotājus, kā arī Eiropas vispārējās vērtības, kas balstītas uz tās kultūras un humānisma mantojumu;
6. tādēļ uzsver, ka dzīvošanai līdzās ir vajadzīgi izglītojoši pasākumi, kas paredzēti, lai nodrošinātu, ka demokrācija, tiesiskums un cilvēka cieņa ir kopīgi principi ES kopienu locekļiem;
7. aicina Komisiju, dalībvalstis, vietējās un reģionālās pašvaldības, kā arī pilsonisko sabiedrību un jo īpaši zinātniskās aprindas pastiprināt centienus, it sevišķi savu pārrobežu un starpnozaru sadarbību, lai veiktu izpēti par vardarbīgas radikalizācijas pamatcēloņiem un veidošanos, kā arī dažādiem faktoriem un tendencēm, kas to izraisa, jo šāds pētījums dotu iespēju izstrādāt instrumentus, ar kuriem dalībvalstis un ES varēs īstenot politiku, kas balstīta uz reāliem vietējiem apstākļiem;
8. norāda, ka vardarbīga radikalizācija ir starptautiska parādība un ka var mācīties no pieredzes, kas gūta daudzās citās pasaules daļās; šajā sakarā atzinīgi vērtē tādu daudznozaru tīklu kā, piemēram, Stipro lielpilsētu tīkls, izveidi un pastāvošo tīklu izvēršanu, kuru mērķis ir starptautiskā līmenī veidot vēl ciešāku saikni starp lielpilsētām un citām vietējām pašvaldībām, lai veicinātu vietējā līmeņa pieejas vardarbīga ekstrēmisma novēršanai; uzsver, ka ir nepieciešams veidot ES tīklu, lai panāktu spēcīgāku ES vietējā un reģionālā līmeņa sadarbību cīņai pret radikalizāciju, vardarbīgu ekstrēmismu un terorismu; mudina arī Radikalizācijas izpratnes tīklu un Stratēģiskās saziņas tīklu turpināt izstrādāt efektīvus preventīvos pasākumus, jo īpaši uzlabojot radikalizācijas pazīmju agrīnu atklāšanu vietējā līmenī, vērstoties pret retoriku, jo īpaši izmantojot komunikācijas stratēģijas, un izstrādājot stabilas rehabilitācijas programmas;

9. konstatē, ka ES rīcībā jau ir virkne instrumentu ES pilsoņu vardarbīgas radikalizācijas novēršanai un ka ES un dalībvalstīm šie instrumenti pilnībā jāizmanto un jācenšas tos pilnveidot, lai reaģētu uz problēmām, ar kurām tās patlaban saskaras;

10. uzsver, ka ir svarīgi risināt problēmas, ko rada radikalizācija un vervēšana terorisma nolūkā, pastiprinot preventīvos pasākumus, jo īpaši ar interneta kontroles palīdzību un īstenojot dialogu ar reliģiskajām kopienām un to vadītājiem, kā arī rīkojot tikšanās, tematiskās dienas, informatīvus pasākumus un veicinot visas pilsoniskās sabiedrības izpratni kopumā;

11. uzsver, ka svarīga nozīme ir Radikalizācijas izpratnes tīklam (RAN) un nesen izveidotajam izcilības centram, turklāt atzinīgi vērtē Nīderlandes prezidentūras gūtos panākumus Eiropas Savienības Padomē;

12. uzsver, ka RAN vajadzētu pielikt papildu pūles, lai nodibinātu saikni ar mazākām pilsētām un kopienām, nodrošinot arī mazām struktūrām līdzvērtīgu piekļuvi RAN;

Radikalizācijas jēdziena definēšana

13. aicina Eiropas Komisiju censties panākt vienošanos par tādu radikalizācijas definēšanu, kas būtu kopīga visai Eiropas Savienībai un būtu pamats saskaņotākai dažādo valstu pieejai, izmantojot vietējo un reģionālo pašvaldību ieguldījumu un ņemot vērā arī to, ka katras dalībvalsts pieredzes kodolu veido unikāli politiskie, kultūras un juridiskie aspekti;

14. trūkstot jēdziena "vardarbīga radikalizācija" vispārpieņemtai definīcijai, ar jēdzienu "radikalizācija" saprot parādību, kad personas izmanto vardarbību vai uzskata to par leģitīmu tādu savu politisko mērķu īstenošanai, kuri vērsti uz tiesiskuma un tā pamatā esošo pamattiesību graušanu;

15. saskata vardarbīgā radikalizācijā ideoloģisku cīņu, kurā radikalizējušās personas un grupējumi, pamatojoties uz saviem uzskatiem, kas ir pretrunā turpmāk minētajām vērtībām, vēlas sagraut Eiropas modeli, kurš balstās uz cilvēktiesībām, vārda brīvību, reliģijas vai ticības brīvību, tiesiskumu, sieviešu un vīriešu līdztiesību un nediskrimināciju;

16. uzsver, ka vardarbīga radikalizācija ir sarežģīta un dinamiska parādība, kuras pamatā ir virkne globālu, socioloģisku, politisku, ģeopolitisku, kā arī personisku faktoru, un to nevar skatīt, neņemot vērā šos faktorus; arī norāda: satraukumu rada nesenā tendence, ka ne tikai dažādas pārliecības radikāļi cenšas arvien vairāk indivīdu iesaistīt vardarbībā, bet arī dažas grupas mērķtiecīgi cenšas radikālismā iesaistīt personas ar kriminālu pagātni, kurām ir pieredze vardarbības lietošanā;

17. brīdina, ka vervēšana vardarbīga radikālisma darbībām aizvien biežāk notiek slēgtā vidē, kopienās vai tiešsaistes forumos, kur ir ļoti daudz pārliecinošu vēstījumu, kuros propagandē vardarbīgu ideoloģiju un kur tie sasniedz daudzus, kuri ir uzņēmīgi pret šādiem vēstījumiem;

18. uzskata, ka šāda vardarbīga radikalizācija nav raksturīga vienam konkrētam profilam, bet skar vīriešus, sievietes un jo īpaši Eiropas jauniešus no dažādām sociālajām grupām, kurus bieži vieno sajūta, ka viņi ir atstumti no sabiedrības identitātes konfliktu, pieredzētās reālās vai iedomātās netaisnības, diskriminācijas vai sociālās atstumtības dēļ;

19. norāda, ka daudzos gadījumos tie ir Eiropas pilsoņi, kas dzimuši un izglītojušies Eiropā, bet tomēr izvēlas atbalstīt radikālu vardarbības ideoloģiju;

20. brīdina, ka terorisms un vardarbīga radikalizācija rada daudz stereotipu par reliģijām, kas savukārt tiek izmantoti, lai attaisnotu radikalizāciju no pretējās puses, tostarp neonacistu un neofašistu kustības, ar tādām izpausmēm kā naidīgi izteikumi un nauda motivēti noziegumi, kuru pamatā ir rasisms, ksenofobija un citu veidu neiecietība pret kādu viedokli, ticību vai reliģiju;

21. konstatē: neraugoties uz to, ka galvenās ar drošību saistītās bažas, ko norādījušas ES dalībvalstis, ir fundamentālistu ceļošana uz konfliktu zonām un no tām, vardarbīga radikalizācija neattiecas tikai uz kādu konkrētu ideoloģiju vai ticību, bet var veidoties jebkurā ideoloģijā vai ticībā, ja to ļaunprātīgi izmanto, un tāpēc cīņa pret vardarbīgu radikalizāciju nevar būt vienīgi islāma fundamentālistu radikalizācijas apkarošana;

22. uzsver, ka politiskā apņemšanās visos pārvaldības līmeņos ir būtisks instruments cīņā pret vardarbīgu radikalizāciju; tā nozīmē arī to, ka jāmācās gan no sliktās, gan labās līdz šim gūtās pieredzes un savstarpējas politiskas sāncensības vietā jānodrošina atvērtība sadarbībā ar visiem sabiedrības spēkiem, kas var sniegt palīdzību;

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

Cilvēktiesības un daudzveidība kā izejas punkti

23. pauž pārliecību, ka cilvēktiesības ir jāizvirza par centrālo elementu Savienības politikā, kas virzīta uz terorisma apkarošanu un vardarbīgas radikalizācijas novēršanu;

24. aicina dalībvalstis un ES visos vardarbīgas radikalizācijas novēršanas un apkarošanas pasākumos obligāti ievērot pamattiesības un pilsoniskās brīvības, proti, tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, datu aizsardzību, nevainīguma prezumpciju, tiesības uz godīgu un taisnīgu tiesu, kā arī vārda, ticības un biedrošanās brīvību;

25. norāda, ka būtisks faktors šajā ziņā ir tāda sabiedrība, kurā pilnībā tiek ievērotas visu iedzīvotāju grupu cilvēktiesības, starptautiskie standarti un tiesību normas, tostarp diskriminācijas, rasisma un citu neiecietības veidu apkarošanas jomā saistībā ar vardarbīgas radikalizācijas novēršanu un apkarošanu;

26. uzskata, ka Eiropas Savienības demokrātiskās vērtības ir līdzeklis, kas garantē Eiropas pilsoņu brīvību;

27. uzsver, ka ir svarīgi izskaust jebkādas radikalizāciju sekmējošus elementus, pirmkārt, rasismu un diskrimināciju. Lai gan rasismam un diskriminācijai nav tiešas saiknes ar vardarbīgu radikalizāciju un rasisms un diskriminācija nevar būt par attaisnojumu radikalizācijai, tikai tad, ja tiek īstenota konsekventa vienlīdzīgu iespēju un nediskriminācijas politika, varēs izveidot sabiedrību, kurā aktīvi iesaistīts ikviens;

28. aicina Komisiju mudināt dalībvalstis un to vietējās un reģionālās pašvaldības īstenot aktīvākus un mērķtiecīgākus politikas pasākumus cīņai pret diskrimināciju, jo īpaši izglītības jomā, darba tirgū un mājokļu tirgū, pamatojoties arī uz to reģionu rīcībpolitiku, kas īstenojuši integrācijas pasākumus, piemēram, decentralizētu uzņemšanu; lai apkarotu radikalizācijas izplatīšanos, pirmām kārtām ir jāpanāk patiesa sociālā un kultūras integrācija, kuras pamatā ir gan konstruktīvs dialogs starp dažādām grupām, gan arī izglītība. Tādēļ ir jāatbalsta un jānovērtē visi pilsoniskās sabiedrības dalībnieki, kuru darbība ir vērsta uz minētā mērķa sasniegšanu, un jānodrošina apstākļi, lai tie varētu darboties pēc iespējas efektīvāk;

29. uzsver, ka ir svarīgi gan dažādos pārvaldības līmeņos – Eiropas, valstu un reģionālajā –, gan valstu un Eiropas iedzīvotāju kopienu līmenī ieviest kodeksus, pasākumu kopumus vai labas prakses paraugus, kas nodrošinātu saziņu starp kopienām, etniskajām grupām, reliģijām, politiķiem u. c. un abpusēji nodrošinātu dziļākas zināšanas par personām, kuras varētu būt iesaistītas konfliktā vai kuras skar kāds no vardarbīgas radikalizācijas veidiem. Tie būtu jāizstrādā teorētiski, lai vēlāk tos varētu īstenot ar reģionālo, valsts un Eiropas pārvaldes iestāžu palīdzību.

30. aicina Komisiju atbalstīt dalībvalstīs un vietējās un reģionālajās pašvaldībās uzsāktos pasākumus, lai samazinātu atpalcību attiecībā uz daudzveidību darba tirgū kopumā;

31. mudina ES dalībvalstis un to reģionālās un vietējās pašvaldības apvienot spēkus ar Eiropas iestādēm centienos popularizēt Eiropas modeli, kura sociālajā struktūrā daudzveidība ir viens no galvenajiem elementiem un būtiska kultūras vērtība. Eiropas Savienības pamattiesības, piemēram, vārda brīvība, tiesiskums un reliģijas un valsts nošķirtība, kas garantē šo daudzveidību, nekādā gadījumā nedrīkst būt apdraudētas – ne ar radikālo grupējumu totalitāro ideoloģiju, ne arī ar pasākumiem cīņai pret vardarbīgu radikalizāciju;

32. aicina ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām izstrādāt ES iniciatīvas, lai risinātu problēmas rajonos un reģionos, kur aktīvi darbojas dažādas organizētās noziedzības grupas. Šādu specifisku teritoriju apzināšana ir jāveic saskaņoti, tām ir vajadzīga prioritāra uzmanība un papildu atbalsts, pamatojoties uz kvantitatīviem un kvalitatīviem kritērijiem. Politiskā un tiesu iestāžu līmenī ir efektīvi jāapkaro nelegāli tīkli, kuru ietvaros var legalizēt nelikumīgi iegūtus līdzekļus un kuri apdraud tiesiskumu. Tādējādi tiks nodrošināts, ka neveidosies tādi pilsētu rajoni, kuros nav tiesiskuma, netiek ievēroti noteikumi un likumi un kur sabiedrības un iedzīvotāju ikdienas dzīvē vairs nav skaidri saskatāmi demokrātiskas likumības pamati. Līdz ar to ekstrēmistu tīkliem ir plašas iespējas ar nelikumīgām darbībām iegūt finanšu līdzekļus, vervēt piekritējus un apdraudēt demokrātiska tiesiskuma leģitimitāti;

33. mudina dalībvalstis un Komisiju nodrošināt atbilstību ilgtspējīgas attīstības mērķiem un to attiecīgajiem apakšmērķiem, it īpaši 1., 4., 8., 11. un 16. mērķim. Īstenojot minētos mērķus, kuru sasniegšanu ir apņēmušās atbalstīt visas ES dalībvalstis, varētu novērst galvenos radikalizācijas un ekstrēmisma pamatcēloņus Eiropā un pasaulē. Jāatgādina, ka IAM īstenošanas joma ir arī ES teritorija un ka visas pasaules iedzīvotāju humānās attīstības pamatā ir cieņa, iekļautība, izturētspēja un ilgtspēja. Šī taka virzībā uz ilgtspējīgu cilvēces attīstību ir ne tikai vienkārši preventīvs līdzeklis pret radikalizāciju un ekstrēmismu, bet arī ceļš uz visu šīs ierobežotās planētas iedzīvotāju cilvēktiesību ievērošanu;

34. uzsver, ka ir svarīgi novērst tādu nelabvēlīgu rajonu veidošanos, kuros trūkst daudzveidības un dominē kāda konkrēta etniskā un kultūras kopiena. Eiropas Komisijai ir jāpalīdz dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām veicināt sociālo kohēziju un iekļaušanu, jo tā sekmē vardarbīgas radikalizācijas novēršanu, un jārosina dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības nodrošināt šā uzdevuma veikšanai vajadzīgos līdzekļus;

35. aicina Eiropas Komisiju nodrošināt finanšu līdzekļus, kas dotu vietējām pašvaldībām iespēju noteikt un apvienot cilvēkus un tīklus, kuri spēj sniegt atspēkojošus argumentus;

36. uzskata, ka svarīgi ir izstrādāt pretargumentus musulmaņu kopienā un mobilizēt tos musulmaņus, kuri noraida ekstrēmistu mēģinājumus izkropļot viņu reliģiju; aicina pilsētu mērus strādāt ar vietējām musulmaņu kopienām nolūkā izstrādāt šādus pretargumentus;

37. aicina nodrošināt reālas iespējas bēgļiem un nesen ieceļojušiem migrantiem spert pirmos soļus mūsu sabiedrībā un konsultēt viņus katrā dalībvalstī, reģionā un vietējā pašvaldībā pielāgotos pilsoniskās integrācijas kursus, kuros svarīga nozīme ir attiecīgās valsts valodas zināšanām, kas ir arī vērtību, zinātības un kopīgas identitātes nesējas, un kur, izmantojot praktiskus piemērus, varētu vairāk uzsvērt tādas jautājumus kā vīriešu un sieviešu līdztiesība, reliģijas un valsts nošķirtība, demokrātijas un iecietības nozīmīgums, ikvienam pastāvīgam iedzīvotājam saistoši tiesiskie principi, kā arī vispārēji pieņemtas uzvedības normas publiskās vietās un to, kā viss iepriekšminētais ietekmē sabiedrību;

38. prasa, lai Komisija sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām apņēmīgi rīkotos cīņā ar bezdarbu un priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, ar ko saskaras minoritātes, reģionos, kurus īpaši skar minētās problēmas, jo šādas problēmas un ar tām saistītais perspektīvu trūkums jauniešiem var būt auglīga augsne vardarbīgai radikalizācijai;

39. mudina dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības izstrādāt politisku pieeju, kurā sociālās politikas instrumenti (kas saistīti, piemēram, ar nodarbinātību, izglītību un apmācību, integrāciju un diskriminācijas apkarošanu), humānā palīdzība un citas rīcības jomas būtu papildinātas ar īpašiem pasākumiem, kas paredzēti vardarbīgas radikalizācijas novēršanai un apkarošanai;

Vietējo un reģionālo pašvaldību loma

40. norāda, ka ir svarīgi, lai visi Eiropas, valstu, reģionālā un vietējā līmeņa dalībnieki apzinātos savu atbildību vardarbīgas radikalizācijas novēršanā un apkarošanā;

41. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir svarīga loma vardarbīgas radikalizācijas novēršanā un apkarošanā, jo tās vistiešāk un vissmagāk saskaras ar šo problēmu un ir pilnvarotas sadarboties ar citiem dalībniekiem, kuriem ir būtiska loma šīs parādības radīto problēmu risināšanā;

42. uzsver, ka ir svarīgi paredzēt Eiropas līdzekļus, liekot uzsvāru uz Eiropas pilsētām un reģioniem, un mudināt vietējās un reģionālās pašvaldības tos izmantot radikālas vardarbības projektu un programmu ieviešanai un tādām kampaņām, kuru mērķis būtu noteikt, kādas ir konfliktu pamatā esošās problēmas, kā arī iedzīvotāju informētības palielināšanai;

43. apzinās, ka starp dalībvalstīm var būt ievērojamas atšķirības attiecībā uz to, cik lielā mērā tās apņēmušās apkarot vardarbīgas radikalizācijas risku un novērst teroristu organizāciju veikto vervēšanu un ka dažas dalībvalstis jau ir pieņēmušas efektīvas stratēģijas, savukārt citas šajā ziņā visnotaļ atpaliek;

44. piekrīt, ka ir nepieciešams pastiprināt informācijas apmaiņu un operatīvo sadarbību, panākt progresu šaujamo ierociņu nelikumīgas tirdzniecības apkarošanas jomā, apkarot terorisma finansēšanu; turklāt uzskata, ka ir jārada instrumenti, kas ļautu efektīvi kontrolēt "slēpto tīklu" (*Deep Web* un *Darknet*), kuru bieži izmanto, lai izplatītu uz radikalizāciju orientētu saturu, un, balstoties uz riska rādītājiem, jāpastiprina pārbaudes pie ārējām robežām;

45. prasa Komisijai atbalstīt dalībvalstis stratēģiju saskaņošanā, apmainoties ar informāciju un pieredzi, ko uzkrājušas to vietējās un reģionālās pašvaldības, apkopojot labas prakses piemērus un prasmes, novērtējot veiktos pasākumus, kā arī iesaistoties jaunu pasākumu izstrādē, kas vajadzīgi vardarbīgas radikalizācijas apkarošanai;

46. aicina Komisiju uzsvērt vietējo pašvaldību svarīgo nozīmi vardarbīgas radikalizācijas un ekstrēmisma novēršanā un atbalstīt tās šā būtiskā uzdevuma veikšanā, prioritāti piešķirot tāda Eiropas rīcības plāna izstrādei, kura mērķis ir vardarbīgas radikalizācijas apkarošana vietējā, reģionālajā un valstu līmenī un kurā dalībvalstīm būtu adresēti ieteikumi attiecīgo politiku (tālākai) pilnveidošanai;

47. prasa, lai Komisija apkopotu un izplatītu paraugprakses piemērus un iekļautu tos vadlīniju rokasgrāmatā, kā to jau dara, piemēram, RAN Izcilības centrs, lai tādējādi atbalstītu vietējās pašvaldības, kurām bieži vien ir ierobežota veikspēja vietējās pieejas izstrādei šajā jomā;

48. uzskata, ka Komisijai jāatbalsta vietējās un reģionālās pašvaldības, kuras izstrādā vietēja un valsts mēroga preventīvas stratēģijas vardarbīgas radikalizācijas apkarošanai, piemēram, piedāvājot ieinteresētajām pašvaldībām RAN izcilības centra ekspertu konsultācijas; uzsver, cik svarīga ir pieredzes apmaiņa starp vietējam un reģionālajām iestādēm, piemēram, par labāko praksi un gūtajām atziņām;

49. uzskata, ka visaptverošā vardarbīgas radikalizācijas apkarošanas politikā ir trīs līmeņi: preventīvie pasākumi (piemēram, vardarbīgu radikalizāciju veicinošu apstākļu novēršana), intervences pasākumi (speciālistu palīdzība personām, kuras nav aizsargātas pret vardarbīgu radikalizāciju) un represīvi pasākumi (saskaņota tiesu iestāžu reaģēšana uz vardarbīgu radikalizāciju).

50. uzskata, ka ir svarīgi, lai valstu vietējās un reģionālās pašvaldības neaprobežotos ar reaktīvu apkarošanas politiku, bet veiktu īpašus preventīvos un intervences pasākumus cīņai pret vardarbīgu radikalizāciju; svarīgi ir arī finansēt pētniecības programmas, lai izprastu radikalizācijas cēloņus un tās apkarošanas iespējas;

51. uzskata, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijām un vietējā līmeņa ieinteresētajām personām ir nozīmīga loma tādu projektu izstrādē, kuru mērķis ir novērst un apkarot vardarbīgu radikalizāciju un kas ir pielāgoti attiecīgajai kopienai vai organizācijai, un uzsver, ka ir vajadzīga pieeja, kuras pamatā ir līdzdalība un konsultācijas, kurās iesaistīti vairāki partneri un nozares; tā kā vardarbīga radikalizācija ir daudzdisciplināra problēma, arī tās risināšanai jābūt daudzdisciplinārai; tādēļ aicina visus pilsoniskās sabiedrības dalībniekus visos līmeņos cieši sadarboties, kā arī visas šajā jomā iesaistītās puses, piemēram, apvienības un nevalstiskās organizācijas, stiprināt savstarpējo sadarbību;

52. uzsver, ka ir nepieciešams uzsākt starpkultūru dialogu ar dažādām kopienām, to vadītājiem un ekspertiem, lai pirmām kārtām labāk izprastu vardarbīgu radikalizāciju un tādējādi to efektīvāk novērstu;

53. uzskata, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijām un vietējiem dalībniekiem ir svarīga loma tādu vardarbīgas radikalizācijas novēršanas un apkarošanas projektu izstrādē, kas pielāgoti attiecīgajām kopienām vai organizācijām;

54. šajā saistībā uzskata, ka ir absolūti nepieciešama īpaša apmācība tieši iesaistītajiem dalībniekiem un vietējiem darbiniekiem, lai viņi spētu atpazīt satraucošas izmaiņas uzvedībā un atbilstīgi reaģēt, lai palīdzētu jauniešiem, kuri nav aizsargāti pret vardarbīgu radikalizāciju;

55. uzskata arī, ka specializēta apmācība ir vajadzīga arī dažādu līmeņu lēmumu pieņēmējiem un politikas veidotājiem, lai veidotu izpratni par to, cik nozīmīga ir efektīva preventīva pieeja un cik ļoti nepieciešams obligāti izvērst saziņu šajā jautājumā;

56. aicina Komisiju atbalstīt dalībvalstis informācijas kampaņu rīkošanā, kas paredzētas, lai veidotu jauniešu un gados jaunu pieaugušo izpratni par vardarbīgas radikalizācijas problēmu un mudinātu viņus domāt kritiski;

57. uzskata, ka katrai dalībvalstij jāizveido nepieciešamās struktūras radikalizācijas atklāšanai, kuru pārziņā būtu stratēģiska komunikācija un atspēkojošu vēstījumu sagatavošana, ņemot vērā reālo situāciju katrā valstī un tās iedzīvotāju grupas; jāsniedz norādījumi un individuāla palīdzība personām, kuras var tikt radikalizētas, jānodrošina kontaktpersonas, kam ziņot par iespējamu radikalizāciju, un ģimenēm, draugiem, skolotājiem un citām kontaktpersonām jāsaņem norādījumi, kā uz to reaģēt; šādas struktūras būtu jāveido, stingri savstarpēji koordinējot Eiropas, valstu, vietējo un reģionālo līmeni;

58. uzskata, ka individuālās palīdzības programmām jābūt pienācīgi pielāgotām attiecīgās personas dzīves apstākļiem un videi, un tāpēc ir svarīgi šādu programmu izstrādē iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, kā arī sabiedriskās organizācijas, kuras ar attiecīgajām problēmām nodarbojas uz vietas; uzskata, ka sporta, kultūras un izglītošanas pasākumi varētu veicināt integrāciju;

59. atzīmē, ka šajā jomā darbojošās nevalstiskās apvienības un organizācijas var panākt ļoti labus rezultātus, lai no jauna integrētu sabiedrībā iedzīvotājus, kuri radikalizējas;

60. uzskata, ka ir jāstimulē izglītojošas programmas, kas palīdz veidot kritisko domāšanu un intelektuālo atvērtību, nododot tās zināšanas un principus, uz kuriem balstās mūsu demokrātiskais tiesiskums;

61. uzskata, ka atbalsts vajadzīgs arī personām, kas bijušas notiesātas un ir atbrīvotas no cietuma un atgriezušās savā izcelsmes valstī, lai palīdzētu tām no jauna integrēties sabiedrībā; ir jāizstrādā arī efektīva stratēģija radikalizācijas identificēšanai un apkarošanai cietumos;

62. uzsver, ka ekspertiem, kas darbojas radikalizācijas apkarošanas preventīvajās jomās un režīma noteikšanā radikalizētiem ieslodzītajiem cietumos, jārikojas saskaņā ar katras valsts nacionālās drošības standartiem. Tādēļ uzsver, ka steidzami ir jāizveido integrēta un saskaņota reaģēšanas telpa, kurā radikalizācijas novēršanas politika un terorisma apkarošanas politika, kā arī brīvības atņemšanas iestāžu personāls darbojas saskaņoti un atbilstīgi principiem, kas noteikti precīzos drošības standartos un modeļos;

63. aicina Komisiju steidzami izvērtēt, kā šādas individuālās palīdzības programmas var apstiprināt kā līdzekli vardarbīgas radikalizācijas apkarošanai, lai panāktu, ka uzmanību pievērš ne tikai šādas radikalizācijas identificēšanai, bet arī attiecīgo personu reintegrācijai sabiedrībā;

64. uzsver, ka ir svarīgi deradikalizācijas programmas apvienot ar tādiem pasākumiem kā partnerība ar kopienu vadītājiem, ieguldījumi sociālos vai vietēja mēroga projektos, lai pārvarētu ekonomisko un ģeogrāfisko marginalizāciju, kā arī atbalsta iniciatīvas izolētiem un atstumtiem jauniešiem, kurus apdraud vardarbīga radikalizācija;

65. uzsver ģimenes atbalsta svarīgo nozīmi vardarbīgas radikalizācijas apkarošanā. Daži eksperti norāda, ka bieži vien ir konstatējama pārāk liela koncentrēšanās uz darbu ar indivīdiem, nevis ar ģimenēm. Ģimene var palīdzēt novērst radikalizāciju un sekmēt reintegrāciju tām personām, kuras radikalizējas, tostarp personām, kuras atgriežas no konflikta zonām; tādēļ mudina dalībvalstis un to vietējās un reģionālās pašvaldības atzīt, cik svarīgi un nepieciešams šajā situācijā ir palīdzēt ģimenēm, izstrādājot atbilstošas programmas;

66. uzsver, ka nesen veiktie pētījumi liecina, ka arvien vairāk radikalizējas un teroristu organizācijās tiek vervētas sievietes, un uzskata, ka ES un dalībvalstīm, izstrādājot vardarbīgas radikalizācijas novēršanas stratēģijas, kaut vai zināmā mērā jāņem vērā dzimumu dimensija; aicina Komisiju un dalībvalstis sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām īstenot mērķtiecīgāku politiku dzimumu līdztiesības jomā, jo tā ir viens no mūsu Eiropas sabiedrības modeļa stūrkmeņiem, un prasa stingrāku preventīvu un represīvu rīcību, kas vērsta pret seksuālu uzmākšanos un vardarbību;

67. aicina Komisiju atbalstīt vispārējas programmas, kas palīdz gados jaunām sievietēm cīņā par lielāku līdztiesību;

68. uzskata, ka ir būtiski katrai dalībvalstij sadarbībā ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām izveidot brīdinājuma sistēmu atbalsta un palīdzības sniegšanai, lai ar attiecīgo personu saistītie cilvēki vai ģimene varētu ātri un vienkārši saņemt palīdzību vai darīt zināmu, ja pēkšņi mainās kādas personas uzvedība, kas var liecināt par pieaugošu vardarbīgu radikalizāciju, vai ja persona izceļojusi, lai pievienotos kādai teroristu organizācijai;

69. šajā saistībā norāda, ka uzticības tālruņu līnijas ir lietderīgas, taču jānoskaidro tās, kas paredzētas ziņošanai par vardarbīgu radikalizāciju (tālruņa līnijas paziņošanai), un tās, kas paredzētas kādas personas draugu un ģimenes locekļu atbalstam šādā destabilizējošā situācijā (palīdzības tālruņa līnijas);

70. lūdz Komisiju izvērtēt, vai ir iespējams šādu sistēmu ieviest visās ES dalībvalstīs;

71. visbeidzot, norāda, ka minētos pasākumus var īstenot tikai ar ilgtermiņa sociālo ieguldījumu programmu palīdzību, un mudina Komisiju, dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības vardarbīgas radikalizācijas novēršanas un apkarošanas politikas izstrādē ņemt vērā šādu perspektīvu; aicina Komisiju vardarbīgas radikalizācijas apkarošanas pasākumu izstrādes procesā īpašu uzmanību pievērst šo pasākumu ilgtermiņa ietekmei uz iekļaujošu Eiropas sabiedrību.

Briseļē, 2016. gada 16. jūnijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “ES risinājumi demogrāfijas problēmai”

(2017/C 017/08)

Ziņotājs: Juan Vicente HERRERA CAMPO (ES/PPE), Kastīlijas un Leonas apgabala ministru prezidents**IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Demogrāfiskās problēmas, ar ko saskaras ES

1. norāda, ka demogrāfiskās pārmaiņas ir viena no lielākajām problēmām, ar ko saskaras Eiropas Savienība. Tās saistītas ar sabiedrības novecošanu, jauniešu skaita samazināšanos un dzimstības līmeņa pazemināšanos. Tas nozīmē, ka iedzīvotāju skaita pieaugums lielā mērā ir atkarīgs no migrācijas, kas dažādos ES reģionos būtiski atšķiras. Nelīdzsvarotība rada virkni risināmu jautājumu gan teritorijās, kurās iedzīvotāju skaits samazinās, gan lielpilsētu teritorijās ar iedzīvotāju pieplūdumu;
2. uzskata tomēr, ka devums, ko sniedz migrācija, ir tikai īstermiņa risinājums, un tas nebūs pietiekams dzimstības samazināšanās problēmas atrisināšanai. Kaut arī migrācija nozīmē tūlītēju darbaspēka pieaugumu, tās rezultātā arī palielinās pieaugušo iedzīvotāju īpatsvars Eiropā un tā neatrisina dzimstības samazināšanās un sabiedrības vispārējās novecošanas problēmu;
3. norāda, ka kopš 2000. gada iedzīvotāju skaita pieaugums Eiropā salīdzinājumā ar iepriekšējiem 50 gadiem ir bijis ļoti pieticīgs, proti, aptuveni 0,5 % gadā. Iedzīvotāju skaits 2014. gadā samazinājās 12 dalībvalstīs, bet pieauga 16 dalībvalstīs. Būtiskas atšķirības vērojamas starp Austrumeiropu un Rietumeiropu, kā arī, lai gan mazākā mērā, starp Ziemeļeiropas un Dienvideiropas valstīm. Pat vienas dalībvalsts robežās nereti vērojamas reģionālas atšķirības. Jānorāda, ka vispārēji vairumā Eiropas valstu lielāks pieaugums ir pilsētu teritorijās salīdzinājumā ar lauku teritorijām. Tālākie lauku apgabali visā kontinentā saskaras ar demogrāfiskām problēmām. Nesenā ekonomikas krīze ir pastiprinājusi dažādās tendences gan Eiropas, gan valstu līmenī, kā arī iedzīvotāju skaita samazināšanās problēmas reģionālā līmenī;
4. uzsver, ka jāņem vērā 2015. gada ziņojumā par novecošanu minētās prognozes 2060. gadam. Dzimstības, paredzamā mūža ilguma un migrācijas mijiedarbība nozīmē, ka var paredzēt lielas pārmaiņas ES iedzīvotāju vecuma struktūrā. Aktīvo/atkarīgo iedzīvotāju skaita attiecība mainīsies no 4:1 uz aptuveni 2:1. Eiropas iedzīvotāji 2060. gadā būs ne vien gados vecāki, bet arī ļoti nevienmērīgi sadalīti. Prognozes liecina, ka dalībvalstīs un starp tām būs lielas atšķirības; aptuveni pusē dalībvalstu iedzīvotāju skaits samazināsies, bet pārējās – pieaugs;
5. vērs uzmanību uz demogrāfisko pārmaiņu milzīgo ietekmi ekonomikā un sociālajā, budžeta un vides jomā valstu, reģionālajā un vietējā līmenī. Tās ietekmē pensiju sistēmu un veselības aprūpes sistēmu ilgtspēju un nosaka sociālas valsts attīstību, galvenokārt ietekmējot veselības aprūpes sistēmas un sociālās aprūpes pakalpojumus vecāka gadagājuma cilvēkiem un aprūpējamām personām. Tās ietekmē arī dažādu ES reģionu attīstību un tradicionālo ekosistēmu un infrastruktūras saglabāšanu. Komiteja norāda uz iedzīvotāju skaita samazināšanās riskiem dažos ES reģionos. Piemēram, tālākie reģioni mobilitātes ierobežojumu dēļ saskaras ar īpašām ģeogrāfiskām un demogrāfiskām problēmām. Pat ja pārmaiņas atsevišķās teritorijās vai reģionos – atkarībā no to iezīmēm – ietekmēs vēlāk vai mazākā mērā, nevar apšaubīt, ka sekas būs jūtamas visā ES;
6. uzsver, ka minētie faktori būtu jāizvērtē pasaules demogrāfisko pārmaiņu kontekstā. Tāpēc komiteja ļoti atzinīgi vērtē ESAO darbu salīdzinošo vietējā un reģionālā līmeņa datu vākšanā par iedzīvotājiem; tas palīdz demogrāfisko problēmu kontekstu saprast plašāk par to Eiropas dimensiju. Piemēroti instrumenti, kas ļautu izprast demogrāfijas problēmas un vākt datus par demogrāfiskajām izmaiņām, varētu būt ES līmeņa demogrāfiskās kartes, proti, digitāli rīki, ko izmanto datizracei un demogrāfisko rādītāju kartēšanai ar ĢIS (ģeogrāfiskās informācijas sistēmas) palīdzību;

Reģionu un pilsētu risinājumi demogrāfiskajām problēmām

7. atzīmē dažādos veidus, kā Eiropas reģioni un pilsētas risina demogrāfiskās problēmas:

- īstenojot ražošanas un nodarbinātības veicināšanas pasākumus, kas nepieciešami, lai risinātu gan ar iedzīvotāju skaita pieaugumu, gan ar tā samazināšanos saistītos jautājumus,
- īstenojot ģimenes atbalsta politiku, kā arī darba un ģimenes dzīves saskaņošanas pasākumus, kas var sekmēt dzimstības līmeņa paaugstināšanos,
- īstenojot politiku, kas vērsta uz izglītības iestāžu saglabāšanu nošķirtos lauku reģionos,
- veicot darbības, kuru mērķis ir veicināt jauniešu neatkarību un piesaisti dzimtajam reģionam, prasmes pielāgojot darba tirgus vajadzībām,
- īstenojot ierosmes, kuru mērķis ir emigrantu atgriešanās un talantu atgūšana,
- garantējot vienlīdzīgas iespējas sievietēm un vīriešiem, kā arī uzlabojot imigrantu integrāciju,
- veselības aprūpes un sociālos pakalpojumus pielāgojot sabiedrībai, kas noveco, un īpaši pievēršoties neatkarīgas dzīves atbalstīšanai, profilakses uzlabošanai un darbības saskaņošanai laikā, kad resursi tiek samazināti un pieprasījums pieaug,
- pielāgojot pilsētvidi, lai to padarītu labvēlīgāku, jo īpaši vecāka gadagājuma un aprūpējamiem cilvēkiem,
- pielāgojot transporta politiku un citus konkrētus pasākumus, lai nodrošinātu mobilitāti un izveidotu vairāk savstarpējo savienojumu visos reģionos un starp tiem, izmantojot novatoriskas pieejas, piemēram, “transporta pēc pieprasījuma”;

8. aicina Eiropas pilsētas un reģionus turpināt šo problēmu risināšanu un izmantot arī ar demogrāfiskajām pārmaiņām saistītās iespējas, piemēram, “senioru ekonomikas” iespējas uzņēmumiem un iestādēm, kas izstrādā un piedāvā novatoriskas preces un pakalpojumus vecāka gadagājuma cilvēkiem, īpaši tādēļ, ka tieši šo potenciālu izmanto demogrāfiskās pārmaiņu visvairāk skartajos apgabalos. Risināmie uzdevumi ir arī iespēja palielināt ieguldījumus cilvēkkapitālā, labāk izmantot vietējos resursus, ieviest efektīvākus un lietderīgākus publiskos pakalpojumus un izstrādāt jaunus risinājumus visu iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai. Mērķis ir uzlabot ne vien dzīves kvalitāti, bet arī labklājību, uzskatot, ka tai ir trīs dimensijas: fiziskā, garīgā un sociālā labklājība. Demogrāfiskās pārmaiņas rada arī nodarbinātības iespējas, kas saistītas ar pakalpojumu (fizisku, digitālu, ar veselīgu dzīvesveidu saistītu u. c.) sniegšanu vecāka gadagājuma cilvēkiem;

9. uzsver, ka ir svarīgi, lai reģionos ar sarūkošu iedzīvotāju skaitu veicamos pakalpojumu struktūras pielāgojumus varētu veikt tā, ka šādos reģionos palikušie cilvēki, kas bieži ir vecāka gadagājuma ļaudis, pakalpojumiem varētu piekļūt atbilstīgi savām pamattiesībām. Tālāk būs jāmeklē jauni pakalpojumu sniegšanas veidi, izmantojot dažādu līmeņu vertikālu sadarbību un iniciatīvas un tādējādi gādājot, lai vietējā un reģionālajā līmenī būtu vajadzīgie resursi, kas ļautu pielāgoties demogrāfiskajām pārmaiņām;

10. apņemas arī turpmāk atbalstīt iniciatīvu “Eiropas Demogrāfisko pārmaiņu pakts” (*European Covenant for Demographic Change*), ko ierosinājusi vecāka gadagājuma cilvēku Eiropas platforma (*AGE Platform Europe*) ciešā sadarbībā ar Pasaules Veselības organizācijas Eiropas reģionālo biroju (*WHO-Europe*), balstoties uz projektu *AFE-Innovnet* – vietējo un reģionālo pašvaldību tīklu, kura mērķis ir veicināt vecāka gadagājuma cilvēkiem pielāgotas vides veidošanu veselības, sociālo pakalpojumu, mājokļu, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, pilsētvides un mobilitātes jomā;

11. uzsver nozīmi, kāda ir tam, lai Eiropas pilsētas un reģioni būtu svarīgi dalībnieki demogrāfiskās problēmas risināšanai paredzēto Eiropas politikas pasākumu īstenošanā, jo īpaši, izvirzot iniciatīvas, kuru pamatā ir daudzveidība un kuras sabiedrībā sekmē kultūru mijiedarbību. Jāizstrādā arī reģionālās un vietējās stratēģijas ar mērķi atbalstīt saiknes veidošanu starp pētniecības un izstrādes centriem, uzņēmumiem un publiskajām iestādēm, veicināt uzņēmumu inkubatoru veidošanu, lauku tūrismu u. c., lai radītu darbvietas un sekmētu darbspējīga vecuma iedzīvotāju piesaisti;

12. uzsver horizontālās sadarbības nozīmi saistībā ar demogrāfiskajām pārmaiņām. Teritoriālās sadarbības programmas dažkārt bijušas vērstas uz šo mērķi, jo īpaši reaģējot uz sabiedrības novecošanu, iedzīvotāju skaita samazināšanos lauku apgabalos vai (daudz mazākā mērā) demogrāfisko pārmaiņu aspektiem, kas saistīti ar dzimstības līmeni. RK atzinīgi vērtē struktūras pārdomām un labas prakses apmaiņai šajā jomā, piemēram, Demokrātisko pārmaiņu skarto reģionu tīklu (*Demographic Change Regions Network, DCRN*), kas devis iespēju radīt labvēlīgu vidi kopīgu iniciatīvu un risinājumu izstrādei;

13. uzskata, ka demogrāfiskās pārmaiņas, kas skar Eiropu, ir tik milzīgas, ka tās nevarēs novērst bez spēcīgām vertikālās sadarbības iniciatīvām, kuras vietējā un reģionālajā mērogā uzsāktās darbības stiprina ar valstu un starptautiskā līmenī izstrādātiem pasākumiem;

ES pašreizējie risinājumi demogrāfiskajām problēmām

14. secina, ka ES pašreizējie risinājumi demogrāfiskajām problēmām ir ierobežoti un nepietiekami izstrādāti. Tie ir ierobežoti, jo vērsti gandrīz tikai uz sabiedrības novecošanu, bet pietiekama uzmanība nav pievērsta citiem aspektiem, piemēram, zemam dzimstības līmenim vai iedzīvotāju skaita sarukumam sociālekonomisku iemeslu dēļ, kā arī transporta, mobilitātes un emigrācijas jautājumiem. Tā ir nepietiekami izstrādāta, jo daudzi politikas pasākumi, kas varētu palīdzēt risināt demogrāfiskās problēmas, nav konkrēti virzīti uz šo mērķi;

15. norāda, ka lielāko daļu demogrāfisko problēmu risināšanai paredzēto iniciatīvu, kuru fokusā gandrīz vienmēr ir sabiedrības novecošana, ir veicinājusi inovācijas un pētniecības politika. Pateicoties stratēģijas "Eiropa 2020" pamatiniciatīvai "Inovācijas savienība" uzsāka Eiropas inovācijas partnerība aktīvām un veselīgām vecumdienām. Programmas "Apvārsnis 2020" trešajā pīlārā demogrāfiskās pārmaiņas paredzēts risināt kā sabiedrības problēmu. Citi piemēri ir: kopīgās plānošanas iniciatīva "Ilgāks mūžs, labāka dzīve" (*More Years Better Lives*), zināšanu un inovāciju kopiena aktīvām un veselīgām vecumdienām un programma "Interaktīva automatizēta dzīvesvide" (*Ambient Assisted Living*);

16. uzsver, ka kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) otrais pīlārs, kas veltīts lauku attīstībai, palīdz risināt demogrāfiskās problēmas. 2014.–2020. gada plānošanas periodā galvenie centieni virzīti uz to, lai veicinātu tādu pakalpojumu un infrastruktūras izveidi, kas sekmē sociālo iekļaušanu, un mainītu sociāli ekonomiskās lejupslīdes un lauku teritoriju iedzīvotāju skaita samazināšanās tendences. Sabiedrības novecošana ir liela problēma lauku apgabalos, un tāpēc KLP veicina paaudžu maiņu un sieviešu nodarbinātību;

17. norāda, ka demogrāfisko problēmu risināšanā pārliecinošāk jāizmanto kohēzijas politika atbilstoši LESD 174. pantā skaidri noteiktajām pilnvarām. Minētajā pantā noteikts, ka "īpaša uzmanība ir veltīta lauku apvidiem, apvidiem, kurus skar rūpniecības restrukturizācija, kā arī reģioniem, kuros ir būtiska vai pastāvīga ekonomiska vai demogrāfiska atpalicība, piemēram, galējie ziemeļu reģioni ar mazu iedzīvotāju blīvumu, kā arī salas un pārrobežu un kalnu reģioni". Tāpat LESD 175. pantā noteikts, ka iepriekšējā pantā paredzētie mērķi jāņem vērā Savienības politikas un rīcības noteikšanā un īstenošanā un ka to sasniegšana jāatbalsta ar struktūrfondiem, EIB un citiem finanšu instrumentiem. Turklāt tajā norādīts, ka var būt vajadzīgas citas īpašas darbības. Tomēr līdz šim minētie nosacījumi nav pietiekami īstenoti un nav pieņemti pozitīvas rīcības pasākumi, kuros ņemti vērā nelabvēlīgi demogrāfiskie apstākļi;

18. pauž nožēlu, ka daudzās Eiropas politikas jomās, kas varētu veicināt demogrāfisko problēmu risināšanu, nav paredzēti īpaši pasākumi, kuri ļautu palīdzēt minēto problēmu skartajām teritorijām. Tas attiecas uz transporta, informācijas sabiedrības, nodarbinātības un sociālo politiku, vidi un klimata pārmaiņām, uzņēmējdarbību u. c.;

19. pauž nožēlu, ka lielāka uzmanība demogrāfiskajām problēmām nav pievērsta Eiropas pusgadā, jo līdz šim tajā ņemta vērā tikai novecošanas ietekme uz dalībvalstu budžeta ilgtspēju. Jo īpaši gan novērtējumos, gan dalībvalstīm adresēto ieteikumu izstrādē trūkst dziļākas izpratnes par vietējā un reģionālā līmeņa vajadzībām;

Vēlamie ES risinājumi demogrāfiskajām problēmām

20. uzskata, ka, reaģējot uz demogrāfiskajām pārmaiņām, ES pieejai jābūt plašai, saskaņotai un iekļaujošai, jo šis ir transversāls jautājums. Demogrāfisko problēmu risināšanai ir nepieciešama Eiropas līmeņa stratēģija, lai visās politikas jomās – kohēzijas, inovācijas, transporta, veselības, sociālajā un nodarbinātības politikā, IKT, lauku attīstības, emigrācijas politikā u. c. – šim jautājumam tiktu veltīta lielāka vērība. Šāda stratēģija būtu stingri jābalsta uz ES kopējām vērtībām, vienlīdzīgu attieksmi un cilvēktiesībām. Stratēģiskā pieejā būtu jāiekļauj arī izdevumu analīze un prognozes valsts, reģionālajā un vietējā līmenī;

21. atgādina, ka Eiropas Parlaments 2015. gada 9. septembra rezolūcijā par ziņojumu par Eiropas gada aktīvai novecošanai un paaudžu solidaritātei (2012. gads) ⁽¹⁾ īstenošanu, rezultātiem un vispārējo novērtējumu aicina Komisiju "pieņemt ES mēroga stratēģiju par demogrāfiskajām pārmaiņām, lai koordinētu ES rīcību dažādās jomās, nodrošinātu sinerģijas un palielinātu pozitīvo ietekmi uz Eiropas pilsoņiem, ekonomiku un darbvietu radīšanu, kā arī aizsargātu vecāku cilvēku cilvēktiesības visās ES politikas jomās";

22. uzskata, ka minētajā stratēģijā prioritāte būtu jāpieskir tādu dzīves apstākļu atbalstīšanai un radīšanai, kas palīdzētu piesaistīt un noturēt jauniešus visā teritorijā, lai tādējādi sekmētu blīvi apdzīvotu teritoriju un teritoriju, kurās samazinās iedzīvotāju skaits, kā arī mazapdzīvotu reģionu līdzsvarotu izaugsmi un veicinātu kvalitatīvu publisko pakalpojumu sniegšanu visiem iedzīvotājiem. Ar šādu stratēģiju vajadzētu arī veicināt ģimenes atbalsta politiku, izmantojot pasākumus tādu apstākļu novēršanai, kas attur no vēlmes kļūt par vecākiem, un kuri sekmē dzimstības līmeņa paaugstināšanos; jāņem vērā arī dzimumu līdztiesības aspekts, jāatbalsta vecāka gadagājuma cilvēku neatkarīgs dzīvesveids, jāpagarina paredzamā veselīgā mūža ilgums un jāsamazina atkarība, jāapkaro dažu sabiedrības grupu sociālā atstumtība, jāsekmē jauni centieni atbalstīt neapmaksāta mājāsaimniecības darba atzīšanu un jāīsteno darba un ģimenes dzīves saskaņošanas politika;

23. norāda, ka turpmākajā ES stratēģijā vajadzētu iesaistīt visu sabiedrību un pienācīgi ņemt vērā vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmi cīņā ar demogrāfiskajām pārmaiņām, veicināt pašvaldību savstarpējo paraugprakses apmaiņu un atbalstīt pieejas, kuru pamatā ir novēršana un agrīna reaģēšana;

24. apņemas ar Eiropas stratēģijas un politikas analīzes sistēmas (ESPAS), kas ir forums, kurā iesaistītas dažādas ES iestādes un struktūras, starpniecību uzsvērt, ka Eiropas līmeņa pasākumiem demogrāfisko problēmu risināšanai ir liela nozīme. Minētā platforma varētu izmantot pieredzi, ko guvuši daudzi ES līmeņa tīkli, kuri nodarbojas ar veselīgu vecumdienu jautājumiem, piemēram, PVO Veselīgu vecumdienu darba grupa (*Healthy Ageing Task Force*), Senioriem labvēlīgo pilsētu tīkls (*Age-Friendly Cities Network*), Eiropas Demogrāfisko pārmaiņu pakts, *AFE-INNOVNET*, Vecāka gadagājuma cilvēku Eiropas forums (*AGE Platform Europe*);

25. uzstāj, ka visās ES politikas jomās un pasākumos jāņem vērā demogrāfiskās problēmas un jāparedz veidi, kā tās risināt. ES jācenšas demogrāfiskos apsvērumus iekļaut visās politikas jomās. ES iepriekš minētais arī jāapsver, izstrādājot turpmākās daudzgadu finanšu shēmas, un jāparedz budžeta sadaļas ar mērķis darīt iespējamu šādu politikas jomu un pasākumu attīstību, kā arī jāizveido prioritātes mehānismi reģioniem, kuros demogrāfisko pārmaiņu sekas ir īpaši jūtamas. Šajā procesā būtu jāizmanto *NUTS 3* klasifikācijas sistēma;

26. uzsver, ka demogrāfiskās pārmaiņas ietekmē mobilitāti demogrāfisko problēmu skartajos reģionos, jo īpaši tādos lauku apvidos, kas atrodas tuvu lieliem pilsētcentriem, kur vērojams iedzīvotāju pieplūdums, un atkārtoti aicina izstrādāt zaļo grāmatu par šo tematu ⁽²⁾;

27. uzskata, ka ES būtu jāatbalsta dalībvalstīs īstenojamā migrācijas politika, kuras pamatā galvenokārt ir nodarbinātība un kura var mazināt iepriekšminētās negatīvās demogrāfiskās tendences, un norāda uz vajadzību pēc ilgtermiņa perspektīvas attiecībā uz migrantu integrāciju, lai tādējādi sekmētu tādas starpkultūru sabiedrības veidošanos, kurā tiek ievērotas Eiropas pamatvērtības. Tāpēc jāuzsver vietējo un reģionālo pašvaldību lielā nozīme, un to rīcībā jābūt visiem līdzekļiem, kas vajadzīgi, lai vietējā līmenī, tostarp mazās lauku pašvaldībās, sekmīgi īstētu integrācijas politiku;

⁽¹⁾ 2014/2255(INI), 41. punkts.

⁽²⁾ CdR 1691/2014 "Mobilitāte reģionos, kam ir ģeogrāfiski neizdevīgs stāvoklis un demogrāfiskas problēmas".

28. norāda, ka demogrāfiskā novecošana un kopējais spiediens uz publiskajām finansēm nozīmē, ka vietējām pašvaldībām būs jāsigatavojas tam, ka darbaspēks noveco un liels skaits cilvēku nākamajos gados dosies pensijā, un jānodrošina, ka tās spēs piesaistīt pietiekami daudz kvalificētu gados jaunu speciālistu. Visos pārvaldības līmeņos lielāka uzmanība jāpievērš gados jaunu cilvēku, atgriezušos emigrantu un vecāku cilvēku pieņemšanai darbā un viņu piesaistei;

29. uzskata, ka kohēzijas politikā stingri jāuzsver demogrāfisko problēmu risināšana. Tas ir aspekts, kas jāuzsver debatēs par politikas nākotni pēc 2020. gada un kam jāietekmē tās darbības joma, pieeja un turpmākie īstenošanas mehānismi tā, lai darītu iespējamu katras teritorijas priekšrocību izmantošanu un novērstu šķēršļus, tostarp demogrāfiskos, kas kavē tās līdzsvarotu attīstību. Komiteja pauž nožēlu, ka šis aspekts līdz šim nav ticis pietiekami izstrādāts, lai gan Lisabonas līgumā paredzēta teritoriālās dimensijas iekļaušanu šajā politikā;

30. uzskata, ka vietējo un reģionālo pašvaldību sniegtajos pakalpojumos mājokļa un plānošanas jomā jāņem vērā arī ar mājokli saistītās vecāka gadagājuma cilvēku vajadzības, cik vien iespējams ievērojot viņu vēlmi uzturēties pazīstamā vidē, iesaistoties esošā mājokļa pārveidošanas vai pielāgošanas procesā, veicinot iekļaujošu projektu izstrādi būvniecībā vai īstenojot sociālo mājokļu projektus, ja tam pieejami līdzekļi;

31. aicina Eiropas iestādes precīzi definēt LESD 174. pantā minēto jēdzienu "būtiska vai pastāvīga demogrāfiska atpalicība". Tāpat aicina Eiropas Savienību atbilstošā līmenī izstrādāt statistikas rādītājus minētās definīcijas pamatojumam;

32. atgādina, ka RK atzinumā "Teritoriālās attīstības rādītāji – IKP un ne tikai" ⁽³⁾ norādīts, ka ar IKP nevar precīzi novērtēt sabiedrības spēju risināt problēmas, ar ko tā saskaras, piemēram, demogrāfiskās pārmaiņas, un aicina papildus IKP izstrādāt starptautiskā, valstu, vietējā un reģionālā mēroga rādītājus progresa novērtēšanai; tādēļ, ja tiktu nolemts ņemt vērā ne tikai IKP, bet arī citus rādītājus, būtu lietderīgi apsvērt tādu rādītāju ieviešanu, kas ļauj novērtēt valsts, reģiona vai kādas konkrētas teritorijas demogrāfisko stāvokli;

33. prasa kohēzijas politikā paredzēt īpašus instrumentus teritorijām, ko demogrāfiskās problēmas skar visvairāk, piemēram, finansējuma piešķiršanas metodē lielāku uzmanību pievērst demogrāfiskajiem kritērijiem vai nodrošināt lielāku elastīgumu attiecībā uz līdzfinansējuma līmeni vai tematisko mērķu izvēli. Tāpēc komiteja atkārtoti uzsver atzinumā "Eiropas demogrāfiskā nākotne" norādīto, proti, atbalsts reģioniem, kuros ir vislielākās grūtības, "paver iespēju radīt atbilstošus instrumentus demogrāfisko problēmu risināšanai visā Eiropā" ⁽⁴⁾;

34. uzsver, ka Eiropas Reģionālās attīstības fonds var palīdzēt teritorijām, kurās ir augsti sabiedrības novecošanas, lauku teritoriju pamestības un iedzīvotāju masveida izceļošanas rādītāji, uzlabot transporta un telekomunikāciju infrastruktūru, mazināt digitālo plaisu, nodrošināt labākus publiskos pakalpojumus, atbalstīt mājokļu un rezidenču pielāgošanu u. c.;

35. uzskata, ka Eiropas Sociālajam fondam var būt liela nozīme saistībā ar jauniešu apmācību, ļoti daudzu jauniešu izceļošanas apturēšanu un viņu atgriešanās izcelsmes vietā atvieglošanu. Turklāt tas var veicināt sieviešu nodarbinātību, palielināt darba un ģimenes dzīves līdzsvarotību un novērst vecāka gadagājuma cilvēku sociālo atstumtību;

36. uzskata, ka ir jāsekmē reģionālo un vietējo dalībnieku ciešāka sadarbība jautājumos, kas saistīti ar demogrāfiskajām pārmaiņām. Tāpēc komiteja rosina Eiropas teritoriālās sadarbības programmā iekļaut iespēju veidot konsorcijs pārrobežu, starptautiskā un starpreģionālā līmenī, lai kopīgi meklētu risinājumus demogrāfiskajām problēmām;

37. uzsver, ka transporta politikā ir svarīgi panākt, lai demogrāfiski mazāk aktīvas teritorijas, kā arī teritorijas ar būtiskām demogrāfiskām problēmām un nelabvēlīgiem dabas apstākļiem – parasti lauku, nomaļi, kalnu un tālākie apgabali – nekļūtu vēl atstumtāki;

⁽³⁾ CDR-2015-04287.

⁽⁴⁾ CdR 341/2006 fin, 26. punkts.

38. atgādina, ka RK atzinumā "Mobilitāte reģionos, kam ir ģeogrāfiski neizdevīgs stāvoklis un demogrāfiskas problēmas"⁽⁵⁾ norādīts, ka reģioniem, kas saskaras ar problēmām, ir būtiska nozīme ES vienmērīgas attīstības nodrošināšanā, jo īpaši, sniedzot piekļuvi izejvielām un lauksaimniecības, zivsaimniecības, vides aizsardzības, tūrisma, pārrobežu attiecību un brīvā laika pavadīšanas iespējām. Tādēļ transporta savienojumu uzlabošanai šajos reģionos un starp tiem un pārējo Eiropas Savienību būtu jāklūst par būtisku ES kohēzijas politikas un ES mobilitātes politikas elementu ne tikai attiecībā uz pasažieru, bet arī attiecībā uz kravu pārvadājumiem. Lielākas ekonomiskās izaugsmes sekmēšana reģionos, kas saskaras ar problēmām, palīdzētu nodrošināt iekšējā tirgus efektīvu darbību un visas Savienības teritoriālo kohēziju;
39. uzsver informācijas un komunikācijas tehnoloģiju un viedas vides iespējamo būtisko nozīmi dzīves apstākļu uzlabošanā apgabalos, ko visvairāk skar demogrāfiskās problēmas. Šajā saistībā komiteja prasa ES ņemt vērā digitālo plaisu, kas ietekmē daudzus šādus apgabalus;
40. mudina Eiropas iestādes vides politikas un klimata pārmaiņu apkarošanas jomā atzīt daudzu lauku apgabalu un mazapdzīvotu teritoriju, kā arī teritoriju ar zemu iedzīvotāju blīvumu būtisko nozīmi lauku vides, bioloģiskās daudzveidības un ainavu saglabāšanā;
41. aicina kopējā lauksaimniecības politikā arī turpmāk paredzēt pasākumus, kas veicina paaudžu maiņu lauku apgabalos, sekmē sieviešu nodarbinātību un ekonomikas dažādošanu, un norāda uz nepieciešamību uzlabot *Leader* programmas metodoloģiju, tajā plašāk iesaistot lauku apgabalu dalībniekus, kā arī izstrādāt un īstenot integrētas attīstības stratēģijas;
42. prasa programmas "Labāks likumdošanas process" ietekmes novērtējumā, ko veic pirms jebkādas Eiropas likumdošanas iniciatīvas pieņemšanas, iekļaut tās iespējamo demogrāfisko ietekmi;
43. uzskata, ka Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF) var kļūt par būtisku instrumentu investīciju veicināšanai ES prioritārajās jomās, piemēram, enerģētikas, transporta, vairākveidu pārvadājumu loģistikas, tūrisma, kultūras, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, pētniecības un inovācijas, MVU, izglītības, veselības, vides efektivitātes, sociālās infrastruktūras un sociālās un solidaritātes ekonomikas jomā, kā tas paredzēts ESIF regulas⁽⁶⁾ 9. pantā. Vēlams, lai minētais fonds sniegtu labumu arī reģioniem ar mazāku demogrāfisko dinamiku, šādi palīdzot novērst reģionālās atšķirības;
44. iesaka stratēģijā "Eiropa 2020" vairāk uzmanības pievērst demogrāfiskajām problēmām reģionālajā un vietējā līmenī, tajā paredzot pamatiniciatīvu demogrāfijas jomā. Komiteja aņemas minētās stratēģijas īstenošanas uzraudzības foruma darba plānā iekļaut īpašu norādi uz demogrāfisko jautājumu risināšanu;
45. uzsver, ka jābūt saiknei starp demogrāfiskajām pārmaiņām un Eiropas pusgadu, un norāda, ka Eiropas pusgadam ir vajadzīga teritoriālā dimensija. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām jābūt aktīvi iesaistītām Eiropas pusgada pasākumos, kas paredzēti demogrāfisko problēmu risināšanai, un šim tematam veltītajos ieteikumos dalībvalstīm jāņem vērā vietējās un reģionālās pašvaldības;
46. uzskata, ka novecošana neapšaubāmi ir problēma, bet tā ir arī panākums, jo Eiropas sabiedrības panāktais dažādās jomās paver kohēzijas, nodarbinātības un progresa iespējas;
47. secina, ka, Eiropas Savienībai virzoties uz iepriekš izklāstīto scenāriju, ir būtiski arī turpmāk visos līmeņos palielināt informētību par demogrāfisko problēmu nozīmīgumu un veikt atbilstīgi virzītus pasākumus, pamatojoties uz spēkā esošajiem instrumentiem.

Briselē, 2016. gada 16. jūnijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

⁽⁵⁾ Skatīt 2. zemsvītras piezīmi.

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. jūnija Regula (ES) 2015/1017 par Eiropas Stratēģisko investīciju fondu, Eiropas Investīciju konsultāciju centru un Eiropas Investīciju projektu portālu, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1291/2013 un (ES) Nr. 1316/2013 – Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (OV L 169, 1.7.2015., 1. lpp.).

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

REĢIONU KOMITEJA

118. PLENĀRĀ SESIJA 2016. GADA 15.-16. JŪNIJĀ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Priekšlikumi tiesību aktiem, ar ko groza direktīvas par atkritumu apsaimniekošanu"

(2017/C 017/09)

Ziņotājs:	Domenico GAMBACORTA (IT/PPE), Avellino provinces padomes priekšsēdētājs
Atsauces dokumenti:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvas 2000/53/EK par nolietotiem transportlīdzekļiem, 2006/66/EK par baterijām un akumulatoriem, un bateriju un akumulatoru atkritumiem un 2012/19/EK par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem
	COM(2015) 593 final – 2015/0272 (COD)
	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar kuru groza Direktīvu 1999/31/EK par atkritumu poligoniem
	COM(2015) 594 final – 2015/0274 (COD)
	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK par atkritumiem
	COM(2015) 595 final – 2015/0275 (COD)
	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar kuru groza Direktīvu 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu
	COM(2015) 596 final – 2015/0276 (COD)

IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvas 2000/53/EK par nolietotiem transportlīdzekļiem, 2006/66/EK par baterijām un akumulatoriem, un bateriju un akumulatoru atkritumiem un 2012/19/ES par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem, COM(2015) 593 final – 2015/0272 (COD)

2. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Direktīvas 2006/66/EK grozījums	Direktīvas 2006/66/EK grozījums
Direktīvu 2006/66/EK groza šādi:	Direktīvu 2006/66/EK groza šādi:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1) direktīvas 22. pantu svītros; 2) direktīvas 23. pantu groza šādi: a) panta 1. punktu aizstāj ar šādu: "Komisija vēlākais līdz 2016. gada beigām izstrādā ziņojumu par šīs direktīvas īstenošanu un tās ietekmi uz vidi un iekšējā tirgus darbību."; b) panta 2. punkta ievaddaļu aizstāj ar šādu: "Šajā ziņojumā Komisija ietver šādu šīs direktīvas aspektu izvērtējumu:".	1) direktīvas 2. pantā (Darbības joma) pievieno šādu 3. punktu: "3. Šo direktīvu nepiemēro baterijām un akumulatoriem, kuri nesatur metālus vai to savienojumus kā elektroenerģijas akumulēšanas aktīvos materiālus vai elektrodus un nesatur arī nekādas bīstamas vielas."; 2) direktīvas 22. pantu svītros; 3) direktīvas 23. pantu groza šādi: a) panta 1. punktu aizstāj ar šādu: "Komisija vēlākais līdz 2016. gada beigām izstrādā ziņojumu par šīs direktīvas īstenošanu un tās ietekmi uz vidi un iekšējā tirgus darbību."; b) panta 2. punkta ievaddaļu aizstāj ar šādu: "Šajā ziņojumā Komisija ietver šādu šīs direktīvas aspektu izvērtējumu:".

Pamatojums

Šīs direktīvas galvenais mērķis ir samazināt bateriju negatīvo ietekmi uz vidi, novēršot bīstamu vielu (smago metālu) nonākšanu vidē. Tajā ir izklāstīti noteikumi bateriju laišanai tirgū un to īpašai apglabāšanai.

Dalībvalstis veicina tādu visu veidu bateriju un akumulatoru pārstrādes metožu izpēti, kas ir videi nekaitīgas un rentablas. Videi nekaitīgās baterijas ir jauna bateriju paaudze, kas nesatur bīstamus materiālus. Pētniecība un inovācija notiek visā Eiropā. Papildus videi nekaitīgajām sastāvdaļām šīm baterijām ir arī milzīgs ekonomiskais potenciāls un plašas pielietojuma iespējas.

Bez ierosinātā grozījuma videi nekaitīgajām baterijām būs jāpiemēro tradicionālajām baterijām paredzētās īpašās apglabāšanas prasības, neskatoties uz to, ka tās ir videi nekaitīgas. Tas būtu šķērslis tehnoloģiskajai inovācijai, kas palīdz sasniegt vides aizsardzības mērķus, un liegtu šīm inovācijas darbībām sniegt ieguldījumu izaugsmē un darbvieta izveidē Eiropā. Tādēļ videi nekaitīgas baterijas būtu jāizslēdz no šīs direktīvas darbības jomas.

2. grozījums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar kuru groza Direktīvu 1999/31/EK par atkritumu poligoniem, COM(2015) 594 final – 2015/0274 (COD)

1. panta 6. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
6) direktīvas 15. pantu aizstāj ar šādu: "15. pants Ziņošana	6) direktīvas 15. pantu aizstāj ar šādu: "15. pants Ziņošana

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Dalībvalstis Komisijai paziņo datus par 5. panta 2. un 5. punkta īstenošanu katrā kalendārajā gadā. Šos datus dalībvalstis paziņo elektroniski 18 mēnešos pēc tā pārskata gada beigām, par kuru tiek vākti dati. Datus paziņo formātā, kuru Komisija noteikusi saskaņā ar 5. punktu. Pirmoreiz ziņo par laikposmu no [šīs direktīvas transponēšanas gads + 1 gads] 1. janvāra līdz [šīs direktīvas transponēšanas gads + 1 gads] 31. decembrim. 2. Datus par 5. panta 2. punktā noteikto mērķrādītāju īstenošanu dalībvalstis paziņo līdz 2025. gada 1. janvārim. 3. Datus, ko dalībvalstis paziņojušas saskaņā ar šo pantu, iesniedz kopā ar kvalitātes pārbaudes ziņojumu. 4. Komisija caurskata datus, kas paziņoti saskaņā ar šo pantu, un publicē ziņojumu par šīs caurskatīšanas rezultātiem. Ziņojumā ietver datu vākšanas organizatoriskā aspekta, datu avotu un dalībvalstu izmantotās metodikas, kā arī minēto datu pilnīguma, ticamības, savlaicīguma un konsekvences novērtējumu. Šis novērtējums var ietvert konkrētus ieteikumus par veicamajiem uzlabojumiem. Ziņojumu sagatavo reizi trijos gados. 5. Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka formātu datu paziņošanai saskaņā ar 1. punktu. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar šīs direktīvas 17. panta 2. punktā minēto procedūru.”	1. Dalībvalstis Komisijai paziņo datus par 5. panta 2. un 5. punkta īstenošanu katrā kalendārajā gadā. Šos datus dalībvalstis paziņo elektroniski 18 mēnešos pēc tā pārskata gada beigām, par kuru tiek vākti dati. Datus paziņo formātā, kuru Komisija noteikusi saskaņā ar 5. punktu. Pirmoreiz ziņo par laikposmu no [šīs direktīvas transponēšanas gads + 1 gads] 1. janvāra līdz [šīs direktīvas transponēšanas gads + 1 gads] 31. decembrim. 2. Datus par 5. panta 2. punktā noteikto mērķrādītāju īstenošanu dalībvalstis paziņo līdz 2025. gada 1. janvārim. 3. Datus, ko dalībvalstis paziņojušas saskaņā ar šo pantu, iesniedz kopā ar kvalitātes pārbaudes ziņojumu. 4. Komisija caurskata datus, kas paziņoti saskaņā ar šo pantu, un publicē ziņojumu par šīs caurskatīšanas rezultātiem. Ziņojumā ietver datu vākšanas organizatoriskā aspekta, datu avotu un dalībvalstu izmantotās metodikas, kā arī minēto datu pilnīguma, ticamības, savlaicīguma un konsekvences novērtējumu. Šis novērtējums var ietvert konkrētus ieteikumus par veicamajiem uzlabojumiem. 5. Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka formātu datu paziņošanai saskaņā ar 1. punktu. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar šīs direktīvas 17. panta 2. punktā minēto procedūru. 6. Ja vien iespējams un saskaņā ar labāka regulējuma principu, jebkāds papildu ziņošanas pienākums, kas izriet no šīs direktīvas, būtu pirmām kārtām jāveic, pamatojoties uz pašreiz valstīm noteiktajiem ziņošanas pienākumiem vai šajā nolūkā veiktajiem to uzlabojumiem, ar nosacījumu, ka ir nodrošināta par atkritumiem sniegtās informācijas vajadzīgā saskaņotība. Jaunu ziņošanas pienākumu ieviešana tikai tādēļ, lai panāktu atbilstību šai direktīvai, būtu jāizmanto pēdējā kārtā, jo īpaši attiecībā uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Pirms dalībvalstis ievieš īstenošanas noteikumus, lai izpildītu šajā direktīvā minētos ziņošanas pienākumus, dalībvalstis un Komisija kopīgi izvērtē papildu ziņošanas nepieciešamību.”

Pamatojums

Tas atbilst ES labāka regulējuma dokumentu kopumam un nesēn pieņemtajam RK atzinumam par ES saistībām vides jomā. Informācijai vajadzētu būt saskaņotai, lai atkritumu apsaimniekošanas uzlabošanas pasākumu pieņemšanas laikā to varētu salīdzināt.

3. grozījums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK par atkritumiem – COM (2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

1. panta 8. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
8) direktīvā iekļauj šādu 8.a pantu: “8.a pants Ražotāja paplašinātas atbildības shēmām izvirzītās vispārīgās prasības (..) 2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka atkritumu īpašnieki, kuriem domātas saskaņā ar 8. panta 1. punktu izveidotās ražotāja paplašinātas atbildības shēmas, tiek informēti par pieejamām atkritumu savākšanas sistēmām un piedražošanas novēršanu. Dalībvalstis arī veic pasākumus, lai rosinātu atkritumu īpašniekus iesaistīties jau izveidotajās dalītās savākšanas sistēmās, konkrētāk, pēc vajadzības rada ekonomiskus stimulus vai regulējumu. 3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ikviena organizācija, kas izveidota nolūkā pildīt ražotāja paplašinātas atbildības saistības produktu ražotāja vārdā: a) ir ar skaidri definētu ģeogrāfisko, produktu un materiālu aptvērumu; b) ir ar vajadzīgajiem darbības un finansiālajiem līdzekļiem, lai pildītu ražotāja paplašinātas atbildības saistības; c) ievieš piemērotus paškontroles mehānismus, ko papildina regulāras neatkarīgas revīzijas, kurās novērtē: — organizācijas finansiālo pārvaldību, tostarp atbilstību 4. punkta a) un b) apakšpunktā noteiktajām prasībām, — to datu kvalitāti, kas ievākti un paziņoti saskaņā ar 1. punkta trešo ievilkumu un Regulas (EK) Nr. 1013/2006 prasībām;	8) direktīvā iekļauj šādu 8.a pantu: “8.a pants Ražotāja paplašinātas atbildības shēmām izvirzītās vispārīgās prasības (..) 2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka atkritumu īpašnieki, kuriem domātas saskaņā ar 8. panta 1. punktu izveidotās ražotāja paplašinātas atbildības shēmas, tiek informēti par pieejamām atpakaļnodrošanas sistēmām, atzītiem atkārtotas izmantošanas centriem, kā arī apstiprinātu sagatavošanu atkārtotas izmantošanas centriem un atkritumu savākšanas sistēmām un par atkritumu un piedražošanas novēršanu. Dalībvalstis arī veic pasākumus, lai rosinātu atkritumu īpašniekus, ražotājus un mazumtirgotājus iesaistīties jau izveidotajās dalītās savākšanas sistēmās, konkrētāk, pēc vajadzības rada ekonomiskus stimulus vai regulējumu. 3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ikviena organizācija, kas izveidota nolūkā pildīt ražotāja paplašinātas atbildības saistības produktu ražotāja vārdā: a) ir ar skaidri definētu ģeogrāfisko, produktu un materiālu aptvērumu; b) ir ar vajadzīgajiem darbības un finansiālajiem līdzekļiem, lai pildītu ražotāja paplašinātas atbildības saistības; c) ievieš piemērotus paškontroles mehānismus un nosaka ražotāja paplašinātas atbildības novērtēšanas minimālās prasības, ko papildina regulāras neatkarīgas revīzijas, kurās novērtē: — organizācijas finansiālo pārvaldību, tostarp atbilstību 4. punkta a) un b) apakšpunktā noteiktajām prasībām, — to datu kvalitāti, kas ievākti un paziņoti saskaņā ar 1. punkta trešo ievilkumu un Regulas (EK) Nr. 1013/2006 prasībām;

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
d) publisko informāciju par: — saviem īpašniekiem un dalībniekiem, — saviem īpašniekiem un dalībniekiem, — ražotāju finanšu iemaksām, 4. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka finanšu iemaksas, ko ražotājs maksā, lai izpildītu savas ražotāja paplašinātas atbildības saistības: a) sedz visas atkritumu apsaimniekošanas izmaksas par produktiem, ko ražotājs laiž Savienības tirgū, tostarp par visiem šādiem elementiem: — izmaksas par dalītu savākšanu, šķirošanu un apstrādi, kas vajadzīga, lai sasniegtu 1. punkta otrajā ievilkumā minētos atkritumu apsaimniekošanas mērķrādītājus, ņemot vērā ieņēmumus no produktu atkārtotas izmantošanas vai pārdošanas par otrreizējo izejvielu, — izmaksas par pienācīgas informācijas sniegšanu atkritumu īpašniekiem saskaņā ar 2. punktu, — izmaksas par datu ievākšanu un paziņošanu saskaņā ar 1. punkta trešo ievilkumu;	d) publisko informāciju par: — atkritumu apsaimniekotāju atlases procedūru. — ražotāju finanšu iemaksām, — atkritumu apsaimniekotāju atlases procedūru. 4. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka finanšu iemaksas, ko ražotājs maksā, lai izpildītu savas ražotāja paplašinātas atbildības saistības: a) sedz visas kalpošanas laika beigu un atkritumu apsaimniekošanas izmaksas par produktiem, ko ražotājs laiž Savienības tirgū, tostarp par visiem šādiem elementiem: — izmaksas par lietotu produktu atpakaļnodrošanas sistēmām, — izmaksas par atkārtotas izmantošanas sistēmām, — izmaksas par dalītu savākšanu un transportēšanu, tostarp no salām un nomaļiem rajoniem, ja tas iespējams, uz šķirošanas un pārstrādes iekārtām, šķirošanu un apstrādi, kas vajadzīga, lai sasniegtu 1. punkta otrajā ievilkumā minētos atkritumu apsaimniekošanas mērķrādītājus, ņemot vērā ieņēmumus no produktu atkārtotas izmantošanas vai pārdošanas par otrreizējo izejvielu, — izmaksas par pienācīgas informācijas sniegšanu atkritumu īpašniekiem saskaņā ar 2. punktu, — nedalīti savāktu atkritumu savākšanas un apstrādes izmaksas par produktiem, ko ražotājs laiž Savienības tirgū un ko savāc un apstrādā kā daļu no galīgo atkritumu plūsmas vai kas nonāk drazās, kuras savāc un apstrādā attiecīgās iestādes, — visas pārējās izmaksas, kas rodas pašvaldībām vai citām publiskajām iestādēm, kurām ir galīgā atbildība par atkritumu savākšanu, jo īpaši gadījumā, ja ražotāja paplašinātas atbildības shēmas neatbilst savam nolūkam, — izmaksas par datu ievākšanu un paziņošanu saskaņā ar 1. punkta trešo ievilkumu;

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
b) tiek diferencētas atkarībā no atsevišķu produktu vai līdzīgu produktu grupu reālajām izmaksām kalpošanas laika beigās, jo īpaši ņemot vērā to atkārtotu izmantojamību un pārstrādājamību; c) balstās uz optimizētām sniegto pakalpojumu izmaksām, ja par uzdevumu izpildi ražotāja paplašinātas atbildības shēmas ietvaros ir atbildīgi publiski atkritumu apsaimniekotāji. 5. Dalībvalstis izveido piemērotu uzraudzības un izpildes satvaru nolūkā nodrošināt, ka produktu ražotāji pilda savas ražotāja paplašinātas atbildības saistības, ka finansiālie līdzekļi tiek pienācīgi izmantoti un ka visi shēmā iesaistītie dalībnieki ziņo ticamus datus. Ja dalībvalsts teritorijā ražotāja paplašinātās atbildības saistības ražotāju vārdā pilda vairākas organizācijas, dalībvalsts izveido neatkarīgu iestādi, kas pārrauga ražotāja paplašinātas atbildības saistību pildīšanu. 6. Dalībvalstis izveido platformu, lai nodrošinātu, ka noris regulārs dialogs starp ieinteresētajām personām, kas iesaistītas ražotāja paplašinātās atbildības saistību pildīšanā, tai skaitā starp publiskiem vai privātiem atkritumu apsaimniekotājiem, pašvaldībām un – attiecīgā gadījumā – apstiprinātiem operatoriem, kas nodarbojas ar sagatavošanu atkārtotai izmantošanai. (..)."	b) tiek diferencētas atkarībā no atsevišķu produktu vai līdzīgu produktu grupu reālajām izmaksām kalpošanas laika beigās, jo īpaši ņemot vērā to atkārtotu izmantojamību un pārstrādājamību; c) balstās uz optimizētām sniegto pakalpojumu izmaksām, ja par uzdevumu izpildi ražotāja paplašinātas atbildības shēmas ietvaros ir atbildīgi publiski atkritumu apsaimniekotāji. 5. Dalībvalstis izveido piemērotu uzraudzības un izpildes satvaru nolūkā nodrošināt, ka produktu ražotāji pilda savas ražotāja paplašinātas atbildības saistības, ka finansiālie līdzekļi tiek pienācīgi izmantoti un ka visi shēmā iesaistītie dalībnieki ziņo ticamus datus. Ja dalībvalsts teritorijā ražotāja paplašinātās atbildības saistības tāda paša veida produktu ražotāju vārdā pilda vairākas organizācijas, tad dalībvalsts vai zemāka pārvaldes līmeņa kompetentas iestādes izveido neatkarīgu iestādi (koordinācijas struktūrvienību), kas pārrauga ražotāja paplašinātas atbildības saistību pildīšanu. 6. Dalībvalstis nodrošina, ka ražotāja paplašinātas atbildības shēmas veicina piederošanos novēršanu un dražu savākšanu, kā arī vides uzkopšanas iniciatīvas. 7. Dalībvalstis izveido platformu, lai nodrošinātu, ka noris regulārs dialogs starp ieinteresētajām personām, kas iesaistītas ražotāja paplašinātās atbildības saistību pildīšanā, tai skaitā starp publiskiem vai privātiem atkritumu apsaimniekotājiem, pašvaldībām un – attiecīgā gadījumā – operatoriem, kas nodarbojas ar apstiprinātu atkārtoto izmantošanu un sagatavošanu atkārtotai izmantošanai. (..)."

Pamatojums

Ar ES noteikumiem būtu jānodrošina, ka ražotājs pilnībā atbild par radītajiem atkritumiem. Ņemot vērā, ka tirgus aptver visu ES, tas ir jānodrošina ar kopīgiem obligātajiem kritērijiem. Saskaņā ar subsidiaritātes principu ražotāja paplašināta atbildība būtu jānosaka valstu/vietējā līmenī.

4. grozījums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK par atkritumiem – COM (2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

1. panta 9. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
9) direktīvas 9. pantu aizstāj ar šādu: “9. pants Atkritumu rašanās novēršana 1. (..) 2. Dalībvalstis uzrauga un novērtē atkritumu rašanās novēršanas pasākumu īstenošanu. Tālāb tās izmanto piemērotus kvalitatīvos vai kvantitatīvos rādītājus un mērķrādītājus, jo īpaši attiecībā uz sadzīves atkritumu daudzumu (uz vienu iedzīvotāju), ko likvidē vai izmanto enerģijas reģenerācijai. (..).”	9) direktīvas 9. pantu aizstāj ar šādu: “9. pants Atkritumu rašanās novēršana 1. (..) 2. Dalībvalstis uzrauga un novērtē atkritumu rašanās novēršanas pasākumu īstenošanu. Tālāb tās izmanto piemērotus kvalitatīvos vai kvantitatīvos rādītājus un absolūtos mērķrādītājus, jo īpaši attiecībā uz sadzīves atkritumu daudzumu (uz vienu iedzīvotāju), ko likvidē vai izmanto enerģijas reģenerācijai. (..).”

Pamatojums

Rādītājiem vajadzētu balstīties uz saražoto atkritumu daudzumu, piemēram, 100 kg galīgo atkritumu uz vienu iedzīvotāju; tādējādi vajadzētu radīt reprezentatīvu un efektīvu mērķi arī valstīm ar mazu tautsaimniecību un/vai valstīm, kas jau tagad rada mazāk atkritumu.

5. grozījums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK par atkritumiem – COM (2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

1. panta 10. punkta a) apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
10) direktīvas 11. pantu groza šādi: a) panta 1. punkta pirmo un otro daļu aizstāj ar šādām: “1. Dalībvalstis vajadzības gadījumā veic pasākumus, lai veicinātu sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, konkrētāk, veicina atkārtotas izmantošanas un remontu tīklu izveidi un atbalstīšanu, atvieglo šādu tīklu piekļuvi atkritumu vākšanas punktiem un veicina ekonomisku instrumentu, iepirkuma kritēriju, kvantitatīvu mērķu vai citus pasākumu izmantošanu.	10) direktīvas 11. pantu groza šādi: a) panta 1. punkta pirmo un otro daļu aizstāj ar šādām: “1. Dalībvalstis vajadzības gadījumā veic pasākumus, lai veicinātu sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, konkrētāk, veicina atkārtotas izmantošanas un remontu tīklu izveidi un atbalstīšanu, atvieglo šādu tīklu piekļuvi atkritumu vākšanas punktiem vai rada konkrētus atkārtotai izmantošanai paredzētus atkritumu vākšanas punktus un veicina ekonomisku instrumentu, iepirkuma kritēriju, kvantitatīvu mērķu vai citu pasākumu izmantošanu.

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis veic pasākumus, lai veicinātu kvalitatīvu pārstrādi, un tālab ievieš atkritumu dalītās savākšanas sistēmas, ja tas ir tehniskā, vidiskā un ekonomiskā ziņā praktiski iespējami un lietderīgi, lai izpildītu nepieciešamos kvalitātes standartus attiecīgajās pārstrādes nozarēs un sasniegtu 2. punktā noteiktos mērķrādītājus.”	Dalībvalstis veic pasākumus, lai veicinātu kvalitatīvu pārstrādi, un tālab ievieš atkritumu dalītās savākšanas sistēmas, ja tas ir tehniskā, vidiskā un ekonomiskā ziņā praktiski iespējami un lietderīgi, lai izpildītu nepieciešamos kvalitātes standartus attiecīgajās pārstrādes nozarēs un sasniegtu 2. punktā noteiktos mērķrādītājus. <i>Saskaņā ar subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem un ES labāka regulējuma principiem dalībvalstis, pamatojoties uz šai direktīvai pievienoto ietekmes novērtējumu, izvērtē to, kā šajā direktīvā izvirzītie mērķi ietekmēs vietējo un reģionālo līmeni, jo īpaši gadījumos, kad par atkritumu apsaimniekošanu atbild tieši minētie pārvaldības līmeņi. Komisija izmantos attiecīgos secinājumus kā pamatojumu, lai šīs direktīvas īstenošanā izmantotu agrīnās brīdināšanas un elastības mehānismus, kā noteikts 15. un 16. pantā, kā arī V nodaļā.”</i>

Pamatojums

Jaunajā direktīvā ir paredzēti vairāki mehānismi, kas ļauj gan risināt nepietiekamas atbilstības un neatbilstības jautājumu, gan arī veicināt progresu. Tomēr vairumā gadījumu, kad ES mērķi netiek pietiekamā mērā sasniegti, ir vainojama nepietiekamā izpratne ES līmenī par reģionālo un vietējo pašvaldību pienākumiem atkritumu jomā.

6. grozījums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK par atkritumiem – COM (2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

1. panta 10. punkta c) apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
c) panta 2. punkta b) apakšpunktu aizstāj ar šādu: “b) līdz 2020. gadam nebīstamo būvgružu un ēku nojaukšanas atkritumu – izņemot atkritumu saraksta 17 05 04 kategorijā definētos dabiskos materiālus – sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, pārstrādi un izmantošanu aizbēršanai palielināt vismaz līdz 70 % pēc masas;”.	c) panta 2. punkta b) apakšpunktu aizstāj ar šādu: “b) līdz 2020. gadam nebīstamo būvgružu un ēku nojaukšanas atkritumu – izņemot atkritumu saraksta 17 05 04 kategorijā definētos dabiskos materiālus – sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, pārstrādi un izmantošanu aizbēršanai palielināt vismaz līdz 70 % pēc masas. <i>Komisija izvērtē šīs atkritumu plūsmas apsaimniekošanu un iespējas līdz 2020. gadam noteikt pārstrādes mērķus specifiskiem būvmateriāliem 2025. un 2030. gadam;”.</i>

Pamatojums

Uzskatām, ka ierosinātie pasākumi attiecībā uz nebīstamo būvgružu un ēku nojaukšanas atkritumiem, kas veido nozīmīgu daļu no visiem atkritumiem, nav pietiekami vērienīgi. Ierosinām pašreizējo kombinēto mērķi attiecībā uz sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, pārstrādi un izmantošanu aizbēršanai aizstāt ar konkrētiem programmas mērķiem īpašu materiālu pārstrādei ar mērķi veicināt aprites ekonomiku.

7. grozījums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK par atkritumiem – COM (2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

1. panta 10. punkta d) apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
d) panta 2. punktā pievieno šādu c) un d) apakšpunktu: “c) līdz 2025. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 60 % pēc masas; d) līdz 2030. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 65 % pēc masas.”	d) panta 2. punktā pievieno šādu c) un d) apakšpunktu: “c) līdz 2025. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 60 % pēc masas; d) līdz 2030. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 70 % pēc masas.”

Pamatojums

Uzskatām par neizmantotu iespēju saglabāt 70 % mērķi, kuru pagājušā gadā ierosināja pati Eiropas Komisija, jo pārstrāde rada jaunas darbvietas vietējā līmenī un mazāk emisiju salīdzinājumā ar apglabāšanu poligonā vai incinerāciju. RK bija iespēja uzsvērt, ka pozitīvie rezultāti, kas gūti dažās dalībvalstīs un reģionos, liecina, ka ir iespējams sasniegt vērienīgus mērķus vai vismaz tiem pietuvoties, ja ir radīti pamatnosacījumi un ja tiek attīstīta nepieciešamā administratīvā veikspēja tur, kur tās pašlaik vēl trūkst ⁽¹⁾.

8. GROZĪJUMS

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK par atkritumiem – COM (2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

1. panta 13. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. panta 13. punkts 13) direktīvas 22. pantu aizstāj ar šādu: “Dalībvalstis nodrošina bioloģisko atkritumu dalīto savākšanu, ja tas ir tehniskā, vidiskā un ekonomiskā ziņā praktiski iespējami un lietderīgi , lai nodrošinātu attiecīgos komposta kvalitātes standartus un sasniegtu 11. panta 2. punkta a), c) un d) apakšpunktā un 3. punktā noteiktos mērķrādītājus.	1. panta 13. punkts 13) direktīvas 22. pantu aizstāj ar šādu: “Dalībvalstis nodrošina bioloģisko atkritumu dalīto savākšanu, ja vien nav pierādīts, ka tas ir tehniskā, vidiskā un ekonomiskā ziņā praktiski neiespējami , lai nodrošinātu attiecīgos komposta kvalitātes standartus un sasniegtu 11. panta 2. punkta a), c) un d) apakšpunktā un 3. punktā noteiktos mērķrādītājus.

⁽¹⁾ COM(2014) 397 final.

<i>Komisijas ierosinātais teksts</i>	<i>RK grozījums</i>
Tās pēc vajadzības un saskaņā ar 4. un 13. pantu veic pasākumus, lai veicinātu: a) bioloģisko atkritumu pārstrādi, tostarp kompostēšanu un sadalīšanos; b) bioloģisko atkritumu apstrādi, ar ko nodrošinātu augstu vides aizsardzības līmeni; c) no bioloģiskajiem atkritumiem ražotu, videi nekaitīgu materiālu izmantošanu.”	Tās pēc vajadzības un saskaņā ar 4. un 13. pantu veic pasākumus, lai veicinātu: a) bioloģisko atkritumu pārstrādi, tostarp kompostēšanu un sadalīšanos; b) bioloģisko atkritumu apstrādi, ar ko nodrošinātu augstu vides aizsardzības līmeni; c) no bioloģiskajiem atkritumiem ražotu, videi nekaitīgu materiālu izmantošanu. <i>Lai nodrošinātu cilvēku veselības un vides aizsardzību augstā līmenī, Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm vēlākais līdz 2018. gadam novērtē iespēju noteikt obligātus kvalitātes kritērijus kompostam un digestātam no bioloģiskiem atkritumiem.”</i>

Pamatojums

Ar šo grozījumu tiek ierosināta organisko atkritumu obligāta savākšana. Uzskatām, ka ir lietderīgi uzlabot a) apakšpunkta saturu tā, lai bioloģisko atkritumu pārstrādi saistītu ar kvalitatīva komposta un digestāta ražošanu, pretējā gadījumā šie atkritumi tiek apglabāti atkritumu poligonos, nevis pārstrādāti.

9. grozījums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK par atkritumiem – COM (2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

1. panta 17. punkts

<i>Komisijas ierosinātais teksts</i>	<i>RK grozījums</i>
17) direktīvas 29. pantu groza šādi: a) panta 1. punkta pirmo teikumu aizstāj ar šādu: “1. Dalībvalstis izveido atkritumu rašanās novēršanas programmas, kurās paredzēti atkritumu rašanās novēršanas pasākumi saskaņā ar 1., 4. un 9. pantu.”; b) panta 3. un 4. punktu svītros;	17) direktīvas 29. pantu groza šādi: a) panta 1. punkta pirmo teikumu aizstāj ar šādu: “1. Dalībvalstis izveido atkritumu rašanās novēršanas programmas, kurās paredzēti atkritumu rašanās novēršanas pasākumi saskaņā ar 1., 4. un 9. pantu, lai 2025. gadā saražoto sadzīves atkritumu daudzumu samazinātu par 10 % salīdzinājumā ar 2015. gada līmeni, kā arī līdz 2025. gadam samazinātu pārtikas izšķērdēšanu vismaz par 30 % un līdz 2030. gadam – par 50 %.”; b) panta 3. un 4. punktu svītros;

Pamatojums

Sadzīves atkritumu rašanās novēršana atbilst mērķiem, kas izvirzīti Septītajā vides rīcības programmā, un Komisijai uzticētajam uzdevumam saskaņā ar pamatdirektīvas 9. panta c) punktu. Kvantitatīvie mērķi jau ir iekļauti vairākās atkritumu rašanās novēršanas valsts programmās.

10. grozījums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar kuru groza Direktīvu 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu – COM(2015) 596 final – 2015/0276 (COD)

1. panta 3. punkta b) apakšpunkts

<i>Komisijas ierosinātais teksts</i>	<i>RK grozījums</i>
b) panta 1. punktā pievieno šādu f)–i) apakšpunktu: “f) ne vēlāk kā līdz 2025. gada 31. decembrim atkārtotai izmantošanai sagatavo un pārstrādā mazākais 65 svara [masas] % no visa izlietotā iepakojuma; g) ne vēlāk kā līdz 2025. gada 31. decembrim sasniedz šādus minimālos mērķrādītājus – izteiktus svara [masas] procentos – saistībā ar šādu izlietotā iepakojuma materiālu pārstrādi un sagatavošanu atkārtotai izmantošanai: 55 % attiecībā uz plastmasu; 60 % attiecībā uz koksni; 75 % attiecībā uz melno metālu; 75 % attiecībā uz alumīniju; 75 % attiecībā uz stiklu; 75 % attiecībā uz papīru un kartonu; h) ne vēlāk kā līdz 2030. gada 31. decembrim atkārtotai izmantošanai sagatavo un pārstrādā mazākais 75 svara [masas] % no visa izlietotā iepakojuma; i) ne vēlāk kā līdz 2030. gada 31. decembrim sasniedz šādus minimālos mērķrādītājus – izteiktus svara [masas] procentos – saistībā ar šādu izlietotā iepakojuma materiālu pārstrādi un sagatavošanu atkārtotai izmantošanai: 75 % attiecībā uz koksni; 85 % attiecībā uz melno metālu; 85 % attiecībā uz alumīniju; 85 % attiecībā uz stiklu; 85 % attiecībā uz papīru un kartonu.”	b) panta 1. punktā pievieno šādu f)–i) apakšpunktu: “f) ne vēlāk kā līdz 2025. gada 31. decembrim atkārtotai izmantošanai sagatavo un pārstrādā mazākais 65 svara [masas] % no visa izlietotā iepakojuma; g) ne vēlāk kā līdz 2025. gada 31. decembrim sasniedz šādus minimālos mērķrādītājus – izteiktus svara [masas] procentos – saistībā ar šādu izlietotā iepakojuma materiālu pārstrādi un sagatavošanu atkārtotai izmantošanai: 55 % attiecībā uz plastmasu; 60 % attiecībā uz koksni; 75 % attiecībā uz melno metālu; 75 % attiecībā uz alumīniju; 75 % attiecībā uz stiklu; 75 % attiecībā uz papīru un kartonu; h) ne vēlāk kā līdz 2030. gada 31. decembrim atkārtotai izmantošanai sagatavo un pārstrādā mazākais 75 svara [masas] % no visa izlietotā iepakojuma; i) ne vēlāk kā līdz 2030. gada 31. decembrim sasniedz šādus minimālos mērķrādītājus – izteiktus svara [masas] procentos – saistībā ar šādu izlietotā iepakojuma materiālu pārstrādi un sagatavošanu atkārtotai izmantošanai: 75 % attiecībā uz koksni; 85 % attiecībā uz melno metālu; 85 % attiecībā uz alumīniju; 85 % attiecībā uz stiklu; 85 % attiecībā uz papīru un kartonu. <i>Dažu turpmāko gadu laikā Komisija, pamatojoties uz datiem, kas iegūti pētījumos saistībā ar aprites ekonomikas stratēģiju, izvirzīs jaunu mērķi attiecībā uz izlietoto plastmasas iepakojumu.”</i>

Pamatojums

Nav izvirzīts mērķis 2030. gadam attiecībā uz plastmasas iepakojuma sagatavošanu atkārtotai izmantošanai un otrreizējai pārstrādei. Komisijas pienākums būtu noteikt šādu mērķi dažu gadu laikā.

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē priekšlikumus tiesību aktiem, ar ko groza jaunajā Aprites ekonomikas paketē ietvertās direktīvas par atkritumu apsaimniekošanu, un norāda uz priekšrocībām, kuras tie sniedz patērētājiem, uzņēmumiem, videi un ES tautsaimniecībai;
2. šajā saistībā uzsver, ka pāreja uz aprites ekonomiku radīs jaunas darbvietas, palielinās ES mazo, vidējo un lielo uzņēmumu konkurētspēju, veicinās ekoloģiski tīru tehnoloģiju attīstību un mazinās Eiropas atkarību no izejvielu un energoresursu importa;

Saskaņotas definīcijas

3. atzinīgi vērtē skaidru un saskaņotu definīciju kopumu dažādās direktīvās par atkritumiem un aicina Eiropas Komisiju nodrošināt, ka visas definīcijas atbilst Eiropas atkritumu katalogam, izvairīties no neskaidrībām un nodrošināt, ka ir pieejami salīdzināmi dati par panākumiem, ko guvušas dalībvalstis, kā arī vietējās un reģionālās pašvaldības;
4. iesaka likumdevējiem tomēr paredzēt "piedražošanas" definīciju;

Kontroles

5. iesaka stiprināt kontroli attiecībā uz atkritumu nelikumīgu pārvadāšanu, kas ES teritorijā cita starpā ievērojami samazina pietiekama atkritumu daudzuma pieejamību, lai varētu veicināt ES aprites ekonomiku, kuras pamatā ir atkritumu pārstrāde un atkārtota izmantošana;

Marķēšana

6. prasa ieviest ES tirgū laisto patēriņa preču obligātu marķējumu, kurā skaidri norādīts, kā šķirot atkritumus atbilstoši dalītās savākšanas paredzētajām galvenajām kategorijām attiecībā uz tām grupām, kurām jau ir izveidota dalītās savākšanas sistēma. Ja no produkta rodas atkritumi, kuri ietilpst dažādās kategorijās, marķējumā ir jānorāda, kā sašķirot dažādos komponentus dažādās materiālu dalīšanas kategorijās, ja patērētājs to var izdarīt ar vienkāršām darbībām;

Ražotāja paplašināta atbildība

7. uzsver, ka priekšlikums saskaņot minimālās prasības ir būtisks, lai palielinātu ražotāja paplašinātas atbildības shēmu veikspēju visās dalībvalstīs;
8. mudina likumdevējus nepazemināt šīs prasības un saglabāt būtiskus noteikumus, piemēram, tos, kuru mērķis ir nodrošināt pārredzamību un kuri paredz, ka ražotājs pilnībā sedz izmaksas vietējām un reģionālajām pašvaldībām saistībā ar atkritumu savākšanu, apsaimniekošanu un atkritumu plūsmas apstrādi, kā arī iedzīvotāju informēšanu. Atkārtoti izmantojamā iepakojuma (stikla trauku, plastmasas pudeļu (PET)) atpirkšana lielajās veikalos ķēdēs var būt viens no vissvarīgākajiem atkritumu rašanās novēršanas faktoriem;

Atkritumu rašanās novēršana

9. norāda, ka vajag sniegt papildu precizējumus par "kvalitātes prasību minimumu" pārtikai, un ierosina noteikt pārtikas atkārtotas izmantošanas obligātu standarta procedūru, kas nodrošinātu pārtikas nekaitīgumu un būtu vienādi piemērojama visās dalībvalstīs;
10. aicina vietējās, reģionālās un valsts pārvaldes iestādes sākt saziņas un izglītošanas kampaņas, lai palielinātu informētību par atkritumu rašanās novēršanu;

Vides sakopšanas iniciatīvas "Darīsim!" ("Let's do it!") un "Sakopšanas diena" ("Clean-Up Day")

11. mudina Komisiju, dalībvalstis un vietējās un reģionālās iestādes pilnībā atbalstīt pilsoniskās sabiedrības dažādās ierosmes vietējā un valsts mēroga vides sakopšanas pasākumu (piemēram, vietējā līmeņa kampaņas *Let's do it!* vai starptautiskās akcijas "Sakopsim pasauli vienā dienā!") rīkošanā;

Atkārtota izmantošana un pārstrāde

12. atkārtoti prasa noteikt saistošus un neatkarīgus mērķus atkārtotas izmantošanas jomā, kurus varētu attiecināt uz konkrētām atkritumu plūsmām, jo īpaši mēbelēm, tekstilizstrādājumiem, kā arī elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EELA); atkritumu sagatavošana atkārtotai izmantošanai ir svarīga, lai novērstu atkritumu rašanos; līdztekus pārstrādei tā atrodas atkritumu hierarhijas augstākajā līmenī, nodrošinot reālu potenciālu aprites ekonomikas attīstībai ⁽²⁾;

13. šajā saistībā aicina Komisiju noteikt obligātu mērķi līdz 2030. gadam panākt atkārtotai izmantošanai sagatavotā un pārstrādātā izlietotā plastmasas iepakojuma apjoma palielināšanu vismaz 70 % apmērā no apjoma;

14. norāda, ka novēršana un atkārtota izmantošana – atšķirībā no tādu materiālu pārstrādes un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, kas tiek uzskatīti par atkritumiem, – ir saistīta ar darbībām, kuras aptver vielas un priekšmetus, kas pašlaik netiek uzskatīti par atkritumiem. Tā kā uzņēmumi un iestādes ir juridiski atbildīgi par atkritumu statusa noteikšanu, ieteicams sīkāk precizēt atšķirību starp atkritumiem un materiāliem, kuri nav uzskatāmi par atkritumiem;

15. ierosina definēt, piemēram, Eiropas Atkritumu katalogā, pārstrādes un atkārtotas izmantošanas konceptus, jo pašlaik tajos ietvertas divas dažādas iekārtu grupas, kas pielāgotas dažādām plūsmām un īpašām vajadzībām: a) atkritumu pārstrādei paredzētie produkti nonāk uz selektīvās šķirošanas sistēmas iekārtas šķirošanas lentes, kur tos šķiro atbilstīgi rūpniecības vajadzībām; b) atkritumu atkārtotas izmantošanas gadījumā ir iespējams vispār izvairīties no atkritumu apsaimniekošanas sistēmas cikla. Lielās mazumtirdzniecības ķēdes varētu atpirkt iepakojumu, taču galīgo lēmumu par to, kā rīkoties ar atkritumiem, pieņem pircējs;

16. aicina abus likumdevējus ieteikt dalībvalstīm atkritumu rašanās novēršanas programmās iekļaut finanšu stimulus attiecībā uz procesiem, kuros rodas mazāk atkritumu. Tāpat aicina vietējās un reģionālās pašvaldības ieviest veicināšanas pasākumus attiecībā uz to atkritumu samazināšanu, kas netiek nosūtīti pārstrādei;

17. iesaka Eiropas Komisijai apsvērt iespēju iekļaut pamatdirektīvā pienākumu dalībvalstīm ziņot par (nekaitīgiem) rūpnieciskajiem atkritumiem, bet Eiropas Vides aģentūrai – uzraudzīt un apkopot šos datus; Komisijai līdz 2020. gadam būtu jāizanalizē stāvoklis, izvērtējot noteiktos mērķus par šo atkritumu sagatavošanu atkārtotai izmantošanai un pārstrādei ⁽³⁾;

18. norāda, ka pāreja no pārstrādes mērķiem uz kombinētajiem mērķiem saistībā ar atkritumu sagatavošanu atkārtotai izmantošanai un pārstrādei i) sarežģī pārstrādes un iepakojuma un izlietotā iepakojuma sagatavošanas atkārtotai izmantošanai dalītu izvērtēšanu; ii) prasa papildu precizējumus;

19. uzskata, ka ir jāizstrādā saskaņotas metodes, ar ko aprēķināt pārstrādes rādītājus visā ES, un attiecībā uz pārtikas atkritumiem un būvniecības un nojaukšanas darbos radītajiem atkritumiem jānosaka kārtība, kādā izraudzīties instrumentus un personas, kuru pienākumos būtu uzraudzīt datus par atkritumu samazināšanos visā ražošanas, pārstrādes un patēriņa ķēdē;

20. izvirza priekšlikumu, ka Komisijai būtu jāizstrādā rādītāji attiecībā uz dažāda veida atkritumu ekoloģisko vērtību. Spēkā esošajos tiesību aktos un Komisijas priekšlikumā nav ņemtas vērā atšķirības starp dažāda veida atkritumu ekoloģisko vērtību. Tādējādi kļūtu skaidrs, uz kuriem materiāliem būtu īpaši jākoncentrējas, lai uzlabotu atkritumu apsaimniekošanu un padarītu tos videi nekaitīgākus;

Enerģijas reģenerācija un atkritumu apglabāšana poligonos

21. ievērojot atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju, aicina dalībvalstis saskaņā ar Eiropas Komisijas iniciatīvu "Atkritumu pārvēršana enerģijā" veicināt augstas efektivitātes enerģijas ražošanu no atkritumiem; norāda, ka šādas iekārtas, kur atkritumus pārvērš enerģijā, var palīdzēt Savienībai samazināt atkarību no energoresursu importa atbilstoši Enerģētikas savienības principiem;

⁽²⁾ CDR-1617-2013.

⁽³⁾ CDR-1617-2013.

22. atzīst, ka svarīgi ir pakāpeniski ieviest ierobežojumus atkritumu apglabāšanai atkritumu poligonos un atbalsta Eiropas Komisijas pieejas maiņu, kas paredz aizliegt tādu atkritumu apglabāšanu poligonos, kuriem piemēro dalīto savākšanu, tostarp bioatkritumus, ņemot vērā paziņojumu COM(2015) 614 par aprites ekonomiku, kurā tika rosināts izmantot pēc kaskādes principa bioloģiskos resursus, kuru atkārtota izmantošana var sekmēt konkurētspēju ⁽⁴⁾;

23. iesaka arī turpmāk dot priekšroku kvalitatīvai un vērīnīgākai pieejai, ar kuru tiktu izskausta pārstrādājamu bioloģiski noārdāmu atkritumu apglabāšana poligonos;

24. aicina Eiropas Komisiju izskatīt iespēju attiecināt mērķi par atkritumu apglabāšanas poligonos samazināšanu līdz 10 % līdz 2030. gadam ne tikai uz sadzīves atkritumiem, bet arī uz visiem pārējiem atkritumu veidiem ⁽⁵⁾;

Izņēmumi dažām dalībvalstīm attiecībā uz mērķiem sadzīves atkritumu un apglabāšanas poligonos jomā

25. uzskata par pamatotiem atbrīvojumus, kas piešķirti septiņām dalībvalstīm, kurās ir viszemākais atkritumu apsaimniekošanas līmenis, taču uzstāj, ka ir jāsauglabā ierosinātie noteikumi, ar kuriem saskaņā atbrīvojumu saņēmušajām dalībvalstīm ir jāiesniedz īstenošanas plāni ar sīki izstrādātiem grafikiem par pasākumiem, kas nepieciešami to mērķu sasniegšanai;

Datu reģistrēšanas un ziņošanas prasības

26. uzsver, ka trūkst noteikuma, ko Eiropas Komisija ierosināja 2014. gada pamatdirektīvā, ar kuru saskaņā rūpniecības un tirdzniecības uzņēmumiem ir jāuztur nebīstamu atkritumu, kurus tie apstrādā, reģistrs un pēc pieprasījuma jāiesniedz šie dati kompetentajām iestādēm.

Deleģētie akti

27. pauž bažas par plašajām pilnvarām, kas ierosinātajās direktīvās ir piešķirtas Eiropas Komisijai saistībā ar deleģēto aktu pieņemšanu, un aicina abus likumdevējus šīs pilnvaras ierobežot, jo tās vājina to uzraudzības pilnvaras un neatbilst demokrātijas un likumdošanas procesam ⁽⁶⁾;

Pilsētas mēru pakts atkritumu apsaimniekošanas jomā

28. ņemot vērā Pilsētas mēru pakta klimata un enerģētikas jomā lielos panākumus, ierosina izveidot līdzīgu struktūru atkritumu apsaimniekošanas jomā; uzsver, ka Reģionu komitejai kā Eiropas Savienības reģionālo un vietējo pārstāvju asamblejai ir liela nozīme, lai iesaistītu vietējās un reģionālās pašvaldības un pastiprinātu to centienus sekmēt resursu efektīvu izmantošanu, samazināt atkritumu rašanos un palielināt atkritumu pārstrādi, otrreizējo izmantošanu un reģenerāciju pilsētās;

Subsidiaritāte un proporcionalitāte

29. norāda, ka Eiropas Komisijas priekšlikumi nerada bažas par subsidiaritātes ievērošanu, taču ir par iemeslu satraukumam attiecībā uz proporcionalitātes principa ievērošanu ⁽⁷⁾.

Briselē, 2016. gada 15. jūnijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

⁽⁴⁾ COR-2014-04083, CdR 3751/2013, CdR 1617/2013.

⁽⁵⁾ CdR 1617/2013.

⁽⁶⁾ COR-2014-04083; "Apspriešanās ar subsidiaritātes ekspertu grupu un valstu parlamentu un reģionālo asambleju attiecīgie lēmumi par subsidiaritātes un proporcionalitātes aspektiem tiesību aktu kopumā par aprites ekonomiku – kopsavilkums un analīze", COR-2016-1521.

⁽⁷⁾ Sk. arī "Apspriešanās ar subsidiaritātes ekspertu grupu un valstu parlamentu un reģionālo asambleju attiecīgie lēmumi par subsidiaritātes un proporcionalitātes aspektiem tiesību aktu kopumā par aprites ekonomiku – kopsavilkums un analīze", COR-2016-1521.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “ES paplašināšanās stratēģija 2015.–2016. gadā”

(2017/C 017/10)

Ziņotāja: Anna MAGYAR (HU/PPE), Čongrādas padomes priekšsēdētāja vietniece**Atsauces dokuments:** Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES paplašināšanās stratēģija”, COM (2015) 611 final**IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Horizontālās piezīmes

1. atkārtoti apstiprina savu atbalstu paplašināšanās procesam, kas ir ieguldījums stabilitātē un labklājībā; norāda, ka līdzšinējās paplašināšanās kārtas ir palīdzējušas pārvarēt vēsturisko dalījumu Eiropā, paaugstinājušas labklājības līmeni un pierādījušas, ka paplašināšanās ir Eiropas Savienības spēcīgākais ārējās politikas instruments;
2. atzīmē, ka Eiropas Komisija nesagaida, ka turpmākā paplašināšanās varētu notikt tās pašreizējā pilnvaru termiņa laikā, taču paplašināšanās process nedrīkst apstāties; atzīst, ka nepieciešams laiks, lai sagatavotos, taču norāda, ka ir būtiski izmantot šo laiku, lai virzītu paplašināšanās procesu, nodrošinot stingrus un taisnīgus nosacījumus un stabilu progresu ar paplašināšanos saistīto uzdevumu veikšanā, kā arī ticamu un reālu Eiropas perspektīvu, lai paplašināšanās kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis nezaudētu motivāciju un vēlēšanos līdzdarboties, jo reformas un progress paplašināšanās procesā iesaistītajās valstīs ir ikvienas ES dalībvalsts un ikvienas paplašināšanās kandidātvalsts un potenciālās kandidātvalsts interesēs;
3. uzstāj, ka pirmām kārtām ir svarīgi saglabāt pašreizējo Savienības veidolu ar tādu pārredzamu un piemērotu politikas nostādņu palīdzību, ar kurām ir iespējams nodrošināt un uzturēt spēcīgu politisko, ekonomisko un teritoriālo kohēziju. Dalībvalstu labklājības un attīstības nodrošināšana, kā arī Eiropas drošība, saskaroties ar dažāda veida apdraudējumu, ir pirmais posms ceļā uz jaunu paplašināšanos;
4. uzskata, ka paplašināšanās paketē, kas izklāstīta Komisijas paziņojumos un 2015. gada ziņojumos par valstīm, kopumā sniegts precīzs un visumā pozitīvs vērtējums, ņemot vērā, ka dažu jautājumu risināšanā acīmredzams progress ir panākts visās paplašināšanās kandidātvalstīs un potenciālajās kandidātvalstīs pat tad, ja joprojām vērojami arī būtiski trūkumi (vai dažos gadījumos regress) un ir nepieciešami turpmāki centieni, lai panāktu ilgspējīgus rezultātus;
5. aicina dalībvalstis, paplašināšanās kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis un ES iestādes nodrošināt paplašināšanās procesa veiksmīgu norisi; atgādina paplašināšanās kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm par atbildību un apņemšanos, kas nepieciešama šajā jomā;
6. uzsver, ka paplašināšanās procesam jābūt iekļaujošam procesam, kurā iesaistīta visa sabiedrība; uzsver, cik būtiska nozīme ir vietējam un reģionālajam līmenim, jo tas ir visciešāk saistīts ar iedzīvotājiem subsidiaritātes, saziņas, līdzdalības demokrātijas, daudzveidības un identitātes ziņā; šim līmenim ir būtiska nozīme arī ekonomikas attīstībā, pārrobežu sadarbībā, ES līdzekļu apguvē un ES tiesību aktu īstenošanā;
7. atzinīgi vērtē Komisijas atsauci uz vietējo un reģionālo pašvaldību (VRP) būtisko nozīmi; tomēr uzsver (kā jau daudzkārt iepriekš), ka turpmākajos paziņojumos un ziņojumos ciešāk un padziļināti jāpievēršas vietējai un reģionālajai pārvaldībai pat tad, ja par šo jautājumu nav atsevišķas *acquis* sadaļas vai vispārārtzīta ES modeļa decentralizācijas un daudzlīmeņu pārvaldības jautājumā; tomēr uzskata, ka spēcīga, demokrātiska un efektīva vietējā un reģionālā pārvaldība ir pirmspievienošanās sagatavošanās posma būtisks elements, jo bieži vien reformu īstenošana notiek un konsekventi un redzami panākumi tiek gūti vietējā līmenī, un norāda, cik svarīga nozīme ir subsidiaritātei kā vienam no galvenajiem principiem, kas nostiprināti Līgumos;

8. norāda, ka vietējām pašvaldībām ir būtiska loma to priekšrocību izcelšanā, kas saistītas ar piederību ES, un iedzīvotāju mudināšanā izmantot tos instrumentus, ko ES viņiem piedāvā. Tiesības izmantot Eiropas pilsonības sniegtās priekšrocības paver daudzas individuālās pilnveides iespējas. Tāpēc Savienība ir jāpopularizē, ne vien raugoties no tā, kādas priekšrocības tā sniedz visai sabiedrībai, bet arī katram iedzīvotājam;

9. uzsver, ka vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalībai ir īpaši svarīga nozīme komunikācijā saistībā ar paplašināšanos, lai nodrošinātu sabiedrības atbalstu šim procesam, parādot tā priekšrocības plašai sabiedrībai; uzsver, ka šajā sakarā svarīga nozīme ir sadarbībai ar pilsonisko sabiedrību;

10. uzskata, ka jaunā paplašināšanās stratēģijas pieeja – četru gadu process – piedāvā drošāku perspektīvu ar konsekventiem nosacījumiem; atzinīgi vērtē uzlaboto metodoloģijas skaidrību, saskaņotos noteikumus un uzdevumu precizēšanu kā iespēju panākt salīdzināmību un atbalsta to, ka lielāka uzmanība tiek pievērsta gan pašreizējam stāvoklim un dažādās jomās panāktajam progresam, gan pasākumiem, kas nepieciešami turpmāk;

11. uzskata, ka Komisijas paziņojumā un ziņojumos pamatnostādnes un prioritārās jomas kopumā ir skaidri noteiktas; aicina Komisiju apsvērt iespēju prioritārajās jomās uzmanību pievērst arī citiem būtiskiem un horizontāliem jautājumiem, kas ir svarīgi ikvienā paplašināšanās kandidātvalstī un potenciālajā kandidātvalstī (piemēram, sociālā politika, uzsvars uz neaizsargātām/nelabvēlīgā situācijā esošām grupām un minoritātēm);

12. uzsver, ka jāīsteno centieni, lai vietējo un reģionālo pašvaldību atbildības jomām pielāgotu atbilstīgus resursus un spējas ikvienā paplašināšanās procesā iesaistītajā valstī, un norāda, ka vietējās un reģionālās pašvaldības būtu jāiesaista politikas izstrādē, lai nodrošinātu efektīvu īstenošanu;

Tiesiskums un pamattiesības

13. piekrīt, ka turpmākajam progresam tiesiskuma un pamattiesību jomā (tostarp minoritāšu aizsardzības jomā) patiešām ir ārkārtīgi būtiska nozīme un ka šie faktori ir problēma ikvienā paplašināšanās kandidātvalstī un potenciālajā kandidātvalstī; piekrīt, ka šāds novērtējums arī apstiprina “jaunās pieejas” izmantošanas pamatotību paplašināšanās procesā, jo tās pamatā ir lielāks uzsvars uz sadaļu “Tiesu vara un pamattiesības” un sadaļu “Tiesiskums, brīvība un drošība”; uzsver, cik būtiska nozīme šo jautājumu risināšanā ir sadarbībai Eiropas Padomē, kā arī sadarbībai ar tās Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresu tādās jomās kā pamattiesības, tiesiskums un vietējā demokrātija;

14. atzinīgi vērtē virzību uz vārda brīvību, taču uzsver, ka tādā pašā mērā jāpievēršas jautājumam par neaizsargātām un nelabvēlīgākā situācijā esošām grupām un minoritātēm, kas ir būtiski arī visās paplašināšanās kandidātvalstīs un potenciālajās kandidātvalstīs (tostarp attiecībā uz nacionālajām, etniskajām un reliģiskajām minoritātēm un romiem, kas bieži vien ir daudzējādi nelabvēlīgā situācijā esoša grupa, un par diskriminācijas novēršanu seksuālās orientācijas vai dzimuma dēļ, kā arī diskriminācijas novēršanu pret personām ar invaliditāti, nepilngadīgajiem un vecāka gadagājuma cilvēkiem, pret iekšzemē pārvietotām personām un bēgļiem), norādot, ka informētības uzlabošana, atbildība un jo īpaši atbilstīga un uzticama īstenošana un rezultāti ir vajadzīgi arī vietējā un reģionālā līmenī; šajā ziņā ir rūpīgi jāuzrauga situācija minētajās valstīs, it īpaši attiecībā uz neaizsargātām grupām;

15. aicina pastiprināt visu paplašināšanās kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu centienus depolitizēt valsts pārvaldi un uzlabot pārredzamību, jo būtiska politiskā iekaušanās joprojām ir problēma un traucē sadarbībai valdības līmeņu starpā;

16. uzsver, cik svarīga visos pārvaldes un sabiedrības līmeņos ir cīņa pret korupciju publiskajā un privātajā sektorā, un norāda: lai rezultāti šajā jomā būtu ticami, parasti ir nepieciešams arī progress vietējā līmenī;

17. uzsver, ka jācīnās pret radikalizāciju, ekstrēmismu un terorismu un jārisina jautājums par ārvalstu kaujiniekiem, it īpaši jauniešu radikalizāciju, lai viņu potenciāls nevis tiktu zaudēts, bet lai viņiem tiktu piedāvāta uzticama perspektīva attiecībā uz nodarbinātību, izglītību, daudzveidīgu vietējo kopienu stiprināšanu, tajā skaitā viņu identitātes, kultūras un reliģiskā mantojuma aizsardzību un respektēšanu, tādējādi veicinot arī kristīgajā kultūrā balstītas Eiropas pamatvērtības; tāpēc aicina vietējās kopienas atbalstīt uz iecietību un samierināšanu vērstu izglītošanu un aicina valdības to veicināt;

18. nosoda teroristu uzbrukumus un jebkuras vardarbības formas, tostarp vardarbības draudus; norāda, ka vardarbība ir nepieņemama jebkādās politiskajās debatēs;

Ekonomikas attīstība un savienojamība

19. uzsver, ka ekonomikas attīstība ir būtisks aspekts stabilitātes nodrošināšanā (piemēram, nodrošinot nodarbinātības iespējas un sociālo iekļautību); atzinīgi vērtē ekonomikas reformu programmas un sadarbības un koordinācijas stiprināšanu, izmantojot ekonomikas un finanšu dialoga sanāksmi starp ES un Rietumbalkāniem un Turciju;

20. aicina nodrošināt, ka paplašināšanās kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis, tostarp vietējais līmenis, efektīvāk un pārredzamāk pārvalda un sadala ES pirmspievienošanos fondus, lai nezaudētu finansējumu politikas plānošanas, apmācības, koordinācijas un efektīvas finansējuma apguves spēju trūkuma dēļ vietējā līmenī; uzsver arī, cik svarīgi ir apmācības un atbalsta programmās iesaistīt gan lielākas, gan mazākas pilsētas;

21. atzinīgi vērtē uzvaru uz ES pieņemto savienojamības programmu un reģionālajām iniciatīvām (piemēram, "Berlīnes process"), kam vajadzētu būt iekļaujošākām; uzsver, ka paplašināšanās kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm, kā arī dalībvalstīm vairāk jāiesaista vietējās, reģionālās un valstu iestādes; aicina nodrošināt papildu ieguldījumus (transporta, enerģētikas, digitālās telekomunikācijas un izglītības jomā, jauniešos u. c.);

22. uzsver, ka ir jāpanāk, lai atkritumu likvidēšanas procedūras būtu ES līmenī, un jāierobežo atkritumu izgāšana dabā;

23. atbalsta un atzinīgi vērtē Nacionālo ieguldījumu komiteju darbu Rietumbalkānu saņēmējvalstīs, lai izveidotu vienotu informācijas avotu par projektiem, un aicina koordinēt strukturālos instrumentus;

24. uzsver reģionālās un vietējās demokrātijas būtisko lomu demokrātisko iestāžu un to administratīvo spēju nostiprināšanā; vērs uzmanību uz nozīmi, kāda ir ievēlētām vietējām un reģionālajām asamblejām, kas ir vieta pilsoniskās sabiedrības dialogam un izaugsmei, kā arī diskusijām starp lēmumu pieņēmējiem un ieinteresētajām personām; atgādina, ka reģionālajām un vietējām pašvaldībām ir būtiska nozīme, jo sabiedrisko domu tās iesaista ES politikas un integrācijas jautājumu risināšanā; turklāt norāda, ka vietējās un reģionālās pārvaldības nostiprināšana palīdz īstenot administratīvās reformas un sekmē pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem;

Reģionālā sadarbība starp paplašināšanās procesā iesaistītajām valstīm

25. vēlreiz norāda, ka labas kaimiņattiecības un reģionālā sadarbība ir būtiski paplašināšanās procesa, kā arī stabilizācijas un asociācijas procesa elementi; atzinīgi vērtē un atbalsta visu paplašināšanās kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu kopumā pozitīvās attīstības tendences un pauž atzinību par īstenotajiem centieniem, tomēr aicina panākt jūtamu progresu attiecībā uz joprojām neatrisinātajiem jautājumiem, kā arī panākt rezultātu ilgtspēji;

26. aicina arī ikvienu iesaistīto dalībnieku turpināt virzību pa pozitīvas attīstības ceļu, tostarp veicināt samierināšanu kopienā un vietējā līmenī un atbalstīt etnisko, reliģisko un starpkultūru dialogu;

27. mudina paplašināšanās kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis izmantot esošās mērķsadarbības vai Tehniskās palīdzības un informācijas apmaiņas instrumenta (TAIEX) programmas;

28. norāda, ka Reģionu komiteja, kā arī tās darba grupas un apvienotās konsultatīvās komitejas ir piemērots forums saziņai un paraugprakses apmaiņai VRP starpā, un atzinīgi vērtē neseno apvienoto konsultatīvo komiteju un darba grupu sanāksmju, tostarp apvienotās konsultatīvās komitejas ar Serbiju izveides sanāksmes, pozitīvos rezultātus; ar nepacietību gaida Paplašināšanās dienas pasākumu, kurš pulcēs visas iepriekšminētās struktūras, lai spriestu par horizontāliem un tematiskiem jautājumiem, kas ir svarīgi tām visām, un cer uz šā pasākuma rezultātiem;

Migrācija

29. ir gandarīta, ka Komisija uzsver migrācijas jautājumu, jo nepieredzētais stāvoklis attiecībā uz bēgļiem un ekonomiskajiem migrantiem ietekmē visu reģionu (jo īpaši Turciju un arī bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku un Serbiju) un migrācijas maršrutā esošās dalībvalstis, un norāda, ka nav iespējams rast risinājumu, ja netiek īstenoti kopīgi centieni, netiek izrādīta solidaritāte un nenotiek saistību savstarpēja izpilde; aicina īstenot ieteikumus, kas sniegti konferencē par Vidusjūras austrumu un Rietumbalkānu migrācijas ceļu, kā arī ES un Turcijas 2015. gada 29. novembra paziņojumu, 2016. gada 18. marta paziņojumu un kopīgo rīcības plānu;

30. atzinīgi vērtē centienus, ko īstenojušas dalībvalstis un it īpaši kandidātvalstis, lai risinātu krīzi, kā arī to, ka šīs valstis nodrošinājušas resursus, tostarp saistībā ar problēmām migrācijas maršrutā Serbijā un bijušajā Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā, un to, ka Turcija patlaban uzņēmusi pasaulē vislielāko migrantu un bēgļu skaitu; uzsver nepieciešamību turpināt ES atbalstu, ar kuru jāsniedz labums vietējām un reģionālajām pašvaldībām, un nepieciešamību palielināt investīcijas šajā reģionā, lai radītu nodarbinātības iespējas un lai netiktu zaudēts migrantu un bēgļu sociālais un ekonomiskais potenciāls;

31. uzsver, ka nozīmīga loma ir vietējām kopienām, ko migrantu un bēgļu pieplūdums ietekmē vispirms (it īpaši tās, kas atrodas migrācijas ceļā), tomēr jo īpaši atzīmē, ka iespējas vietējā līmenī ir ierobežotas un nevienādas, un tas nozīmē, ka arī turpmāk jāsniedz palīdzība vietējā līmenī un jāiesaista VRP, kā arī norāda, ka jāpievērš sevišķa uzmanība jauktās migrācijas plūsmu skarto vietējo kopienu vajadzībām, paustajām bažām, drošībai un problēmām; rosina veidot partnerības starp vietējām kopienām migrācijas ceļā, lai apmainītos ar informāciju, paraugpraksi un ekspertzināšanām, tostarp par integrāciju, apmācību, izglītību, nodarbinātību, atgriešanos, patvērumu un cīņu pret kontrabandu un cilvēku tirdzniecību;

32. atsaucoties uz nesenās Eiropadomes sanāksmes secinājumos izklāstītajām prioritātēm un pasākumiem, uzsver, ka krīzes skartajos reģionos jāīsteno preventīvi pasākumi, tostarp efektīva attīstības politika, un ka centieni jāvērst uz bēgļiem, kuriem ir leģitīma nepieciešamība pēc starptautiskās aizsardzības; tādēļ uzsver, ka jānodrošina rūpīga, bet vienlaikus ātra patvēruma pieteikumu izskatīšana un jāveicina to personu, kuru pieteikumi ir noraidīti, reāla atgriešanās atbilstoši kopīgiem ES standartiem; atbalsta arī priekšlikumu ES izveidot drošu izcelsmes valstu sarakstu;

33. uzsver, ka ir jāpārskata un, iespējams, jāreformē tradicionālā pieeja attiecībā uz palīdzības sniegšanu, lai palīdzētu novērst ekonomiskās migrācijas pamatcēloņus, kā arī to, ka gan dalībvalstu, gan kandidātvalstu vietējais un reģionālais līmenis jāiesaista ar attīstības politiku saistītu stratēģisko lēmumu pieņemšanā, kas vērsti arī uz bada, nabadzības un ekonomiskās migrācijas cēloņu izskaušanu;

34. uzsver arī, ka, ņemot vērā mērķi radikāli samazināt bēgļu, kuri spiesti pamest savu valsti, un ekonomisko migrantu, kas dodas bīstamajā ceļā uz Eiropu, pieplūdumu, ES ir vairāk jāiesaistās iniciatīvās un politikā, kas vērstas uz migrantu izcelsmes valstīm un reģioniem, un jāpastiprina diplomātiskā darbība miera panākšanai konflikta valstīs;

Turcija

35. uzsver ES un Turcijas īpaši nozīmīgo partnerību un savstarpējo atkarību un atbalsta pastiprinātu sadarbību kopīgo interešu jomās; atzinīgi vērtē Turcijas apņemšanos attiecībā uz reformām un pievienošanos ES un aicina saglabāt šo atjaunoto dinamiku, kā paredzēts attiecīgajos Eiropadomes un Padomes secinājumos, kā arī ES un Turcijas kopīgajos paziņojumos; aicina pilnīgi īstenot vīzu režīma liberalizācijas ceļvedi attiecībā uz visām dalībvalstīm;

36. atzīst, ka līdz ar nesenajiem Padomes, Eiropadomes un ES un Turcijas samitu secinājumiem pievienošanās sarunām dots jauns impulss, un mudina panākt turpmāku progresu saskaņā ar sarunu programmu un attiecīgajiem Padomes secinājumiem; norāda, ka labais sagatavotības līmenis dažās jomās jānostiprina, novēršot nepilnības vai – dažos gadījumos – nopietnas problēmas citās jomās;

37. uzskata, ka progress tādu jautājumu risināšanā, kas saistīti ar tiesiskumu un pamattiesībām, ir nozīmīga virzība uz priekšu, un rosina Turciju, neskarot dalībvalstu nostāju, sadarboties ar Komisiju sagatavošanās darbā, kas saistīts ar 23. un 24. sadaļu; uzsver, ka šajās jomās ir jāpieliek lielākas pūles, it īpaši saistībā ar vārda un domas brīvību, plašsaziņas līdzekļu brīvību, apziņas un reliģiskās pārliecības brīvību, pulcēšanās un biedrošanās brīvību, kā arī cilvēktiesību, tostarp minoritāšu tiesību, respektēšanu, dzimumu līdztiesību un cīņu pret korupciju; uzsver, ka ir svarīgi panākt būtiskus rezultātus un gūt redzamus sasniegumus šajā jomā, un aicina pastiprināt centienus, apņēmību un aktivitāti, saskaņojot tiesību aktus ar ES *acquis* šajās jomās, tostarp vietējā līmenī; šajā saistībā uzsver, ka reliģiju un kultūru dialogam visos līmeņos ir ļoti liela nozīme pilsoniskās sabiedrības un starptautisko partnerību stiprināšanā;

38. atzinīgi vērtē Nacionālās stratēģijas reģionālajai attīstībai pieņemšanu, kas paredz iesaistīt reģionālās attīstības aģentūras, koordinācijas mehānismu un rīcības plānus; rosina to īstenot un panākt uzlabojumus reģionālo atšķirību jomā; turklāt aicina visas iesaistītās puses īstenot centienus sekmēt miera un saskaņas procesu saistībā ar kurdu jautājuma risināšanu;

39. uzsver nepieciešamību cīnīties pret terorismu, nosoda nesenos teroristu uzbrukumus un pauž solidaritāti ar to upuriem; turklāt aicina novērst radikalizāciju, tostarp veicinot integrāciju vietējā līmenī;

40. norāda, ka fiskālā decentralizācija un resursi vietējā un reģionālā līmenī joprojām ir ierobežoti, un uzsver nepieciešamību rīkoties vērienīgāk, nekā to paredz 2012. gada likuma par pašvaldībām grozījumi;

41. rosina un aicina rast taisnīgu, visaptverošu un noturīgu Kipras jautājuma risinājumu, kas būtu balstīts uz attiecīgām ANO DP rezolūcijām, starptautiskajām tiesībām, kā arī ES pamatvērtībām, un atbalsta šā jautājuma risināšanu; atzinīgi vērtē pozitīvo dinamiku šajā virzienā un centienus panākt savstarpēji pieņemamu risinājumu un mudina Turciju aktīvi atbalstīt centienus panākt šo risinājumu;

42. mudina pilnīgi un nediskriminējoši īstenot ES un Turcijas Asociācijas nolīguma papildprotokolu attiecībā uz visām ES dalībvalstīm, tostarp Kipras Republiku; aicina Turciju uzturēt labas kaimiņattiecības ar visām kaimiņvalstīm, jo tas ir pievienošanās procesa nozīmīgs elements; uzsver nepieciešamību respektēt visu dalībvalstu suverenitāti un suverēnās tiesības saskaņā ar ES principiem, ANO rezolūcijām un starptautiskajām tiesībām; aicina Turciju sākt karaspēka izvešanu no Kipras un nodalīto Famagustas sektoru nodot ANO saskaņā ar ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 550 (1984); uzsver, ka šādi uzticības veidošanas pasākumi abām kopienām pavērtu ekonomiskās, sociālās un reģionālās izaugsmes iespēju; norāda, ka vienošanos var sekmēt kopienas sarunas un vietējo kopienas pilsoniskās sabiedrības dialogus;

43. aicina pastiprināt centienus, lai paaugstinātu Reģionu komitejas un Turcijas darba grupas statusu līdz apvienotās konsultatīvās komitejas statusam;

44. uzskata, ka ir svarīgi nodrošināt dalībvalstu pilsoniskās sabiedrības plašāku iesaistīšanos visa procesa gaitā;

Melnkalne

45. atzinīgi vērtē Melnkalnes apņēmību un panākto progresu ceļā uz pievienošanos Eiropas Savienībai, kā arī iespēju stiprināt stabilitāti, ko nodrošina uzaicinājums pievienoties NATO;

46. aicina visas iesaistītās puses stiprināt savstarpējo politisko dialogu un visos pārvaldības līmeņos raudzīties, lai nākamās vēlēšanas notiktu saskaņā ar visaugstākajiem demokrātijas standartiem, pamatojoties uz jauno vēlēšanu tiesisko regulējumu;

47. uzsver, ka jāpanāk redzami rezultāti attiecībā uz tiesiskumu un pamattiesībām, tostarp vietējā līmenī; šajā saistībā atzinīgi vērtē vietējos rīcības plānus korupcijas apkarošanai, ko sagatavojis vairums pašvaldību, kā arī vietējos sociālās integrācijas plānus, un aicina tos pienācīgi īstenot un atbilstoši uzraudzīt;

48. atzinīgi vērtē centienus vietējo ierēdņu profesionālās attīstības jomā, tomēr uzsver nepieciešamību nodrošināt turpmāku progresu (piemēram, apmācību un pārredzamākas darbā pieņemšanas procedūras, kuru pamatā ir nopelnu atzīšanas princips); atzinīgi vērtē grozījumus, kas pieņemti likumā par vietējās pašpārvaldes finansēšanu, un rosina īstenot turpmākus centienus, lai padarītu vietējo pašpārvaldi finansiāli pašpietiekamu;

49. atzinīgi vērtē programmas, ko īsteno Ekonomikas ministrija, lai atbalstītu mazāk attīstītas pašvaldības un veicinātu vietējo un reģionālo uzņēmumu eksportu;

Serbija

50. atzinīgi vērtē Serbijas apņemšanos pievienoties ES, kas jau sniegusi rezultātus saistībā ar pārbaudes procedūru savlaicīgu pabeigšanu un pirmo sarunu sadaļu atvēršanu, un mudina Serbiju turpināt šo pozitīvo virzību (piemēram, dažādu stratēģisko dokumentu izstrādes pabeigšana), īstenojot savas saistības; īpaši aicina atbildīgās iestādes gādāt par pretkorupcijas pasākumu noturīgumu un ilgtspēju;

51. atzinīgi vērtē to, ka iesniegti rīcības plāni attiecībā uz 23. un 24. sadaļu, un ir gandarīta, ka ir izveidota normatīvā vide pamattiesību nodrošināšanai, taču uzsver, ka jāpanāk efektīva un saskaņota īstenošana visā valstī;

52. atzinīgi vērtē to, ka valdība pieņēmusi mērķtiecīgu rīcības plānu nacionālo minoritāšu jomā, un aicina to pienācīgi īstenot, kā arī norāda uz Eiropas Padomes padomdevējas komitejas atzinumiem šajā saistībā; pauž atzinību par nacionālo un etnisko minoritāšu aizsardzības augsto līmeni Vojvodinā un aicina šīs tiesības nodrošināt arī vietējā līmenī (saistībā ar izglītību, piekļuvi plašsaziņas un reliģiskajiem pakalpojumiem, mazākumtautību valodu lietojumu, tostarp publiskās pārvaldības procedūrās un saistībā ar iedzīvotāju reģistru, kā arī proporcionālu pārstāvību publiskajā sektorā); atzinīgi vērtē kopumā labās etnisko grupu savstarpējās attiecības un rosina panākt turpmāku progresu; ir gandarīta, ka augstāko valdības pārstāvju diskursā dominē etniskajām un cita veida minoritātēm labvēlīga retorika;

53. uzskata, ka nacionālo minoritāšu padomes ir labs piemērs, un uzsver, ka jāpanāk, lai likums par nacionālo minoritāšu padomēm atbilstu nozaru tiesību aktiem, vienlaikus saglabājot jau iegūto tiesību un kompetenču līmeni;

54. norāda, ka vietējās spējas bieži vien ir nepietiekamas un nevienādas, un aicina decentralizētā līmenī nodrošināt resursus, kas būtu atbilstīgi uzticētajiem uzdevumiem un kuros būtu saikne starp publisko izdevumu lietderību un attiecīgiem ienākumiem; norāda, ka vēl ir jāpieņem likums par Vojvodinas finansējumu;

55. atzinīgi vērtē valsts pārvaldes reformu stratēģiju un mācību stratēģiju vietējās pašpārvaldes jomā un aicina to atbilstīgi īstenot, kā arī pieņemt civildienesta likumu attiecībā uz vietējo pašvaldību darbiniekiem; uzskata, ka Nacionālā līguma par Eiropas integrāciju un vietējām apspriedēm darbība ir pozitīvs piemērs;

56. aicina īstenot EDSO/ODIHR ieteikumus par pašvaldību vēlēšanām;

57. atzinīgi vērtē un atbalsta pozitīvās tendences attiecību normalizācijas procesā, kā arī Belgradas un Prištinas dialogu, kas dod labumu iedzīvotājiem, un rosina panākt turpmāku progresu, īstenojot saistības un nolīgumus un tādējādi stiprinot sadarbību un uzticēšanos; aicina atbildīgās iestādes aktīvi veicināt normalizāciju;

Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika

58. uzsver, ka šī valsts bija pirmā, kura parakstīja stabilizācijas un asociācijas nolīgumu (SAN), un, ņemot to vērā, pauž bažas par to, ka integrācijas process, kā arī saistību un reformu īstenošanas veicināšana nonākusi strupceļā; aicina valsti atjaunot politisko gribu, savukārt Eiropas Savienību – apliecināt valstij skaidru Eiropas perspektīvu, lai stimulētu valsts saistību izpildi;

59. aicina visas iesaistītās puses izpildīt savus pienākumus attiecībā uz 2015. gada jūnija/jūlija politiskā nolīguma pilnīgu un konstruktīvu īstenošanu, kā arī attiecībā uz steidzamo prioritāšu īstenošanu reformu jomā; uzsver, ka jānovērš regress tādās jomās kā vārda brīvība, īpaši saistībā ar tiesisku valsti, kas ietver tieslietas un uzticēšanos politiskajai sistēmai; aicina panākt turpmāku progresu (tādu, kas balstīts uz iepriekš sasniegtajiem rezultātiem, kuri nodrošina salīdzinoši labu atbilstības *acquis* līmeni), kura pamatā ir ticami panākumi, tostarp vietējā līmenī;

60. ņemot vērā iepriekš izklāstīto, sagaida, ka Komisija spēs paplašināt savu ieteikumu uzsākt pievienošanās sarunas saskaņā ar Padomes secinājumiem un apstiprinātajiem nosacījumiem;

61. uzsver, ka decentralizācijas programmas turpmākai īstenošanai ir ārkārtīgi būtiska nozīme; šajā saistībā atzinīgi vērtē stratēģisko programmu 2015.–2020. gadam un aicina īstenot fiskālās decentralizācijas otro posmu;

62. uzsver, ka labām kaimiņattiecībām, tostarp centieniem ANO aizgādībā panākt saskaņotu un savstarpēji pieņemamu risinājumu jautājumam par valsts nosaukumu, arī turpmāk būs būtiska nozīme un ka vietējās un reģionālās pašvaldības sniegs konstruktīvu ieguldījumu šajā jomā saskaņā ar attiecīgu apņemšanos, ko lielāko politisko partiju vadītāji ir pauduši 2015. jūnijā parakstītajā nolīgumā; šādā nolūkā nebūtu pieļaujama tāda rīcība vai paziņojumi, kas var bojāt kaimiņattiecības;

Albānija

63. atzinīgi vērtē Albānijas pievēršanos galvenajām reformu prioritātēm un šajā ziņā panāktu stabilo progresu, jo īpaši tieslietu jomā, un mudina Albāniju paātrināt reformu gaitu galvenokārt svarīgākajās prioritāšu jomās un īpašu uzmanību veltīt tiesiskumam, publiskās pārvaldes depolitizācijai, efektīvai cilvēktiesību, tostarp minoritāšu pārstāvju tiesību, aizsardzībai visā Albānijā, īstenošanai īpašumtiesības, kā arī turpināt uzlabot uzņēmējdarbības un investīciju vidi un pievērsties augstajam ēnu ekonomikas līmenim, lai sāktu pievienošanās sarunas; vēlreiz norāda, ka jānodrošina noturīga, visaptveroša un iekļaujoša svarīgāko prioritāšu īstenošana; jo īpaši atzinīgi vērtē jaunos tiesību aktus attiecībā uz notiesātu personu izslēgšanu no parlamenta, taču uzsver, ka šajā ziņā jāgūst arī atbilstoši rezultāti; Komiteja atzinīgi vērtē arī korupcijas novēršanas stratēģiju un rīcības plānu; mudina nodrošināt turpmāku progresu, kas saistīts ar politiskiem un legislatīviem pasākumiem, un pienācīgu īstenošanu;

64. ir gandarīta par to, ka 2015. gada vietējo pašvaldību vēlēšanas noritējušas bez būtiskiem starpgadījumiem, taču aicina nodrošināt lielāku neatkarību un profesionālismu; atzinīgi vērtē parlamenta izveidoto *ad hoc* komiteju vēlēšanu reformas jautājumā un norāda uz EDSO/ODIHR ieteikumiem šajā sakarā, kā arī uz Eiropas Padomes kongresa un RK vēlēšanu novērošanas misijas ieteikumiem, kuros aicināts depolitizēt valsts pārvaldi un nodrošināt objektivitāti;

65. aicina panākt, lai reformu process būtu plaši iekļaujošs, iesaistot visus ieinteresētos politikas un pilsoniskās sabiedrības dalībniekus, tostarp opozīciju un attiecīgās ieinteresētās personas, un kā pozitīvu piemēru atzinīgi vērtē Eiropas integrācijas nacionālās padomes darbu šajā jomā;

66. atzinīgi vērtē nacionālo decentralizācijas stratēģiju ar tās precīzi definētajām prioritātēm un pārejas fonda piešķiršanu; aicina panākt turpmāku progresu teritoriālās pārvaldības reformas iekļaujošā īstenošanā, veidojot pastāvīgu un ciešu dialogu ar visām ieinteresētajām personām, tajā skaitā minoritātēm; atzinīgi vērtē jauno pamatlikumu par vietējo pašpārvaldi, kurš precīzē atbildību un uzlabo iestāžu sadarbību starp dažādiem pārvaldības līmeņiem, un vienlaikus uzsver, ka likums ir efektīvi jāīsteno;

Bosnija un Hercegovina

67. pauž gandarījumu par to, ka valsts ir atsākusi īstenot integrācijas procesu, ņemot vērā, ka Eiropas perspektīva valstij ir īpaši nozīmīgs stimuls, un rosina turpināt īstenot reformu programmu, jo SAN stāšanās spēkā pierāda, ka saistību izpilde var nodrošināt rezultātus;

68. tādēļ atzinīgi vērtē to, ka Bosnija un Hercegovina 2016. gada 15. februārī iesniedza pieteikumu dalībai ES, kas dod stimulu gan valstij, gan paplašināšanās procesam; tādēļ uzsver nepieciešamību saglabāt šādu dinamiku reformu programmas īstenošanā, lai varētu nodrošināt jēgpilnu progresu, kas nepieciešams virzībai pa šo ceļu;

69. aicina pilnībā pielāgot SAN pēc Horvātijas pievienošanās un veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka Konstitūcija atbilst Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumiem;

70. aicina panākt labāku koordināciju starp pārvaldības līmeņiem, lai novērstu šķēršļus valsts funkcionalitātei, reformu programmas efektīvai īstenošanai, mobilitātei, ieguldījumiem un saiknes veidošanai dažādās politikas jomās, kā arī vienotas ekonomiskās telpas radīšanai. Komiteja norāda, ka decentralizācija nenozīmē sadrumstalotību un ka nepieciešamas arī saskaņotas pamatstratēģijas, jo reformas jāīsteno visos līmeņos; mudina izstrādāt kopīgus mērķus, kas ir savienojami, bet sniedzas tālāk par individuālām interesēm;

71. šajā saistībā būs vajadzīga efektīva ES lietu koordinācijas mehānisma netraucēta darbība, lai valsts spētu atrisināt problēmas virzībā uz pievienošanos Eiropas Savienībai; uzskata, ka panāktais progress pavērs Bosnijai un Hercegovinai iespēju pilnībā izmantot pieejamo ES finansējumu;

72. uzskata, ka administratīvo vienību tiesību aktos ir lielā mērā ievērota Eiropas vietējo pašvaldību harta, taču aicina efektīvāk sadalīt pienākumus administratīvo vienību, kantonu un pašvaldību starpā;

Kosova ⁽¹⁾

73. atzinīgi vērtē SAN parakstīšanu, ratifikāciju un stāšanos spēkā 2016. gada 1. aprīlī, kas, iespējams, būs signāls jaunam Kosovas un ES attiecību līmenim; aicina Kosovu turpināt īstenot ar ES saistītās reformas (piemēram, pieņemt tiesību aktu kopumu cilvēktiesību jomā) un citus pozitīvus centienus (piemēram, izveidot speciālistu darba grupas, īstenot attiecību normalizācijas procesu);

74. uzsver, ka politisko debašu kavēšana, izmantojot vardarbīgas metodes, nav pieņemama; un aicina visas puses atgriezties pie dialoga un vispārpieņemtām procedūrām;

75. atzinīgi vērtē rezultātus, kas sasniegti saistībā ar vīzu liberalizāciju, uzsver, ka svarīgi ir izpildīt visus attiecīgos nosacījumus, kas izvirzīti, un rosina panākt turpmāku progresu;

76. uzsver, ka jāturpina centieni saistībā ar kultūras un reliģiskā mantojuma aizsardzību, jo īpaši vietējā līmenī;

77. atzinīgi vērtē un atbalsta pozitīvās tendences attiecību normalizācijas procesā, kā arī Belgradas un Prištinas dialogu, kas dod labumu iedzīvotājiem, un rosina panākt turpmāku progresu, īstenojot saistības un nolīgumus un tādējādi stiprinot sadarbību un uzticēšanos; aicina atbildīgās iestādes aktīvi veicināt normalizāciju.

Briselē, 2016. gada 16. jūnijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO Drošības padomes Rezolūcijai 1244/99 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV